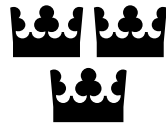

Internationellt bistånd

7

Förslag till statens budget för 2016

Internationellt bistånd

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	7
2	Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.....	9
2.1	Omfattning.....	9
2.2	Utgiftsutveckling	13
2.3	Mål	14
2.4	Resultatredovisning	14
2.4.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	14
2.4.2	Resultat	15
2.4.3	Analys	44
2.5	Politikens inriktning.....	49
2.6	Beskrivning av anslagsposterna.....	62
2.7	Budgetförslag	64
2.7.1	1:1 Biståndsverksamhet	64
2.7.2	1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	68
2.7.3	1:3 Nordiska Afrikainstitutet.....	69
2.7.4	1:4 Folke Bernadotteakademin	70
2.7.5	1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	71
2.7.6	1:6 Utvärdering av internationellt bistånd	72

Tabellförteckning

Tabell 2.1 Biståndsram, härledning av utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.....	12
Tabell 2.2 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 7	13
Tabell 2.3 Härledning av ramnivån 2016–2019. Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.....	13
Tabell 2.4 Ramnivå 2016 Realekonomiska fördelad. Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.....	13
Tabell 2.5 Utfall anslag 1:1 Biståndsverksamhet genom Sida 2012-2014.....	16
Tabell 2.6 Utfall anslag 1:1 Biståndsverksamhet genom UD m.fl. 2012-2014	17
Tabell 2.7 Resultatindikatorer i urval Ökad jämställdhet och stärkt egenmakt för kvinnor och flickor	22
Tabell 2.8 Resultatindikatorer i urval Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer.....	26
Tabell 2.9 Resultatindikatorer i urval Stärkt demokrati och ökad respekt för mänskliga rättigheter	29
Tabell 2.10 Resultatindikatorer i urval Förbättrade möjligheter för fattiga människor att bidra till och dra nytta av ekonomisk utveckling och erhålla god utbildning	33
Tabell 2.11 Resultatindikatorer i urval Förbättrad grundläggande hälsa.....	36
Tabell 2.12 Resultatindikatorer i urval Värnad mänsklig säkerhet och frihet från våld	39
Tabell 2.13 Resultatindikatorer i urval Räddade liv, minskad nöd och upprätthållen mänsklig värdighet	42
Tabell 2.14 Anslaget 1:1 Biståndsverksamhet, Utvecklingssamarbete genom Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete.....	62
Tabell 2.15 Anslaget 1:1 Biståndsverksamhet	63
Tabell 2.16 De 10 största kärnstöden till multilaterala organisationer 2014-2016 ¹	63
Tabell 2.17 Anslagsutveckling för 1:1 Biståndsverksamhet	64
Tabell 2.18 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet.....	65
Tabell 2.19 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:1 Biståndsverksamhet	67
Tabell 2.20 Anslagsutveckling för 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete.....	68
Tabell 2.21 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete.....	69
Tabell 2.22 Anslagsutveckling för 1:3 Nordiska Afrikainstitutet.....	69
Tabell 2.23 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:3 Nordiska Afrikainstitutet	69
Tabell 2.24 Anslagsutveckling för 1:4 Folke Bernadotteakademien	70
Tabell 2.25 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:4 Folke Bernadotteakademien	70
Tabell 2.26 Anslagsutveckling 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete.....	71
Tabell 2.27 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete.....	71
Tabell 2.28 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	72
Tabell 2.29 Anslagsutveckling för 1:6 Utvärdering av internationellt bistånd	72

Tabell 2.30 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:6 Utvärdering av internationellt bistånd.....	73
---	----

Diagramförteckning

Diagram 2.1 Utbetalt stöd från UD och Sida 2014.....	18
--	----

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. fastställer biståndsramen för 2016 till 0,98 procent av vid budgeteringstillfället beräknad bruttonationalinkomst (BNI) för 2016 beräknat enligt EU-förordningen för nationalräkenskaperna ENS 2010 (avsnitt 2.1),
2. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 77 000 000 000 kronor 2017–2027 (avsnitt 2.7.1),
3. bemyndigar regeringen att under 2016 ikläda staten betalningsansvar för statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor (avsnitt 2.7.1),
4. bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar för statliga garantier till Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken (IBRD) som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till 2 247 182 446,7 US-dollar (avsnitt 2.7.1),
5. bemyndigar regeringen att under 2016 besluta om kapitaltillskott på högst 400 000 000 kronor till Swedfund International AB (avsnitt 2.7.1),
6. godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i Inter-amerikanska Investeringsbolaget (IIC) som sker genom teckning av aktier som tilldelas medlemsländerna och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till IIC med 8 946 766 US-dollar (2.7.1),
7. för budgetåret 2016 anvisar ramanslagen under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, när det gäller anslag som står till regeringens disposition, enligt följande uppställning:

Riksrevisionen föreslår att riksdagen

8. bemyndigar Riksrevisionen att under 2016 för anslaget 1:5 *Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete* ingå avtal om samarbetsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2017–2019 (avsnitt 2.7.5),
9. för budgetåret 2016 anvisar ett ramanslag under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd för Riksrevisionen enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag		
1:1	Biståndsverksamhet	31 120 825
1:2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 050 445
1:3	Nordiska Afrikainstitutet	14 464
1:4	Folke Bernadotteakademin	105 475
1:5	Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50 000
1:6	Utvärdering av internationellt bistånd	16 265
Summa		32 357 474

2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

2.1 Omfattning

Under utgiftsområdet Internationellt bistånd finns sex anslag: biståndsverksamhet, förvaltningsanslagen för Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), Nordiska Afrikainstitutet (NAI), Folke Bernadotteakademin (FBA), Riksrevisionens anslag för internationellt utvecklingssamarbete samt anslaget för utvärdering av internationellt bistånd. De delar som inte finansieras från biståndsramen är förvaltningskostnader för samarbete inom Östersjöregionen samt garantiavgifter, avseende Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsslån, som inte klassificeras som bistånd.

Ramen för utgiftsområdet

Regeringens förslag: Riksdagen fastställer biståndsramen för 2016 till 0,98 procent av vid budgeteringstillfället beräknad bruttonationalinkomst (BNI) för 2016 beräknat enligt EU-förordningen för nationalräkenskaperna ENS 2010.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen föreslår att biståndsramen för 2016 uppgår till 43,4 miljarder kronor, vilket motsvarar 1,02 procent av beräknad BNI enligt EU-förordningen för nationalräkenskaperna ENS 1995. Enligt förordningen för nationalräkenskaperna ENS 2010, som infördes i september 2014 och som medförde förändringar i beräkningsmetoden för BNI,

motsvarar biståndsramen 0,98 procent av beräknad BNI. Ökningen från 0,96 procent (1,0 procent ENS 1995) till 0,98 procent (1,02 procent ENS 1995) medför att biståndsramen tillförs 886 miljoner kronor. I ökningen ingår medel till den gröna klimatfonden (GCF) och andra bidrag till klimatfinansiering i utvecklingsländer. Regeringens målsättning är fortsatt att biståndet under mandatperioden ska uppnå 1 procent av Sveriges BNI enligt den nya beräkningsmetoden.

I biståndsramen ingår kostnader som klassificeras som bistånd (Official Development Assistance, ODA) i enlighet med den definition som används av biståndskommittén vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD/DAC). Majoriteten av kostnaderna återfinns under anslag inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Det föreslagna beloppet för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppgår till 32,4 miljarder kronor. I utgiftsområde 7 ingår 1,9 miljoner kronor för garantiavgifter avseende Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsslån och 5 miljoner kronor som avser förvaltningsutgifter för samarbete inom Östersjöregionen som inte klassificeras som bistånd. Dessa kostnader ingår inte i biståndsramen.

I biståndsramen ingår också kostnader från andra delar av statens budget som kan klassificeras som bistånd. Kostnaderna uppgår till 11 miljarder kronor 2016 och är en minskning med 0,4 miljarder kronor jämfört med föregående år. Detta beror bl.a. på att kostnaderna för asylmottagande i Sverige minskar något. Som andel av biståndsramen

uppgår kostnaderna inom andra utgiftsområden till 25 procent 2016, jämfört med 28 procent 2014.

Kostnader inom andra utgiftsområden som ingår i biståndsramen

Nedan följer en beskrivning av de kostnader som ingår i biståndsramen men som återfinns under andra utgiftsområden.

Kostnader för mottagande av asylsökande

Kostnader för mottagande av asylsökande från låg- och medelinkomstländer under deras första år i Sverige ingår i den svenska biståndsramen. Sverige har i enlighet med OECD/DAC:s riktlinjer möjlighet att såväl kunna hjälpa en person i behov av skydd i ett flyktingläger i t.ex. Sudan, som bekosta omhändertagandet av en flykting under den första tiden han eller hon befinner sig i Sverige. Sverige ska vara en fristad för de som flyr undan förföljelse och förtryck och tar ett stort ansvar för det internationella skyddet av flyktingar.

År 2016 beräknas kostnaden för asylsökande från låg- och medelinkomstländer, som räknas in i biståndsramen, uppgå till 8,2 miljarder kronor, vilket motsvarar 19 procent av det totala biståndet. Det innebär en minskning med 0,7 miljarder från 2015. Att kostnaden minskar beror främst på en minskning av antalet asylsökande. Antalet asylsökande i Sverige är dock fortfarande mycket stort.

Den humanitära situationen i världen är allvarlig, inte minst i Mellanöstern. Som följd har miljontals människor drivits på flykt. Merparten av världens flyktingar befinner sig på flykt i sina hemländer eller i något angränsande land. Libanon, Jordanien, Irak och Turkiet har tillsammans tagit emot närmare 4 miljoner syrisk flyktingar. Uppemot 8 miljoner syrier befinner sig på flykt i sitt hemland. Sedan konflikten i Syrien bröt ut 2011 har också fler än 200 000 syrier sökt skydd i något EU-land. Över hälften av dessa har ansökt om asyl i Tyskland eller Sverige. Syrier, eritreaner och somalier har under det första halvåret 2015 utgjort de största grupperna av asylsökande i Sverige. För 2016 bedömer regeringen att drygt hälften av

antalet asylsökande kommer att komma från Syrien, Eritrea och Afghanistan. En ovanligt hög andel av de asylsökande som kommer till EU är ensamkommande barn. Sverige är det land inom EU dit flest ensamkommande barn söker sig. Nästa år antas de utgöra 15 procent av antalet asylsökande som kommer till Sverige, vilket kan jämföras med nio procent 2014.

Migrationsverket har enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. ett huvudansvar för mottagandet av asylsökande från det att ansökan om asyl lämnas in till dess att personen tas emot i en kommun, om uppehållstillstånd har beviljats, alternativt lämnar landet vid avslagsbeslut.

För att beräkna kostnaden som ska ingå i biståndsramen görs först en bedömning av hur många personer som kommer att söka asyl i Sverige under det kommande året samt en beräkning av hur stor andel av dessa som antas komma från låg- och medelinkomstländer enligt OECD/DAC:s klassificering, vilket i normalfallet är ca 95 procent av det totala antalet asylsökande i Sverige. Därefter räknas den genomsnittliga vistelsetiden i Migrationsverkets mottagande fram för dessa personer. I beräkningarna ingår tiden från ansökan till bosättning efter beslut om uppehållstillstånd eller till slutligt beslut om avvisning eller utvisning. Det är emellertid endast kostnader för det första årets vistelse i Sverige som klassificeras som bistånd. Den genomsnittliga vistelsetiden beräknad som antal dygn multipliceras med antalet asylsökande samt kostnaden per person och dygn i mottagandet. Beräkningarna för 2016 bygger på en prognos om 73 000 asylsökande, varav 98 procent antas komma från låg- och medelinkomstländer. Den genomsnittliga dygnskostnaden uppskattas till 499 kronor per person och genomsnittligt antal dygn per person prognostiseras till 221.

Kostnader för självmant återvändande, för personer vars asylansökningar avslås, ingår också i det belopp som klassificeras som bistånd. Det uppgår nästa år till 38 miljoner kronor. Även kostnader under det första året för mottagandet av personer som vidarebosätts i Sverige och deras resor till Sverige ingår i avräkningen och uppgår till 209 miljoner kronor.

Migrationens positiva bidrag till utveckling, inte minst genom remitteringar, måste tillvaratas. Regeringens förhoppning är att en global utveckling kommer till stånd, politiskt, ekonomiskt, socialt och ekologiskt, som innebär att allt färre människor ska lida nöd och tvingas på flykt. Men med den humanitära situation som råder nu, är behoven av asyl omfattande och de kostnader för asylsökande som faller inom biståndsramen förhållandevis höga.

Kostnaderna för mottagande av asylsökande ingår i utgiftsområde 8 Migration.

EU-bistånd

I biståndsramen ingår även kostnader för det svenska bidraget till den del av Europeiska unionens (EU) gemensamma bistånd som finansieras genom EU:s reguljära budget. För 2016 uppgår dessa kostnader inom utgiftsområde 27 till 2 miljarder kronor, vilket motsvarar Sveriges del av de faktiska kostnaderna för biståndet inom den totala EU-budgeten 2014.

EU bedriver utvecklingssamarbete med nästan alla låg- och medelinkomstländer och inom ett stort antal sektorer. Allokering av resurser liksom utvecklingssamarbetets inriktning slås fast i s.k. externa finansiella instrument som har varierande geografiskt och tematiskt fokus.

I ministerrådets arbetsgrupper utarbetar Sverige tillsammans med övriga medlemsstater, kommissionen och Europeiska utrikestjänsten (EEAS) EU:s gemensamma utvecklingspolitik. Sverige bidrar även till att påverka utformningen av EU:s bistånd i genomförandekommittéerna, expertgrupper och via ambassaderna i fält.

Utrikesförvaltningens förvaltningskostnader

I biståndsramen ingår biståndsrelaterade förvaltningskostnader för utlandsmyndigheter och enheter i Stockholm. OECD/DAC:s riktlinjer lägger fast ett antal principer för vad som kan räknas som förvaltningsresurser för policyarbete och genomförande av bistånd. OECD/DAC:s regler omfattar lönekostnader för personal med biståndsrelaterat arbete vid huvudkontor och vid utlandsmyndigheter samt drift av berörda myndigheter, inklusive kostnader för lokaler, it, fordon m.m. De kostnader inom utgiftsområde 1 om 448

miljoner kronor som ingår i biståndsramen 2016 utgörs av 2014 års faktiska utfall för dessa verksamheter. Kostnadsberäkningen grundas på tidsåtgång för biståndsrelaterat arbete på respektive utlandsmyndighet och UD-enhet i Stockholm. Det handlar t.ex. om dialog och rapportering om utvecklingspolitiska frågor och om värdlandets roll i utvecklingspolitiken i multilaterala forum såsom FN, samt i EU.

Övrigt

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) disponerar 115 miljoner kronor inom utgiftsområde 6 för sin internationella biståndsverksamhet, som inkluderas i biståndsramen.

Vidare ingår i biståndsramen bidrag till World Maritime University (WMU) om ca 25 miljoner kronor inom utgiftsområde 22 och bidrag till demokratiinsatser i Ukraina och Vitryssland om ca 23 miljoner kronor inom utgiftsområde 5.

I biståndsramen inkluderas även den del av Sveriges bidrag till vissa FN-organ och andra internationella organisationers reguljära budget som belastar anslag inom andra utgiftsområden men som klassificeras som bistånd. Dessa organisationer är FAO, CITES, IAEA, ILO, ITU, IUCN, OSSE, UNCTAD, UNEP, UNESCO, UNIDO, UNO, UNPKO, UPU, WIPO, WHO, WMO och Europarådet. De kostnader om ca 234 miljoner kronor som ingår i biståndsramen 2016 utgörs av faktiskt utbetalt belopp 2014 till dessa organisationer.

Fr.o.m. 2011 fördelas stipendiemedel till universitet och högskolor avseende stipendier för särskilt kvalificerade studieavgiftsskyldiga studenter. Stipendiemedel som avser studenter från länder som enligt OECD/DAC klassificeras som mottagarländer för bistånd inkluderas i biståndsramen, i enlighet med OECD/DAC:s riktlinjer. De kostnader inom utgiftsområde 16 om 17 miljoner kronor som ingår i biståndsramen 2016 utgörs av 2014 års faktiska utfall.

Fr.o.m. 2015 till och med 2017 disponerar Konsumentverket 1 miljon kronor per år, för att upprätta en webbtjänst i syfte att öka synlighet och transparens och därigenom möjliggöra minskade avgifter vid remitteringar.

Fr.o.m. 2016 föreslår regeringen att 4,3 miljoner kronor flyttas till utgiftsområde 8 Migration anslaget 1:3 *Migrationspolitiska åtgärder* för bidrag till Internationella

organisationen för migration (IOM). Bidraget till IOM har tidigare belastat anslag 1:1 *Biståndsverksamhet* under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Tabell 2.1 Biståndsram, härledning av utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Miljoner kronor

	2014	2015 ¹	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019
Biståndsram	38 370	40 445	43 366	45 094	46 947	48 694
Kostnader inom andra utgiftsområden	7 508	11 422	11 015	8 757	7 303	7 267
Varav:						
Flyktingkostnader ²	4 988	8 894	8 173	5 753	4 238	4 123
EU-bistånd	1 651	1 660	1 984	2 022	2 073	2 138
Utrikesförvaltningens förvaltningskostnader	463	444	448	456	468	482
Övrigt	406	424	410	526	524	524
Kostnader inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	30 862	29 023	32 351	36 337	39 644	41 427
Biståndsram i procent av beräknad BNI enligt ENS 1995 ³	1,0 %	1,0 %	1,02 %	1,02 %	1,02 %	1,02 %
Biståndsram i procent av beräknad BNI enligt ENS 2010		0,96 %	0,98 %	0,98 %	0,98 %	0,98 %
Klimatinsatser inom utgiftsområde 7 som inte finansieras från biståndsramen ⁴	–	250	–			
Kostnader inom utgiftsområde 7 som inte finansieras från biståndsramen och inte definieras som bistånd ⁵	7	7	7	7	7	7
Totalt för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	30 869	29 280	32 357	36 344	39 650	41 434

¹Inklusive vår- och höständringsbudget 2015

²Beloppen för flyktingkostnader 2016-2019 baseras på en prognos från juli 2015 av förväntat antal asylsökande

³Det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet. Det befintliga regelverket ENS 1995 uppdaterades i september 2014 till ENS 2010.

⁴Ytterligare medel tillfördes utgiftsområde 7 i vårändringsbudget 2015 för klimatinsatser som klassificeras som bistånd enligt OECD/DAC:s definition.

⁵De delar som inte finansieras från biståndsramen är förvaltningskostnader för samarbete inom Östersjöregionen samt garantiavgifter, avseende Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsslån, som inte klassificeras som bistånd.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.2 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 7
Miljoner kronor

	Utfall 2014	Budget 2015 ¹	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019
<i>Internationellt utvecklingssamarbete</i>							
1:1 Biståndsverksamhet	29 856	28 099	28 254	31 121	35 098	38 390	40 153
1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	973	1 011	1 023	1 050	1 058	1 071	1 089
1:3 Nordiska Afrikainstitutet	14	14	14	14	15	15	15
1:4 Folke Bernadotteakademien	97	100	97	105	107	108	110
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	40	40	41	50	50	50	50
1:6 Utvärdering av internationellt bistånd	10	15	15	16	16	17	17
Summa Internationellt utvecklingssamarbete	30 990	29 280	29 444	32 357	36 344	39 650	41 434
<i>Äldreanslag</i>							
2013 2:1 Reformsamarbete i Östeuropa	37	0	0	0	0	0	0
Summa Äldreanslag	37	0	0	0	0	0	0
Totalt för utgiftsområde 07 Internationellt bistånd	31 027	29 280	29 444	32 357	36 344	39 650	41 434

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.3 Härledning av ramnivån 2016–2019. Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd
Miljoner kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	29 509	29 509	29 509	29 509
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	17	26	40	60
Beslut	661	869	855	853
Övriga makro- ekonomiska förutsätt- ningar	2 035	3 763	5 616	7 363
Volym	4			
Överföring till/från andra utgifts- områden	-4	-4	-4	-4
Övrigt	136	2 182	3 635	3 653
Ny ramnivå	32 357	36 344	39 650	41 434

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Tabell 2.4 Ramnivå 2016 Realekonomiska fördelad. Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd
Miljoner kronor

	2016
Transfereringar ¹	29 782
Verksamhetsutgifter ²	2 573
Investeringar ³	2
Summa ramnivå	32 357

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2014 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, d.v.s. utbetalningar av bidrag från staten, t.ex. hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Mål

Målet för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd är: att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck (prop. 2013/14:1 UO 7, bet. 2013/14:UU2) se även (skriv. 2013/14:131 UO 7, bet. 2013/14:UU20).

I likhet med utformningen av politiken inom andra utgiftsområden omfattas utgiftsområdet Internationellt bistånd av Sveriges politik för global utveckling (prop. 2002/03:122, bet. 2003/04: UU3, rskr.2003/04:112) som regeringen redogör för i propositionen Gemensamt ansvar – Sveriges politik för global utveckling.

2.4 Resultatredovisning

Resultatredovisningen i denna budgetproposition inkluderar resultat från det bilaterala och multilaterala utvecklingssamarbetet samt EU:s utvecklingssamarbete.

Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete redovisas i avsnittet om Riksrevisionen under utgiftsområde 2, Samhällsekonomi och finansförvaltning. Redovisning för kostnader och resultat för mottagande av asylsökande görs under utgiftsområde 8, Migration. Det bistånd som tilldelas andra myndigheter än Sida direkt från biståndsbudgeten består till stor del av civila krishanteringsinsatser. Resultaten av denna verksamhet redovisas främst under utgiftsområde 5, Internationell samverkan. Även Svenska institutet erhåller medel från biståndsbudgeten. Deras verksamhet redovisas både under utgiftsområde 5 och 7. Utrikesförvaltningens förvaltningskostnader redovisas under utgiftsområde 1, Rikets styrelse. Vissa FN-organ får även bidrag från andra utgiftsområden vilket redovisas under dessa.

2.4.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I redovisningen och bedömningen av biståndets resultat använder sig regeringen framför allt av myndigheters och multilaterala organisationers

årsrapporter och årsredovisningar, svenska och internationella utvärderingar, revisioner, analyser samt forskning.

I uppföljningen och resultatredovisningen av utvecklingssamarbetet används olika metoder och källor till information. Kvantitativa indikatorer kompletteras med kvalitativa uppföljningsmetoder vilket bidrar till en balans mellan kortsiktiga och långsiktiga resultat. Uppföljning ska i så stor utsträckning som möjligt utgå från samarbetsländernas system för insamling och sammanställning av resultat och statistik.

I denna budgetproposition kompletteras resultatredovisningen av ett urval indikatorer för det multilaterala och bilaterala utvecklingssamarbetet för varje tematiskt område.

I regleringsbrevet för 2014 fick Sida i uppdrag att redovisa ett antal indikatorer som skulle ge förutsättningar att följa resultaten av utvecklingssamarbetet på en övergripande nivå. Dessa indikatorer används för att illustrera resultat för det bilaterala utvecklingssamarbetet i årets resultatredovisning. Det krävs dock ett fortsatt arbete med uppföljning och resultatredovisning för att kunna ge en mer representativ bild av verksamheten. Arbete krävs även för att säkerställa att könsspecifika indikatorer finns inom såväl det bilaterala som det multilaterala utvecklingssamarbetet.

Indikatorerna för det multilaterala biståndet har valts ut bland multilaterala organisationers befintliga resultatramverk. Utgångspunkten har varit att de ska vara relevanta för att följa utvecklingen inom respektive tematiskt område.

För några tematiska områden är det lättare att identifiera mätbara indikatorer, som inom hälsa och utbildning. För andra områden, som jämställdhet, demokratisk utveckling, mänskliga rättigheter, miljö samt konflikt och säkerhet är det betydligt svårare. Det är därför viktigt att redovisningen beaktar både kvalitativa och kvantitativa aspekter.

Resultatindikatorerna finns angivna i tabeller under respektive tematiskt område i avsnitt 2.4.2. Resultat (tabell 2.7 - 2.13).

2.4.2 Resultat

Resultatredovisningen är uppdelad på sju tematiska områden:

1. Ökad jämställdhet och stärkt egenmakt för kvinnor och flickor
2. Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer
3. Stärkt demokrati och ökad respekt för mänskliga rättigheter
4. Förbättrade möjligheter för fattiga människor att bidra till och dra nytta av ekonomisk utveckling och erhålla god utbildning
5. Förbättrad grundläggande hälsa
6. Värnad mänsklig säkerhet och frihet från våld
7. Räddade liv, lindrad nöd och upprätthållen mänsklig värdighet.

Resultat redovisas även från multilateral och humanitär utvecklingspolitik liksom Sveriges arbete inom ramen för förhandlingarna av den nya globala agendan för hållbar utveckling bortom 2015.

Fördelningen av det svenska biståndet

Riksdagen fastställde Sveriges biståndsram för 2014 till 1 procent av beräknad bruttonationalinkomst (BNI) vilket motsvarade 38,4 miljarder kronor. Utfallet av biståndet för 2014 som redovisades till OECD:s biståndskommitté DAC uppgick till 42,8 miljarder kronor motsvarande 1,1 procent av senast tillgängliga BNI-uppgift för 2014. Den svenska biståndsvolymen överstiger därmed med mycket god marginal FN:s mål om ett bistånd på 0,7 procent av BNI och gör att Sverige, räknat i procent, är den största biståndsgivaren av OECD-länderna. Merparten av biståndsramen, 73,1 procent av det utfall som redovisas till OECD:s biståndskommitté DAC, utgörs av verksamhet under anslag 1:1 *Biståndsverksamhet*. Kostnader från andra utgiftsområden utgörs till stor del av kostnader för mottagande av asylsökande (7 514 miljoner kronor, 17,6 procent av biståndsramen), EU:s gemensamma bistånd (1 984

miljoner kronor, 4,6 procent av biståndsramen) och kostnader för utrikesförvaltningens förvaltningskostnader (448 miljoner kronor, 1,0 procent av biståndsramen).

Bilateralt bistånd

Bilateralt bistånd är det stöd som kanaliseras till ett geografiskt eller ett tematiskt område. Det biståndet styrs av bilaterala, regionala och tematiska strategier. Den stora merparten av det bilaterala biståndet genomförs av Sida. En del av det bilaterala biståndet kanaliseras genom multilaterala organisationer s.k. multi-bi bidrag. Multi-bi bidraget uppgick 2014 till ca 7,2 miljarder kronor. En annan del kanaliseras genom organisationer i det civila samhället.

Sveriges samarbetsländer inom det bilaterala utvecklingsarbetet är (uppräknade efter geografisk region): Burkina Faso, Demokratiska republiken Kongo, Etiopien, Kenya, Liberia, Mali, Moçambique, Rwanda, Somalia, Sudan, Sydsudan, Tanzania, Uganda, Zambia, Zimbabwe, Afghanistan, Bangladesh, Kambodja, Myanmar, Irak, Palestina, Bolivia, Colombia, Guatemala, Albanien, Bosnien, och Hercegovina, Kosovo, Serbien, Georgien, Moldavien, Ukraina, Vitryssland och Turkiet. Regionalt samarbete sker i Mellanöstern och Nordafrika, Östeuropa, Västra Balkan, Afrika söder om Sahara samt Asien.

Tabell 2.5 Utfall anslag 1:1 Biståndsverksamhet genom Sida 2012-2014

<i>Tusental kronor</i>	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014
Humanitära insatser	2 838 053	2 804 704	3 022 999
Informations- och kommunikationsverksamhet	96 068	91 746	95 600
Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället	1 551 203	1 522 128	1 695 292
Regionala och bilaterala strategier för Asien	1 520 453	1 553 738	1 509 530
Bilaterala strategier för Latinamerika	522 977	557 116	513 551
Regionala och bilaterala strategier för Afrika	5 719 120	5 121 079	5 029 752
Regionala och bilaterala strategier för Mellanöstern och Nordafrika	666 348	798 165	844 626
Reformsamarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet ¹	-	-	1 144 677
Särskilda insatser för mänskliga rättigheter och demokratisering	-	765 103	932 014
Globala insatser för miljö- och klimatmässigt hållbar utveckling	-	587 321	734 490
Globala insatser för socialt hållbar utveckling	-	834 562	1 263 340
Globala insatser för ekonomiskt hållbar utveckling	-	695 802	687 486
Globala insatser för mänsklig säkerhet	-	200 104	197 082
Kapacitetsutveckling och utbyten	-	420 218	469 821
Forskningssamarbete	724 883	841 932	848 493
Globala ämnesstrategiska utvecklingsinsatser	1 429 213	-	-
Särskilda insatser för demokratisering och yttrandefrihet	217 267	-	-
Miljölån	175 564	-	-
Kapacitetsutveckling och samverkan	724 462	-	-
Särskilt demokratistöd genom svenska partianknutna organisationer (PAO)	74 343	-	-
SUMMA	16 259 954	16 793 718	18 988 753

¹ 2012 och 2013 ingick verksamheten i anslaget 2:1 *Reformsamarbete i Östeuropa* och inkluderade även stöd genom svenska organisationer i det civila samhället.

Multilateralt bistånd

Multilateralt bistånd är det stöd som kanaliseras genom kärnstöd till multilaterala organisationer som exempelvis FN:s fonder och program, Världsbanken, regionala utvecklingsbanker och utvecklingsfonder. Kärnstöd avser obundna och oftast icke öronmärkta former av stöd direkt till organisationens centrala budget, såsom basbudgetstöd, årligt basbidrag, bidrag som lämnas efter påfyllnadsförhandlingar, uttaxerat bidrag/medlemsavgift samt ägarkapital. Hit räknas även det statliga garantikapital som utställs till de multilaterala utvecklingsbankerna. Det är sedan i organisationernas styrande organ, där Sverige har inflytande genom sitt stöd, som besluten fattas om hur medlen ska användas. Genom kärnstöd bidrar Sverige till genomförandet av samtliga resultat som finns presenterade i organisationernas resultatramverk. Sveriges multilaterala bistånd (kärnstöd) uppgick till ca 12,1 miljarder kronor år 2014 vilket utgör ca 28 procent av Sveriges totala bistånd. De multilaterala organisationer som fick störst Svenskt kärnstöd 2014 var Världsbanksgruppens

Internationella utvecklingsfond, (IDA), följt av Globala fonden mot aids, tuberkulos och malaria, (GFATM), FN:s barnfond, (Unicef) och FN:s utvecklingsprogram, (UNDP). De organisationer som mottagit svenskt kärnstöd återfinns i diagram 2.1.

EU-biståndet

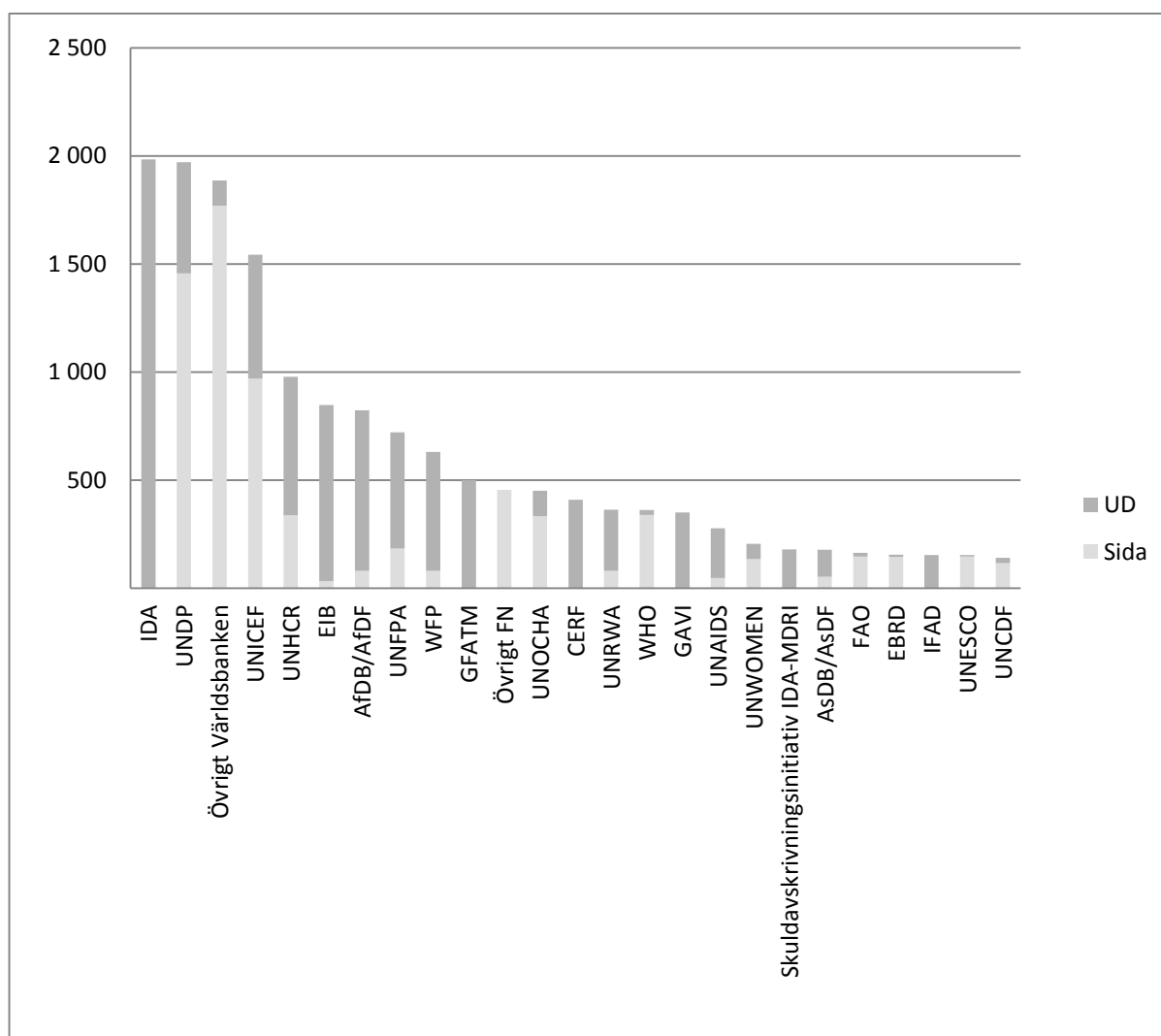
Genom medlemskapet i EU har Sverige och övriga medlemsstater förbundit sig att bidra finansiellt till unionens internationella utvecklingssamarbete. Beloppen bestäms av fasta beräkningsnycklar. Det totala svenska bidraget till EU:s bistånd 2014 var 2,9 miljarder kronor, ungefär tre procent av EU:s totala biståndsbudget. EU-institutionerna finansierar biståndsinsatser i över 150 länder. Till vilka länder biståndet förmedlas framgår i EU:s årsrapport för biståndet. Möjligheterna att redovisa resultat av EU-biståndet bedöms kunna förbättras framöver med hjälp av det nya resultatramverk som nyligen har presenterats av kommissionen. Resultatfokuseringen har även stärkts genom de nya förordningar om EU:s biståndsinstrument

som beslutades under 2014: europeiska utvecklingssamarbete, (DCI), förmedlemskaps-
utvecklingsfonden, (EDF), instrumentet för stödet (IPAI) och grannskapsstödet (ENI).

Tabell 2.6 Utfall anslag 1:1 Biståndsverksamhet genom UD m.fl. 2012-2014

Tusental kronor

	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014
Multilaterala utvecklingsbanker, fonder och skuldavskrivningar ¹	-	3 993 072	3 829 933
Multilaterala och internationella organisationer och fonder ¹	-	6 774 187	5 999 208
Strategiskt inriktade bidrag ¹	-	247 277	239 108
Globalt utvecklingssamarbete (ram)	3 103 487	27 453	38 358
Internationella finansieringsinstitutioner	3 315 763	-	-
Europeiska utvecklingsfonden (EUF)	685 185	-	-
FN:s ekonomiska och sociala verksamhet	3 496 539	-	-
Konflikthantering	294 776	-	-
Ekonomiska program	302 203	-	-
SUMMA UD	11 197 953	11 041 989	10 106 607
Rikspolisstyrelsen	186 028	167 084	163 977
Kriminalvården	21 548	22 748	22 543
Åklagarmyndigheten	-	1 941	1 861
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	-	38 233	35 526
Domstolsverket	-	1 692	1 659
Folke Bernadotteakademin	53 214	106 607	79 397
Svenska institutet	77 431	115 757	218 287
Nordiska Afrikainstitutet	14 047	13 525	14 259
Kammarkollegiet	27 119	34 741	33 140
Vetenskapsrådet	-	165 849	172 315
Riksgäldskontoret	5 390	7 500	5 499
Strålsäkerhetsmyndigheten	-	-	12 661
	321 482	384 777	761 124
SUMMA	11 582 730	11 717 817	10 867 731

Diagram 2.1 Utbetalt stöd från UD och Sida 2014.Miljoner kronor ^{1,2,3,4}

¹Tabellen visar utbetalt stöd till de 25 multilaterala organisationer eller fonder som fått mest stöd från Sverige

²WHO:s medlemsavgift finansieras av utgiftsområde 9.

³FAO:s medlemsavgift finansieras av utgiftsområde 23.

⁴UNESCO:s medlemsavgift finansieras av utgiftsområde 16.

Ökad jämställdhet och stärkt egenmakt för kvinnor och flickor

De senaste åren har konflikter, klimatförändringar och ökad radikaliserings påverkat kvinnors och flickors situation negativt. Jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter är fortsatt en värderingsdriven fråga och globalt återstår därför stora utmaningar, inte minst vad gäller könsrelaterat våld, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) samt kvinnors ekonomiska egenmakt.

Regeringen lanserade under 2014 en feministisk utrikespolitik som innebär att Sverige ska vara en global förebild när det gäller

jämställdhet mellan kvinnor och män respektive flickor och pojkar. Den feministiska utrikespolitiken har konkretiserats i en handlingsplan för utrikesförvaltningen som bl.a. innehåller konkreta mål för jämställdhetsarbetet.

Resultat av det bilaterala utvecklingssamarbetet

I regleringsbrevet 2014 gavs Sida i uppdrag att se över hur myndigheten ytterligare kan öka jämställdhetsintegreringen i biståndet. I återrapporteringen till Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) i april 2014 konstaterade Sida att en ökad jämställdhetsintegrering kan uppnås genom stärkt styrning och uppföljning, förstärkt kunskaps- och

kompetensutveckling samt genom särskilda satsningar inom icke-sociala sektorer, i det multilaterala samarbetet samt inom nya former för utvecklingsfinansiering.

Andelen av Sidas insatser som har jämställdhet som huvudsyfte har fördubblats sedan 2008. Under 2014 var ett jämställdhetsperspektiv integrerat i 85 procent av Sidas insatser.

Andra myndigheter, såsom Folke Bernadotteakademien och Polismyndigheten, har också genomfört jämställdhetsfrämjande insatser inom ramen för utvecklingsarbetet.

Sveriges bilaterala utvecklingsarbete inom området har bl.a. bidragit till att:

- 22 länder har tagit fram 166 lagar, lagförslag och policyer som medfört förbättringar i jämställdhet.
- 8,3 miljoner flickor har fått tillgång till utbildning.
- 1 miljon kvinnor har fått tillgång till finansiella tjänster.
- 12 miljoner flickor och pojkar har fått möjlighet till sexualundervisning.
- Ansats om mäns och pojkars deltagande i och roll för jämställdhet har fått internationellt genomslag. 1 miljon män har fått utbildning om, och engagerat sig för, ökad jämställdhet.
- 230 000 personer inom hälso- och rättssektorn har fått utbildning om könsrelaterat våld.
- 1 500 organisationer som arbetar för jämställdhet har fått stöd. (Biståndsbarometern 2014).

Fokus på jämställdhet har varit särskilt tydligt inom områdena mänskliga rättigheter och demokrati, hälsa samt utbildning.

Sida har under 2014 genomfört riktade jämställdhetsinsatser inom kvinnors politiska ledarskap, kvinnors ekonomiska egenmakt, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), utbildning för flickor och kvinnor, prevention av könsrelaterat våld, riktat arbete för stärkande av kvinnoorganisationer och institutioner, samt arbete för män och pojkars delaktighet för jämställdhet. Dialog är ett viktigt verktyg inom särskilt svåra frågor som SRHR och könsrelaterat våld. Inom Sidas hälsoportfölj satsas stora resurser på ökad tillgång till hälso- och sjukvårdstjänster för fattiga kvinnor och barn med tematiskt fokus på SRHR samt minskad mödra- och barnadödlighet.

Resultat av det multilaterala utvecklingsarbetet
Jämställdhet är en profilfråga för Sverige inom den multilaterala utvecklingspolitiken. Sveriges finansiella stöd till bl.a. UN Women, FN:s befolkningsfond (UNFPA), UNDP, FN:s miljöprogram UNEP, Unicef, Världsbanken och UNHCR bidrar bl.a. till att stärka kvinnor och flickors ekonomiska egenmakt och åtnjutande av mänskliga rättigheter, inklusive SRHR. Sverige är en stark och konsekvent röst i dessa sammanhang.

Sverige var bland de mest pådrivande för jämställdhet som ett separat mål i den nya hållbara utvecklingsagendan efter 2015 och för ett integrerat jämställdhetsperspektiv. Sverige var också pådrivande för att jämställdhet samt kvinnors och flickors egenmakt och rättigheter integrerades i överenskommelsen om utvecklingsfinansiering. I båda processerna framhöll Sverige jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt och rättigheter såväl som en rättighetsfråga, som ett fundament för en inkluderande och hållbar utveckling och utvecklingsfinansiering. Det kan också ses som en framgång att sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter finns med i utvecklingsagendan både som en hälsofråga och som en jämställdhetsfråga.

Sverige bidrog också aktivt inom ramen för andra multilaterala fora, t.ex. i FN:s befolkningskommission, Commission on Population and Development, för att uppmärksamma de utmaningar som fortfarande återstår vad gäller kvinnors och flickors rättigheter.

Sverige är en nära partner till FN:s enhet för jämställdhet, UN Women, vars verksamhet syftar till att leda, samordna och främja ansvarsutkrävande för hela FN-systemets jämställdhetsarbete, samt verka operativt för jämställdhet och kvinnors egenmakt. Sverige är aktivt pådrivande i UN Womens styrelse och var 2014 UN Womens största givare. Det svenska stödet till UN Women bidrog bl.a. till att öka kvinnors deltagande i demokratiska val och fredsprocesser i flera länder samt till att ett ökat antal länder genomförde juridiska reformer och antog nationella handlingsplaner för ökad jämställdhet.

UNFPA gör viktiga insatser för att främja SRHR med fokus på kvinnor, flickor och ungdomar. Sveriges stöd till UNFPA har bl.a. bidragit till arbetet med att öka antalet länder

med nationella handlingsplaner om jämställdhet som också innehåller reproduktiva rättigheter. Sverige bidrog också under 2014 med 40 miljoner kronor till UNFPA:s och Unicefs gemensamma program mot kvinnlig könsstympning. Målet med programmet är att på sikt utrota förekomsten av kvinnlig könsstympning i Afrika. Programmet har bidragit till att ett stort antal lokala samhällen slutat med denna sedvänja.

Genom sitt stöd till Unicef bidrar Sverige till barnkonventionens genomförande, där Sverige särskilt driver frågan om skydd av barn och flickors rättigheter. En ny svensk strategi för samarbetet med Unicef färdigställdes 2014, i vilken flickors situation ges en framskjuten plats. Sverige har bedrivit ett aktivt påverkansarbete för jämställdhet inom Unicef och har fått bra gehör för detta, exempelvis vad gäller vikten av att inkludera pojkar och män i jämställdhetsarbetet, och behovet av utvecklad disaggregerad data v.g. kön.

Sverige har under 2014 bidragit till UNDP:s insatser för att motverka könsrelaterat våld i olika delar av världen och öka förutsättningarna för kvinnors medborgerliga engagemang. Inom ramen för UNDP:s styrelse verkade Sverige med framgång bl.a. för att allt UNDP:s arbete skulle integrera ett jämställdhetsperspektiv. Sverige var också aktivt pådrivande för antagandet av UNDP:s jämställdhetsplan 2014-2017. Inom ramen för Montrealprotokollet under FN:s miljöprogram (UNEP) verkade Sverige under 2014 för jämställdhet i protokollets institutioner. Jämställdhetsintegrering har även drivits aktivt av Sverige inom ramen för förhandlingarna om Globala miljöfacilitetens (GEF) sjätte påfyllnadsperiod. Inom FN:s miljöprogram UNEP har Sverige varit en aktiv pådrivare för att UNEP genomgående ska inkludera jämställdhet i sin verksamhet.

Inom Globala vaccinaliansen (Gavi), Globala fonden mot aids, tuberkulos och malaria (GFATM) och UNAIDS var Sverige pådrivande kring behovet av att samla in och använda könsuppdelad statistik, samt för att ett jämställdhetsperspektiv ska kunna genomsyra verksamheten. Även inom klimatfonderna har Sverige bedrivit detta arbete med betydande framgång. Gröna klimatfonden (GCF) har efter svenskt påverkansarbete t.ex. tagit fram en jämställdhetspolicy och tillhörande jämställdhetsplan. Ett annat exempel på resultat

av det svenska påverkansarbetet är att jämställdhetsexpertis rekryterats till bl.a. sekretariatet för Världsbankens klimatinvesteringssonder.

Utvecklingsbankerna har en viktig roll i att främja kvinnors ekonomiska egenmakt. Riktade insatser görs av Sverige samtidigt som Sverige verkar för att utvecklingsbankerna bättre ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i analys, planering, genomförande och i uppföljning av hela verksamhetsportföljen.

Afrikanska utvecklingsbanken, (AfDB), antog i januari 2014 en jämställdhetsstrategi för 2014-2018, med tonvikt både på bankens verksamhet utåt och på jämställdhetsarbetet i banken som organisation. Banken har samtidigt tagit steg för att bättre integrera jämställdhetsperspektiv i sin ordinarie verksamhet, ett arbete som Sverige varit pådrivande i.

Världsbanken publicerade vidare, med bl.a. svenskt stöd, under 2014 en rapport om kvinnors röst och aktörskap. Rapporten kastar nytt ljus på de hinder som kvinnor och flickor möter världen över, från könsbaserat våld till diskriminerande lagar och normer som begränsar möjligheter att äga egendom, arbeta, och ta beslut som rör kvinnors och flickors egna liv.

Generellt har Sverige fått bra genomslag för arbetet med jämställdhet i utvecklingsbankerna på en policynivå – på operativ nivå har det dock gått långsammare. Resurser och expertis inom området tycks vara bristande, vilket Sverige har påtalat. Efter påtryckningar från bl.a. Sverige görs nu insatser för att förstärka det operativa genomslaget.

Resultat av EU-biståndet

EU:s jämställdhetsarbete inom utvecklings-samarbetet fastställs i en handlingsplan, Gender Action Plan (GAP). Europeiska kommissionens granskningsrapport av handlingsplanen för 2010-2015 som publicerades i januari 2015 visar på brister i hur handlingsplanen har efterlevts. Speciellt har arbetet med genomförandet av jämställdhets-analyser samt uppföljningen av indikatorer och finansiella medel varit bristfällig. Av Europeiska kommissionens utvecklings-samarbete bidrar endast 16 procent till jämställdhet och kvinnors rättigheter, vilket är långt ifrån målet på 75 procent. Utav de 120 EU-delegationer som täcks av EU:s handlingsplan för jämställdhet inom utvecklings-samarbetet har

endast 26 inkluderat en jämställdhetsanalys i sin årliga översyn.

Trots brister integreras jämställdhet inom allt fler områden. EU stödjer kvinnors politiska deltagande, t.ex. genom att underlätta deras deltagande i freds- och statsbyggande processer. Mellan 2004 och 2012 bistod EU 736 civilsamhällsorganisationer i deras arbete för jämställdhetsfrågor. I södra grannskapet har EU:s bistånd bidragit till marginaliserade kvinnors deltagande i det ekonomiska och offentliga livet genom programmet ”Spring Forward for Women”. Programmet stödjer initiativ som syftar till att säkra kvinnors aktiva deltagande i beslutsprocesser, kvinnors ekonomiska egenmakt och att öka regional kunskapspridning om kvinnors politiska och ekonomiska rättigheter.

Sverige verkar för att jämställdhet och SRHR fortsatt ska prioriteras inom EU-biståndet. Viss förbättring kan skönjas tack vare detta påverkansarbete, t.ex. ökad användning av könsuppdelade indikatorer i ett större antal sektorer. Fortsatta ansträngningar krävs dock för att uppnå ett tydligare genomslag på det här området.

Inom förmedlemskapsstödet (IPAI) har fokus varit på att ländernas lagar och policyer för jämställdhet och kvinnors rättigheter anpassas till EU:s gemensamma regelverk, *acquis communautaire*, samt att dessa genomförs ändamålsenligt inom olika politikområden. EU har även arbetat för att ge frågorna ökad politisk prioritet. Ett särskilt fokus under året har varit att motverka diskriminering i arbetslivet.

Analys

Regeringen bedömer att det svenska biståndet har bidragit till ökad jämställdhet och stärkt egenmakt för kvinnor och flickor. Sveriges arbete inom jämställdhet har lett till framsteg vad gäller policyutveckling men också vad gäller flickors skolgång och kvinnors ökade deltagande och inflytande i politiken, bl.a. i Latinamerika, Afrika och Östeuropa. Arbetet i Irak och Afghanistan har dock varit särskilt utmanande, liksom arbetet för att öka kvinnors delaktighet i fredsprocesser, främja SRHR och motverka könsrelaterat våld. Sverige kommer fortsatt att prioritera dessa frågor i såväl dialog som insatser. Regeringen har vidare gett departement och myndigheter, inklusive Sida, ett tydligt uppdrag

att systematiskt arbeta med jämställdhetsintegrering.

EU:s jämställdhetsarbete inom utveckling är på många områden fortsatt bristande. Det är viktigt att lärdomar dras och att den nya EU Gender Action Plan, som är tänkt att gälla mellan 2016-2020, inte upprepar den tidigare handlingsplanens tillkortakommanden. Regeringen arbetar strategiskt för att stärka jämställdhetsaspekterna i EU:s utvecklings-samarbete. Sverige har bl.a. tillfälle att påverka genom sitt deltagande inom arbetsgruppen för framtagnandet av den nya handlingsplanen.

**Tabell 2.7 Resultatindikatorer i urval
Ökad jämställdhet och stärkt egenmakt för kvinnor och flickor**

Resultatindikatorer från det bilaterala utvecklingssamarbetet	Institution	Resultat 2014			
Andel av insatser som har jämställdhet som huvudsyfte	Sida	15 %			
Andel av insatser där hänsyn är tagen till jämställdhet	Sida	70 %			
Resultatindikator från det multilaterala utvecklingssamarbetet	Institution	Resultat 2012	Resultat 2013	Resultat 2014	Sveriges bidrag som % av totalt kärnstöd 2014
Andel projekt som har genomgått en jämställdhetsanalys och där åtgärder och uppföljning sker	Världsbanken ¹	-	54 %	61 %	3,5 % ²
Antal länder med nationella handlingsplaner om jämställdhet som inkluderar reproduktiva rättigheter med tillhörande mål och budgetallokeringar	UNFPA	-	-	63	14,7%
Antal länder som implementerar nationella handlingsplaner om kvinnor, fred och säkerhet	UN Women	-	-	53	6 %

¹ Världsbanken har brutna räkenskapsår – och rapporterar därefter. Således, alla siffror här och framledes för Världsbanken avser tidsperioden 1 juli – 30 juni. Resultat 2014 är således för perioden 1 juli 2013 - 30, 2014

² Siffran avser IDA. För IBRD är motsvarande siffra 0,9 %.

Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer

Miljö- och klimatfrågor har stått högt på den globala agendan under 2014, inte minst genom processen inom FN att ta fram nya globala hållbara utvecklingsmål och genom FN-förhandlingarna om ett nytt klimatavtal.

Att begränsa miljö- och klimatpåverkan är en förutsättning för hållbar utveckling och fattigdomsbekämpning. Miljö och klimat är därför ett högt prioriterat område i det svenska utvecklingssamarbetet. De svenska miljö kvalitetsmålen och generationsmålet ligger till grund för Sveriges prioriteringar på miljö- och klimatområdet i utvecklingssamarbetet.

Resultat av det bilaterala utvecklingssamarbetet

Under 2014 har det svenska arbetet inom området särskilt fokuserat på klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer. Störst genomslag har arbetet fått i Afrika, där integreringen av klimat och miljö i insatserna har stärkts under rapporteringsperioden.

Sida har även ett antal globala stöd till internationella aktörer inom miljö- och

klimatområdet. Bland annat har stöd till Stockholm Environment Institute (SEI), World Resources Institute (WRI) och International Institute for Environment and Development (IIED) bidragit till den senaste klimatrapporten som tagits fram av FN:s klimatpanel (IPCC).

Sverige bedriver ett långsiktigt miljö- och klimatsamarbete i flera regioner. Ett exempel är stödet via UNDP till ett regionalt program i Bangladesh och Kambodja som syftar till att stärka förvaltning av klimatfinansiering. Programmet har bidragit till att attrahera ytterligare finansiering på nationell- och regional nivå. Sverige verkar även för socialt och miljömässigt hållbart fiske. Ett stöd till Sustainable Fisheries Partnerships i Asien har bidragit till regionala förändringar i regleringen av fiskeindustrin både vad gäller fiskbestånd och frågor som rör migrantarbetares arbetsvillkor. Ett annat exempel är stödet till länderna på Västra Balkan för att stärka ländernas kapacitet för hållbar samhällsservice inom områden som vatten och avlopp, avfallshantering, energi-effektivisering och förnybar energi, vilket även är viktigt för att möta EU:s krav på miljö- och klimatområdet.

Utvecklingssamarbete genom Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och

Kemikalieinspektionen har under 2015 bidragit till utvecklingsarbetet inom miljö- och klimatområdet. Naturvårdsverket har tillsammans med bl.a. FN och Världsbanken genomfört insatser med syfte att stärka kapaciteten för miljöförvaltning hos utvecklingsländer. Havs- och vattenmyndigheten har bl.a. arbetat för hållbar förvaltning av akvatiska resurser i utvecklingsländer, bl.a. med hänsyn till hållbar fiskeförvaltning. Kemikalieinspektionen har bl.a. bidragit till utvecklingen av nationella system för kemikaliehantering i utvecklingsländer.

Viktigt inom miljöområdet är arbetet med att öka användningen av hållbara energikällor och minska användningen av fossil energi. Under rapporteringsperioden beslutade regeringen om att genomföra en pilotsatsning på rent vatten, ren luft och resurssnål energi på 150 miljoner kronor. Sida stödjer flera projekt för att öka tillgången till hållbar energi, bl.a. i Tanzania där ett av programmen har lett till ett antal avtal om köp av el från förnybara energikällor, där minst 40 000 hushåll ska få tillgång till elektricitet. I början av 2014 hade svenskt stöd bidragit till att drygt 177 000 personer har fått tillgång till elektricitet. Ett annat exempel på arbetet inom området är Sveriges åtagande inom det amerikanska initiativet "Power Africa". Det innebär investeringar i bl.a. förnybar energi i Afrika om en miljard dollar under en tioårsperiod, dels genom bilaterala finansiella bidrag, dels genom att mobilisera institutionellt och privat kapital via garantier.

Sverige är även en av de största givarna till miljö- och energieffektiviseringsprojekt i länderna i det östra grannskapet, där energiförbrukningen per capita i genomsnitt är ca tre gånger högre än inom EU. Insatserna berör modernisering av infrastruktur, såsom fjärrvärmesystem, isolering av offentliga byggnader samt kapacitetsuppbyggnad av kommunala energibolag och ansvariga myndigheter. Miljöprojekt har bl.a. berört avloppsrening och avfallshantering.

Sida har miljö- och klimatrelaterade insatser på bilateral och regional nivå inom alla regioner. Den främsta samarbetsformen under rapporteringsperioden var organisationsstöd i form av kärnstöd till icke-statliga och multilaterala organisationer.

Resultat av det multilaterala utvecklingsarbetet
Sverige stödjer multilateralt utvecklingsarbete inom miljö- och klimatområdet genom ett aktivt styrelsearbete i och bidrag till bl.a. Gröna klimatfonden (GCF), Globala miljöfaciliteten (GEF), de minst utvecklade ländernas fond (LDCF), Anpassningsfonden (AF), Nordiska utvecklingsfonden (NDF), och Världsbankens klimatinvesteringsfonder (CIF) samt Montrealprotokollets Multilaterala Fond (MLF). 2014 skapades Special Programme som är ett finansiellt instrument som stödjer genomförandet av globala åtaganden inom kemikalie- och avfallsområdet. Sverige gav ett initialt bidrag till programmet under 2015, och avser att fortsatt stödja det. Miljö- och klimatfrågorna står även högt på agendan i arbetet med andra multilaterala organisationer såsom Världsbanken och FN:s utvecklingsprogram (UNDP).

Det finns höga förväntningar på att den Gröna klimatfonden ska bli en central aktör för klimatfinansiering i utvecklingsländer. Under 2014 bidrog Sverige med 10 miljoner kronor för fondens uppstartsarbete, arbetade aktivt i fondens styrelse, och bidrog därmed till att fonden kunde anta de regelverk som behövdes för att bedriva operativ verksamhet på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Sverige var även ett föregångsland i den givarkonferens för initial påfyllnad som hölls i november 2014. Genom ett bidrag på 4 miljarder kronor för perioden 2015-2018 är Sverige den största givaren per capita. Sverige bidrog på så sätt även till att andra givare ökade sina bidrag, vilket gav positivt gensvar i klimatförhandlingsprocessen.

UNDP är en central aktör inom miljö- och klimatområdet på landnivå. Under 2014 arbetade UNDP med anpassning till klimatförändringar bl.a. genom att stärka kapaciteten hos nationella och lokala förvaltningar och att tillhandahålla energitjänster för fattiga människor. UNDP är också den största genomförarorganisationen för projekt i multilaterala klimatfonder såsom Globala miljöfaciliteten (GEF) och Anpassningsfonden.

Sverige ökade sitt bidrag till GEF med 32 procent vid den senaste påfyllnaden, vilket gör Sverige till den åttonde största givaren. Svenska prioriteringar fick stort genomslag i påfyllnadsförhandlingarna, bl.a. vad gäller jämställdhetsintegrering och ökad finansiering för biologisk mångfald.

Under Världsbankens klimatinvesterings-fonder (CIF) sorterar flera fonder som Clean Technology Fund (CTF), Forest Investment Program (FIP) och Scaling up Renewable Energy in Low Income Countries Program (SREP). Fokus för dessa fonder och program är koldioxidsnål utveckling inom energi- och skogssektorerna. Sedan CIF blev operativ 2008 har för kort tid förflutit för att några långtgående resultat ska kunna presenteras. Förväntningen är dock att de projekt CIF investerar i bl.a. ska leda till utsläppsminskningar omfattande 1,7 miljarder ton koldioxid vilket motsvarar ungefär 30 gånger så mycket som Sveriges årliga utsläpp, att 90 750 hektar skog i Mexiko blir hållbart förvaltade under de kommande tio åren och att 500 000 hushåll i Nepal får tillgång till el via solceller i hemmet.

Sverige har i samtliga utvecklingsbanker förespråkade ett ökat fokus på förnybar energi. Under rapporteringsperioden har tre energieffektiviseringsprojekt med stöd från Asiatiska utvecklingsbanken (AsDB) färdigställts. Dessa projekt bidrar sammanlagt till en minskning av koldioxidutsläpp med 736 000 ton per år. Dessutom bidrog man till projekt som förstärkt kapaciteten att hantera avloppsvatten med totalt 424 000 kubikmeter per dag i länder i regionen.

UNISDR, som är en del av FN-sekretariatet, stödjer nationella, regionala och globala insatser för att minska risken för, och konsekvenserna av, naturkatastrofer. Fokus för UNISDR:s arbete under 2014 var att organisera och leda konsultationerna om ett nytt globalt ramverk för katastrofriskreducering för perioden efter 2015. Det nya ramverket, Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030, antogs efter intensiva förhandlingar där Sverige deltog, vid den tredje världskonferensen om katastrofriskreducering i Sendai, Japan, i mars 2015.

Global Facility for Disaster Reduction and Recovery (GFDRR) är ett partnerskap av länder och internationella organisationer som bildades 2006 i syfte att stödja implementeringen av Hyogo Framework for Action. GFDRR hjälper utsatta länder att minska sårbarheten för naturkatastrofer och stärka förmågan att anpassa sig till klimatförändringar. Under 2014 gav GFDRR stöd till katastrofriskreducerande insatser i 65 länder.

Sveriges stöd till FN:s miljöprogram UNEP viks särskilt åt bl.a. resurseffektivitet, klimat-

förändringar, skydd av ozonskiktet och förvaltning av ekosystemtjänster. Det svenska stödet har även bidragit till att främja en hållbar hantering av kemikalier och avfall genom bl.a. utvecklingen av en bättre kemikalielagstiftning och institutioner som kan sörja för dess efterlevnad. Sverige har också valt att fortsatt stödja miljö- och naturresursdimensionen i nationella utvecklingsplaner i samverkan med FN:s utvecklingsprogram UNDP. Stödet till UNEP går även till genomförandet av det globala ramverket av program för hållbar konsumtion och produktion, samt stöd till utvecklingsländer för att ställa om till en grön ekonomi.

Resultat av EU-biståndet

Miljö, klimat och grön ekonomi var fortsatt centrala teman i EU:s utvecklingsarbete under 2013. Under 2013 allokerades ytterligare 19,5 miljoner euro till de existerande 54,5 miljoner, som redan avsatts till EU:s program för att bibehålla den globala temperaturökningen under 2°C. Stödet för klimatförändringar och biodiversitet uppgick år 2013 till 876 miljoner euro, vilket motsvarar 9 procent av den totala budgeten för utvecklingssamarbetet.

Ett av de större initiativen som EU drivit inom klimatområdet är Global Climate Change Alliance (GCCA) som fungerar som en plattform för utbyte av erfarenheter mellan EU och låginkomstländer avseende klimatförändringar. GCCA har en budget på 300 miljoner euro och vid slutet av 2013 täckte det 37 länder och åtta subregioner i Afrika, Asien, Karibien och Stilla Havs-området genom över 48 program. EU gav även stöd till att identifiera nationella prioriteringar för implementeringen av de globala överenskommelserna inom kemikalie- och avfallsområdet i dessa regioner. I 26 länder utbildades och utrustades nationella team till att genomföra inventeringar av föråldrade bekämpningsmedel. Detta ledde till bortskaffandet av 237 ton föråldrade bekämpningsmedel i Karibien och bortskaffandet av föråldrade bekämpningsmedel och associerat avfall i volymer av 350 ton i Benin, 80 ton i Swaziland, 70 ton i Botswana och 26 ton i Samoa.

EU:s biståndspolicy Agenda for Change föreskriver att EU:s utvecklingssamarbete ska främja en "grön ekonomi" som kan generera tillväxt, skapa jobb och hjälpa till att minska

fattigdom genom att värdesätta och investera i naturligt kapital. I linje med detta har kommissionen initierat åtgärder för att medvetandegöra och främja en omvandling mot en grön ekonomi i partnerländer, bl.a. genom att utveckla nya utbildningsmoduler och organisera workshops. I Vitryssland har EU:s bistånd bidragit till att utbilda och utrusta lokal personal i avfallshantering, samt att utveckla standards för vattenhantering och ekologisk certifiering.

Programmet Africa Caribbean Pacific – European Union (ACP-EU) Natural Disaster Risk Reduction Programme, med en budget på 60 miljoner euro, stödde 45 projekt i över 30 länder för att utföra aktiviteter som riskanalyser, bygga lokal motståndskraft, analysera effekter av översvämning och utarbeta varningssystem. Som exempel togs ett särskilt regionalt program fram för Västra Balkan.

Inom förmedlemsskapsstödet (IPAI) har EU:s stöd fokuserat på att stärka ländernas kapacitet för genomförande av miljö- och klimatpolitiken. I ländernas EU-närmandeprocess är miljö- och klimatområdet (kap. 27) ett viktigt och tidskrävande kapitel som kräver stora finansiella resurser, förändrade attityder och en stark politisk vilja för att hantera omställningen. EU:s stöd har bl.a., genom Western Balkans Investment Framework (WBIF), bidragit till ökade investeringar inom små- och medelstora företag för förbättrad miljöanpassning och minskad klimatpåverkan.

Analys

Regeringen bedömer att såväl Sidas bilaterala insatser som stödet till multilaterala organisationer, samt stödet genom EU, har fått genomslag och bidragit till goda resultat när det gäller miljö och klimat. Fortsatt och stärkt stöd till miljö- och klimatrelaterade insatser är av central betydelse för att bidra till ytterligare hållbar utveckling och fattigdomsbekämpning.

De multilaterala klimatfonderna bedöms spela en nyckelroll i att stödja utvecklingsländerna att uppnå en koldioxidsnål utveckling och anpassning. Fortsatt stöd till fonderna bedöms viktigt också för att bidra till att genomföra åtaganden under FN:s klimatkonvention (UNFCCC).

Klimat är ett förhållandevis nytt område inom biståndet. Flertalet befintliga multilaterala klimatfonder och program har etablerats så sent som 2009 och framåt. Många projekt och program har fleråriga genomförandecykler och uppvisar ofta slutresultat först på medellång eller lång sikt. Detta påverkar i sin tur analys och uppföljning av resultat inom området. Regeringen anser att kvinnors medverkan i hållbart brukande av naturresurser och i klimatfrågor utgör en potential som bör tas tillvara fullt ut. Studier visar att kvinnors deltagande leder både till minskad sårbarhet för miljö- och klimatförändringar och ett mer effektivt arbete inom såväl policyskapande som genomförande.

**Tabell 2.8 Resultatindikatorer i urval
Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer**

Resultatindikatorer från det bilaterala utvecklingssamarbetet	Institution	Resultat 2014			
Andel av insatser som har miljö och klimat som huvud- eller delsyfte	Sida	Huvudsyfte: 13 % Delsyfte: 23 %			
Andel av insatser som har klimatanpassning som huvud- eller delsyfte	Sida	Huvudsyfte: 3 % Delsyfte: 14 %			
Resultatindikatorer från det multilaterala utvecklingssamarbetet	Institution	Resultat 2012	Resultat 2013	Resultat 2014	Sveriges bidrag som % av totalt kärnstöd 2014
Installerade Megawattimmar förnybar energi	AfDB	37	324	-	4,5 %
	GEF	0,46 GW	0,15 GW	1,9 GW	5,5 %
Minskade utsläpp av växthusgaser (Miljoner ton)	Världsbanken	432	903	857	3,5 %
	GEF	48,8	64,8	64,7	5,5 %
Antal länder som integrerar katastrofriskhantering som en nationell prioritering	Världsbanken	21	29	34	3,5 %
Effektivt bevarande och förvaltning av naturskyddsområden	GEF	56,6 miljoner ha	50,6 miljoner ha	5,7 miljoner ha	5,5 %

Stärkt demokrati och ökad respekt för mänskliga rättigheter

Det demokratiska samhället med respekt för de mänskliga rättigheterna och rättsstatens principer som grund måste ständigt hävdas. Arbetet för demokratisk utveckling försvåras på många håll av kränkningar av de mänskliga rättigheterna och av ett hårdnande klimat för civilsamhällesorganisationer. Diskriminering av kvinnor, flickor och hbtq-personer är fortsatt omfattande. Väl fungerande och oberoende institutioner och procedurer är centrala för demokratisk utveckling, för respekten för rättsstatens principer samt för att individer ska kunna hävda sina mänskliga rättigheter. De senaste årens negativa trend i många länder understryker att behovet fortsatt är stort av att prioritera stödet för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer.

Resultat av det bilaterala utvecklingssamarbetet

Utvecklingssamarbete inom demokrati och mänskliga rättigheter pågår i samtliga samarbetsländer och är i många länder det största samarbetsområdet. Området utgör 30 procent av Sidas totala budget och är därmed den största sektorn inom Sveriges utvecklingssamarbete. 2014 uppgick stödet till 5,8 miljarder

kronor. Insatser för att stärka demokratiskt deltagande och det civila samhället utgör 36 procent av hela stödet och är den största delsektorn. Övriga insatser berör mänskliga rättigheter (30 procent och den näst största delsektorn) samt offentlig förvaltning, rättsväsende och insatser med inriktning på ett öppnare medieklimat och fri tillgång till information.

Sida presenterade under rapporteringsperioden resultat från sitt arbete inom demokrati och valprocesser. Rapporten redovisar bl.a. följande:

- Kapacitetshöjande stöd till parlament i 19 länder.
- Stöd för att genomföra 41 nationella val (president, parlament och folkomröstningar) i 21 länder, och lokala val i 15 länder, vilket har omfattat sammanlagt 294 miljoner människor.
- Kapacitetshöjande stöd till 603 politiska partier i 11 länder via Sidas landallokeringar. Genom de partianknutna organisationerna erhöll 307 politiska partier stöd för kapacitetsuppbyggnad.
- Stöd till valobservation genom civila samhällets organisationer, av 36 val i 19 länder, samt svenskt deltagande i internationell valobservation genom OSSE (Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa) och EU, 45 uppdrag i 34 länder, (Biståndsbarometern 2014).

Det civila samhället och andra demokratiseringsaktörer är viktiga partners i Sidas arbete mot förtryck och för demokrati och mänskliga rättigheter. Under 2014 fick elva projekt stöd via Sidas vidareförmedlingsprogram i Vitryssland, varav cirka hälften av dem är direktstöd till vitryska civilsamhällsorganisationer. Sverige har under 2014 även stött reformer för demokrati och mänskliga rättigheter i Ukraina. Inom arbetet för yttrandefrihet och ett öppnare medieklimate har stöd till det civila samhället ökat under rapporteringsperioden. Bland de nationella programmen i Afrika söder om Sahara omfattar 11 av 15 program stöd till medieaktörer.

I drygt hälften av de strategier som regeringen beslutat om de senaste åren anges att det svenska biståndet ska bidra till minskad korruption. Arbetet bedrivs dels genom stöd till strategiska insatser i länder och regioner, men också genom dialog och samverkan på global nivå med olika aktörer.

Stöd inom demokrati och mänskliga rättigheter har kanaliserats via internationella, regionala och lokala aktörer samt ett mindre antal svenska aktörer. Totalt har 89 organisationer erhållit stöd från Sida under 2014. Knappt hälften av den totala volymen går till multilaterala organisationer. Stöd till civilsamhällsorganisationer är den dominerande samarbetsformen.

Resultat av det multilaterala utvecklingssamarbetet
UNDP bidrog under 2014 till resultat inom demokratiområdet, bl.a. genom stöd som syftade till att stärka valprocessen i 30 länder. UNDP har under 2014 bidragit till att stärka nationella och lokala förvaltningar och agera dialogpartner med samarbetsländer.

Sverige bidrar till barnkonventionens genomförande genom sitt stöd till Unicef och driver där särskilt frågorna om skydd av barn. I enlighet med Unicefs strategiska plan för 2014-2017 ska rättighets- och jämställdhetsperspektiven integreras i alla verksamhetsområden. Genom Sveriges multilaterala utvecklingssamarbete med organisationer som UN Women och UNFPA drivs arbetet med att möjliggöra lika mänskliga och demokratiska rättigheter för kvinnor och män, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR).

Flera dimensioner av SRHR är internationellt mycket kontroversiella. Det gäller inte minst legala aborter och hbtq-personers rättigheter. Vid befolkningskommissionens årliga möte (CPD) i april 2015 arbetade Sverige tillsammans med likasinnade länder från främst Europa och Latinamerika för att tidigare överenskommelser skulle upprätthållas.

Även om demokratiutveckling och mänskliga rättigheter inte omfattas av de multilaterala utvecklingsbankernas mandat var de under 2014 viktiga aktörer för att främja god samhällsstyrning – inte minst genom att verka för starka institutioner, transparens i den offentliga verksamheten och stärkt kapacitet för statistik och data. Detta stärker möjligheten till deltagande och ansvarsutkrävande.

Sverige är värdland till International IDEA och är även en av organisationens största givare genom ett bidrag på 42,6 miljoner kronor 2014. Organisationens huvuduppgift är att stärka demokratiska processer och institutioner. Under 2015 har IDEA bl.a. aktivt bedrivit påverkansarbete inom ramen för processen för den nya hållbara utvecklingsagendan bortom 2015. Kvalitetssäkring av organisationens arbete sker löpande och inför beredning av stöd.

Resultat av EU-biståndet

Sverige har med framgång verkat för att demokrati, mänskliga rättigheter och god samhällsstyrning ska få ökat fokus i EU:s biståndspolicy, *Agenda for Change* (AfC). Detta fick tydligt genomslag i utformningen av EU:s bistånd för budgetperioden 2014-2020. Framsteg har bl.a. gjorts vad gäller implementeringen av EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati. EU har fortsatt att aktivt stödja civilsamhällsorganisationer, och dialog om mänskliga rättigheter har hållits med över 20 länder.

Det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDHR) hade 2013 en budget på 128 miljoner euro och lanserade 500 nya insatser. Instrumentet gav bl.a. direkt stöd till människorättsaktivister, integrering av demokrati och mänskliga rättigheter i övriga projekt och det civila samhället. Sammantaget har över 400 människorättsaktiviteter och organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter och demokrati i över 30 länder fått direkt stöd. Exempel på insatser som genomförts är juridiskt stöd, rehabilitering av

tortyroffer och snabb förflyttning vid direkta hot.

En rättighetsbaserad ansats har i ökad utsträckning inkluderats i den fleråriga budgeten 2014-2020 och i det nya instrumentet för utvecklingsamarbete (DCI). Politisk dialog, inklusive under Cotonou-avtalet, har fortsatt spelat en viktig roll för främjande av mänskliga rättigheter.

Under 2013 har EU avslutat arbetet med nio pilotstudier, avseende Benin, Bolivia, Ghana, Indonesien, Kirgizistan, Maldiverna, Mongoliet, Libanon samt Salomonöarna, som har utvecklat nya arbetsmetoder till stöd för demokrati och demokratisering. För varje land skapades en handlingsplan för demokratistöd. I såväl EU:s södra som östra grannskap har man gett stöd till demokratirelaterade reformer inom rättsväsende, politisk styrning och mänskliga rättigheter. I Ukraina har EU:s grannskapsstöd (ENI) under 2014 bidragit till att snabbt möta de reformer som landet genomgår genom ett s.k. "State Building Contract". En del av stödet tilldelades civilsamhället med syftet att övervaka genomförandet av dessa reformer.

Stärkt demokrati och en mer utvecklad rättsstat och offentlig förvaltning prioriteras även inom förmedlemskapsstödet (IPAI) som under 2014 bl.a. har bidragit till att stärka den institutionella förmågan att bemöta korruption och organiserad brottslighet. EU har även bidragit till att stärka kopplingar mellan samarbetsländernas polis och europeiska samarbetsstrukturer för brotts-bekämpning. Insatser för att säkerställa grundläggande rättigheter, yttrandefrihet, icke-diskriminering

och stärkandet av minoriteters rättigheter, däribland romer samt hbtq-personer, har också varit prioriterat. I Bosnien och Hercegovina har särskilda samordnare tillsatts för att stärka den samhälleliga inkluderingen av romer. I Serbien har EU:s stöd bidragit till att antalet marginaliserade barn som deltar i förskoleundervisning, många av dem romer, ökat med 14 procent år 2013. EU har även bidragit till att stärka genomförande, uppföljning och utvärdering av ländernas nationella strategier för integreringen av romer i samhälle och arbetsliv

Analys

Trots den negativa utvecklingen i många länder bedömer regeringen att biståndet ofta uppnår goda resultat på insatsnivå. Det kan t.ex. handla om insatser för yttrandefrihet, demokratiska institutioner, lokal demokrati, civilsamhället eller ICT-relaterade insatser. Utmaningarna för arbetet med att främja demokrati och respekt för mänskliga rättigheter har samtidigt vuxit i många länder.

Det krympande utrymmet för civilsamhället är en del i denna utveckling. Behovet av att fortsatt tydligt prioritera dessa frågor i utvecklingsamarbetet är därför uppenbart. Sverige har omfattande erfarenhet av att arbeta med demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer i såväl utrikespolitiken som i utvecklingsamarbetet. Internationellt är Sverige en av de största givarna på området. Sammantaget har Sverige därför ett tydligt mervärde i arbetet för demokrati, mänskliga rättigheter, jämställdhet och rättsstatens principer.

Tabell 2.9 Resultatindikatorer i urval					
Stärkt demokrati och ökad respekt för mänskliga rättigheter					
<i>Resultatindikatorer från det bilaterala utvecklingsarbetet</i>	<i>Institution</i>	<i>Resultat 2014</i>			
<i>Antal strategier där svenskt stöd bidrar till att stärka vallagar, politiska partier och politiska institutioner i syfte att öka kvaliteten och legitimiteten i valprocessen</i>	<i>Sida</i>	<i>11 (27 %)</i>			
<i>Antal strategier där svenskt stöd bidrar till att stärka tillgången till rättvisa och rättsväsendets kapacitet att upprätthålla respekten och försvaret av mänskliga rättigheter</i>	<i>Sida</i>	<i>14 (34 %)</i>			
<i>Antal strategier där svenskt stöd bidrar till ett öppet medieklimat och fritt informationsflöde</i>	<i>Sida</i>	<i>14 (34 %)</i>			
<i>Resultatindikatorer från det multilaterala utvecklingsarbetet</i>	<i>Institution</i>	<i>Resultat 2012</i>	<i>Resultat 2013</i>	<i>Resultat 2014</i>	<i>Sveriges bidrag som % av totalt kärnstöd 2014</i>
<i>Antal länder som på egen begäran tagit emot stöd för att stärka valförrättande organisationers funktion</i>	<i>UNDP</i>	-	-	<i>30</i>	<i>9,2 %</i>
<i>Antal länder som på egen begäran mottagit stöd för att stärka operativa institutioner som stöttar uppfyllandet av åtaganden om mänskliga rättigheter som ratificerats på nationell och internationell basis</i>	<i>UNDP</i>	-	-	<i>23</i>	<i>9,2 %</i>
<i>Antal länder som mottagit stöd för stärkt inhemsk kapacitet v.g. statistik</i>	<i>Världsbanken</i>	<i>13</i>	<i>51</i>	<i>59</i>	<i>3,5 %</i>
<i>Antal länder som mottagit stöd för stärkt inhemsk kapacitet för offentlig finansiell styrning</i>	<i>Världsbanken</i>	<i>57</i>	<i>56</i>	<i>52</i>	<i>3,5 %</i>

Förbättrade möjligheter för fattiga människor att bidra till och dra nytta av ekonomisk utveckling och erhålla god utbildning

Många samarbetsländer, framför allt i Afrika söder om Sahara, har det senaste decenniet haft en relativt hög ekonomisk tillväxt. Ökad tillväxt, handel och investeringar har fungerat som drivkraft i utvecklingen. Samtidigt är möjligheterna för fattiga kvinnor och män att bidra till och dra nytta av tillväxten begränsad, vilket kan leda till ökade inkomstklyftor, inte bara mellan utan även inom länder. Tillväxten har i många fall skett i sektorer som skapar få jobb, med dåligt affärsklimat samt marknader som exkluderar fattiga människor. Bristande ekonomisk diversifiering och underutvecklad regional handel, med höga tullar och andra handelshinder, begränsar marknaderna och hämmar kvinnors och mäns möjlighet att försörja sig. Stagnation och låg produktivitet i lantbruket i kombination med ökande befolkning leder till fattigdom på landsbygden och ökad flykt till städer.

Tillgång till utbildning av god kvalitet och livslångt lärande är av central betydelse för såväl

den enskilda som för samhällets utveckling. Högre utbildning och yrkesutbildning har en stor betydelse för växande ekonomier. Tillgången på utbildning som svarar mot arbetsmarknadens behov av arbetskraft är i dag dock otillräcklig, särskilt för kvinnor.

Resultat av det bilaterala utvecklingsarbetet

Sveriges arbete inom området inkluderar stöd till utbildning, sysselsättning, privatsektor-utveckling, handel, tryggad livsmedelsförsörjning, social trygghet, forskning samt informations- och kommunikationsteknologi på bilateral, regional och global nivå.

Regeringen har ökat sitt fokus på sysselsättningsfrågor och på att ytterligare förstärka jämställdhetsintegrering och fattigdomsfokus i sina insatser. Arbetet med sysselsättning, inkluderar ett rättighets- och fattigdomsperspektiv, och fokuserar på produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor och följer ILO:s Decent Work Agenda. Det betyder att man inte bara ser till antalet jobb som skapas utan också till dess kvalitet. Sida samarbetar med ett brett spektrum

av aktörer inom området och har under perioden arbetat med att utveckla metoder och instrument som ökar möjligheten för effektiv samverkan med näringslivet.

Samverkan med näringslivet har lett till ökade och hållbara investeringar, finansiella flöden och sysselsättning. Ett exempel är en garanti om 34 miljoner kronor som Sida utfärdade till Mali under 2014 som syftar till att ge landets småjordbrukare, inte minst kvinnor, möjlighet till finansiering för ökad produktivitet och lönsamhet.

Sverige har bidragit till handelsrelaterade biståndsinsatser, *Aid for Trade*, och har på detta sätt bidragit till fattiga länders integration i världsekonomin och möjlighet att dra nytta av handel för ekonomisk utveckling och fattigdomsbekämpning. Ett exempel är Sidas stöd till effektivisering av Östafrikas viktigaste handelsrutter genom ökad kapacitet hos tullmyndigheter och andra relevanta aktörer. Ett annat exempel är Sveriges stöd för Liberias WTO-anslutning, ett viktigt steg för bättre tillträde till internationella marknader och stabilare spelregler för handeln. Det svenska stödet för en ökad marknadsutveckling, inklusive investeringar, är även centralt för att reformsamarbetet ska lyckas i Östeuropa, inte minst i Ukraina.

Inom området informations- och kommunikationsteknologi för utveckling (ICT4D) arbetade Sida under rapporteringsperioden med etablerade globala aktörer och bilaterala innovativa insatser. Kvinnors och flickors tillgång till och användning av ICT har varit särskilt prioriterat.

Exempel på stöd till förbättrade ekonomiska möjligheter är ett projekt i Uganda för återvändande internflyktingar med fokus på småskaligt jordbruk. Programmet nådde 255 000 personer och har lett till att samtliga hushåll i målgruppen uppnått livsmedelstrygghet.

Sidas stöd till utbildning uppgick under 2014 till drygt en miljard kronor. Särskild tonvikt har lagts på grundskolan, i synnerhet för flickor, och stärkande av länders utbildningssystem. Den globala delen av stödet kanaliseras främst genom det globala partnerskapet Global Partnership for Education, GPE (470 miljoner kronor) och Unesco (70 miljoner kronor). Afghanistan, Kambodja, Bangladesh, Bolivia, Costa Rica, Etiopien, Tanzania, Rwanda och Kosovo har mottagit störst stöd för utbildning under 2014.

Ett exempel är det svenska stödet till utbildningssektorn i Tanzania som bl.a. har bidragit till en reformering av utbildningssystemet med syfte att förbättra kvaliteten i undervisningen inom främst grundskolan. Samtidigt har antalet elever inom yrkesutbildning och högre utbildning ökat markant och många nya lärare har anställts. Det svenska budgetstödet har bidragit till att offentliga investeringar i utbildning har ökat och i dag finns grundskolor och gymnasieskola i landets alla distrikt.

Fokus på yrkesutbildning har generellt stärkts under rapporteringsperioden, bl.a. i form av så kallade ”public private development partnerships”. I Etiopien sker detta genom utbildning av mekaniker i samverkan med Volvo, civilsamhället och, i begränsad omfattning, den etiopiska staten. Ett annat exempel är ett projekt i Bolivia där svenskt stöd har bidragit till att 4 000 unga kvinnor har avslutat yrkesutbildning under rapporteringsperioden.

Sveriges stöd till forskning och forskningsmiljöer i samarbetsländerna bidrar till ökad kapacitet för att bedriva egna forskarutbildningar och forskning av relevans för fattigdomsbekämpning, samt till att utforma nationell och regional forskningspolitik. Stödet utgörs av insatser som kompletterar och förstärker varandra, både i samarbetsländerna och på olika nivåer (nationellt, regionalt och globalt). Regionalt och globalt är stöden i huvudsak kärnstöd eller programstöd till organisationer för långsiktig uppbyggnad av en hållbar verksamhet. Sida har genom svenska universitet och högskolor samarbeten med universitet i Bolivia, Etiopien, Moçambique, Rwanda, Tanzania och Uganda. Överlag uppvisar samtliga universitetssamarbeten goda resultat.

Swedfund

Regeringen har under 2015 redovisat för riksdagen de åtgärder som vidtagits med anledning av riksrevisionens observationer i rapporten, Swedfund International AB – Är finansieringen av bolaget effektiv för staten? (RiR 2014:16). Regeringen noterar att Riksrevisionens bedömning i RiR 2014:16 bekräftar den positiva utveckling som bolaget genomgått. Swedfunds verksamhet har direkt bidragit till att skapa arbetstillfällen, förstärkning av lokala marknader, ökning av skatteintäkter

och tekniköverföring. Samtidigt är Swedfund en föregångare på flera områden och redovisar exempelvis betalda skatter land-för-land. Bolaget bidrar i hög grad till utvecklingen av ett sunt företagsklimat genom ett aktivt arbete för hållbart företagande och ställer vid investeringsbeslut tydliga krav vad gäller ILO:s kärnkonventioner, jämställdhet och miljö- och klimat. Verksamheten visar att det är möjligt att göra investeringar som genererar bärkraftiga och hållbara företag som bidrar till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor.

Resultat av det multilaterala utvecklingsarbetet
Svenskt multilateralt bistånd har gått till bl.a. UNDP och Världsbanken. Inkluderande ekonomisk tillväxt är en huvuduppgift för de multilaterala utvecklingsbankerna som är stora svenska bidragsmottagare. Förbättrade tillväxtmöjligheter på regional och nationell nivå stöds bl.a. genom institutionsbyggande, kapacitetsutveckling, främjande av förbättrat näringslivsklimat och handelsmöjligheter samt utveckling av infrastruktur.

Utvecklingsbankerna arbetar för att öka fattiga kvinnors och mäns möjligheter att bidra till och dra nytta av en växande ekonomi. Under 2014 har Världsbanken sjösatt en reform som innebär tydligare fokusering på bl.a. minskad fattigdom och delat välstånd, något som Sverige har drivit. Asiatiska utvecklingsbanken antog 2014 en handlingsplan som bl.a. innebär en tydligare betoning på inkluderande tillväxt i bankens verksamhet. Sverige var drivande i arbetet för att förstärka insatserna för inkluderande tillväxt, förbättra resultatuppföljningen vad gäller detta samt att tackla växande ojämlikhet i medelinkomstländer. Bedömningen är att de nya ansatser som flera banker slagit fast pekar i rätt riktning. Det är dock i nuläget för tidigt att bedöma deras genomslag.

För merparten av utvecklingsbankerna har utlåning till den privata sektorn fått en allt större roll i verksamheten. Världsbankens fönster för utlåning till den privata sektorn, IFC, har blivit den största grenen inom Världsbanksgruppen i fråga om utlåningsvolym. Asiatiska utvecklingsbanken har också kraftigt ökat sin utlåning till privat sektor och har antagit ett mål om att detta ska utgöra 50 procent av bankens utlåning år 2020. Sverige har stöttat denna

utveckling. Den privata sektorn är central för ökad tillväxt, och bankerna är väl skickade att stödja den privata sektorn. Samtidigt är det viktigt att målet om minskad fattigdom vägleder även denna utlåning, och att inte enbart vinstintresset styr verksamheten. Sverige har därför verkat för att utlåningen till den privata sektorn har en tydlig inriktning på fattiga länder och människor, liksom på jämställdhet och hållbarhet. Sveriges position har varit en viktig motvikt gentemot de som i denna verksamhet lägger mindre vikt vid fattigdomsfokus.

Regeringen fattade under 2014 beslut om en strategi för Sveriges samarbete med FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO). Fokusområdena är främst ökad produktivitet, stärkt jämställdhet och fortsatt fokus på FAO:s kärnområden, jordbruk, skogsbruk och fiske. Sverige har ett långvarigt samarbete med FAO och under 2014 ingick Sida och FAO ett nytt fyraårigt avtal om 40 miljoner kronor per år. Avtalet ligger i linje med regeringens övergripande prioriteringar om jämställdhet, miljö och klimat samt goda arbetsförhållanden på landsbygden.

Sverige ger genom FN-systemet ett väsentligt bidrag till fattiga länders arbete för ekonomisk utveckling och grundläggande utbildning. UNDP har under 2014 arbetat i över 160 länder för att människor ska få bättre ekonomiska förutsättningar och har sammanlagt hjälpt över 11 miljoner människor. Sverige är en stark röst för att FN:s arbete ska fokusera på insatser där behoven är som störst. Under 2014 deltog Sverige i diskussioner inom FN om hur det internationella samfundet bäst kan stödja människor som lever i fattigdom trots att välståndet runtomkring dem ökar. Sverige var tongivande i FN:s fonder och program för att förbättra, förstärka och effektivisera finansieringen till FN-organen med målsättningen att öka både kvaliteten på finansieringen och resultaten i fält till fördel för de mest behövande.

Sverige har också under 2014 gett stöd till FN:s kapitalutvecklingsfond, (UNCDF), i dess arbete att ge och underlätta mikrofinansiering och lokal kapacitetsutveckling för att inkludera även de allra fattigaste i den lokala ekonomin. Insatserna har bidragit till inkluderande och hållbar ekonomisk utveckling i de minst utvecklade länderna.

Inom utbildningsområdet bidrog Sverige under 2014 med stöd till bl.a. UNDP och Unicef. På grund av ebola-utbrottet höll många skolor i de drabbade länderna stängt under hösten 2014 med omfattande konsekvenser för miljontals barn. När skolorna vartefter började öppna upp igen fanns Unicef på plats för att bidra med stöd, utbildning och utrustning. Genom stödet till UNDP bidrog Sverige också till att stärka kapaciteten hos nationella och lokala förvaltningar i 20 länder för att förmedla grundläggande social service, vilket främst gynnar människor som lever i fattigdom samt till att utveckla nationell policy och system i 30 länder för att främja sysselsättning och människors möjligheter till försörjning.

Resultat av EU-biståndet

Huvudområdena för EU:s bistånd inom området var att bidra till att förbättra den politiska styrningen och den offentliga finansiella förvaltningen, samt att stärka den institutionella kapaciteten. EU har också investerat i infrastrukturprojekt för att bidra till långsiktig ekonomisk tillväxt och jobbskapande.

I det östra grannskapet har EU bidragit till fattigdomsminskning genom sektorbudgetstöd som fokuserat på jordbruk och landsbygdsutveckling. För att förbättra det ekonomiska läget på Västra Balkan undertecknades under 2013 de första avtalen med banker i Albanien, Bosnien och Hercegovina och Kosovo för att förbättra tillgången till kapital för små och medelstora företag.

I såväl södra som östra grannskapet har investeringsinstrumentet *Neighbourhood Investment Facility* (NIF) bidragit till att förbättra infrastruktur i sektorer som transport, energi, miljö och sociala frågor (t.ex. skolor eller sjukhus). NIF stöder också den privata sektorn, särskilt genom riskkapitalverksamhet som riktar sig till små och medelstora företag.

Under perioden 2007-2013 stödde EU utbildningsprojekt med 2,9 miljarder euro i 42

länder. EU:s stöd har bl.a. bidragit till att minst 780 000 barn i Syrien, Libanon och Jordanien fått tillgång till utbildning i enlighet med den syriska skolplanen. EU har också fortsatt att särskilt fokusera på flickors rätt till utbildning och har hjälpt ca 300 000 kvinnor att delta i högre utbildning.

Analys

Sammantaget har en rad positiva resultat uppnåtts inom området, bl.a. rörande flickors och pojkars och ungdomars ökade möjlighet till utbildning samt förbättrade förutsättningar för produktiv sysselsättning för fattiga kvinnor och män även när det gäller företagande inom jordbruket och en företagsmiljö som främjar handel samt små och medelstora företag.

En kvarstående utmaning är ökad ojämlikhet mellan och inom länder. Utvecklingsaktörer har naturligt nog svårare att verka i konfliktmiljöer och samhällen med mycket svaga institutioner. FN har i sådana sammanhang en relativ fördel genom sin universella närvaro och sitt breda mandat. Såväl bilateralt, bl.a. genom Sidas ökade betoning på sysselsättning, fattigdomsfokus och jämställdhet, som i de multilaterala bankernas reformer och handlingsplaner syns ett ökat fokus på inkluderande tillväxt. Det finns dock förbättringsmöjligheter både vad gäller att stärka sysselsättningsperspektivet och ytterligare jämställdhetsintegrering inom ramen för de globala insatserna för ekonomiskt hållbar utveckling. Även rättighetsperspektivet kan stärkas ytterligare, särskilt för de allra fattigaste, såsom nyttjanderätter för mark och fiskeresurser.

Den miljö- och klimatmässiga dimensionen i insatser inom området är däremot inte lika framträdande, vilket delvis kan vara en rapporteringsfråga. Det framstår dock som att det finns utrymme för att tydligare integrera dessa aspekter i insatser och återrapportering inom det ekonomiska området.

Tabell 2.10 Resultatindikatorer i urval Förbättrade möjligheter för fattiga människor att bidra till och dra nytta av ekonomisk utveckling och erhålla god utbildning					
Resultatindikatorer från det bilaterala utvecklingssamarbetet	Institution	Resultat 2014			
Antal flickor och pojkar som fullföljer skolan Grundskolan: (Kambodja och Tanzania) Gymnasieskolan: (Kambodja)	Sida	Totalt 1 066 928 varav flickor: 556 704, pojkar: 510 224 Totalt 84 972 varav flickor: 39 185, pojkar: 45 787			
Resultatindikatorer från det multilaterala utvecklingssamarbetet	Institution	Resultat 2012	Resultat 2013	Resultat 2014	Sveriges bidrag som % av totalt kärnstöd 2014
Förbättrad tillgång till transport (antal som drar fördel av)	AfDB	26 734 000	26 484 000	-	4,5 %
Antal människor med ny eller förbättrad tillgång till elektricitet	Världsbanken AfDB	- 6 970 000 Varav kvinnor: 15 % män: 85 %	32 700 000 9 743 000 Varav kvinnor: 51 % män: 49 %	49 300 000 -	3,5 % 4,5 %
Förbättrad tillgång till arbete och inkomst (antal nya jobb skapade)	UNDP	-	-	920 000	9,2 %
Antal minst utvecklade länder som fått aktivt stöd att utveckla inkluderande finansiella tjänster	UNCDF	-	-	25	25,9 %
Antal människor som täcks av sociala trygghetsprogram	Världsbanken	-	37 400 000	47 400 000 Varav kvinnor: 51 % män: 49 %	3,5 %

Förbättrad grundläggande hälsa

Förbättrad grundläggande hälsa är en viktig del i målet om att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Sveriges stöd under 2014 bidrog till fortsatta framsteg vad gäller minskning av mödra- och barnadödligheten samt nedgång i antalet smittade med hiv, tuberkulos och malaria. Respekten för kvinnor, flickor och hbtq-personers sexuella och reproduktiva rättigheter och hälsa är fortsatt begränsad på många håll i världen. I vissa länder och regioner har det politiska klimatet också hårdnat vad gäller dessa frågor.

Det internationella hälsoarbetet har under andra halvan av 2014 i hög grad präglats av ebolautbrottet i Västafrika. Världssamfundet, inklusive Sverige, mobiliserade stort både finansiellt och politiskt.

Resultat av det bilaterala utvecklingssamarbetet

Arbetet för förbättrad grundläggande hälsa har i stor utsträckning fokuserat på sexuell och

reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), som utgjort cirka 63 procent av det bilaterala hälsostödet under 2014. Insatser mot hiv/aids har utgjort ca 25 procent av stödet. Sverige har under 2014 även bedrivit dialog och påverkansarbete för att stärka sexualundervisning, verka för att aborter ska vara säkra och lagliga, samt stärka homo-, bi- och transpersoners rättigheter.

Sverige är starkt engagerat i globala insatser för att uppnå allmän tillgång till vatten, sanitet och hygien, samt åtagandet att minska barnadödligheten och förbättra mödrahälsan. Inom vatten och sanitet ligger ett särskilt fokus på barns och kvinnors hälsa samt kapacitetsförstärkning. Tack vare svenskt stöd till hälsoforskning i fattiga länder publicerade hälsoinformationsnätverket INDEPTH en banbrytande studie om förändrade hälsotrender och dödsorsaker i 13 länder i Afrika och Sydostasien.

Som svar på ebolautbrottet bidrog Sverige under andra halvan av 2014 till sjukvårdskliniker, personal och annan expertis samt med

informationsinsatser för att kunna nå avlägsna och svårtillgängliga platser i de drabbade länderna. Det bilaterala stödet gick bl.a. till Svenska Röda Korset, Rädda Barnen, Plan, Action Contre le Faim och International Rescue Committee för arbete i Guinea, Sierra Leone och Liberia.

Sida har ett omfattande regionalt stöd till arbete mot hiv/aids och SRHR i Afrika söder om Sahara, samt bilateralt stöd till bl.a. Demokratiska republiken Kongo, Somalia, Sydsudan, Uganda, Zambia, Zimbabwe, Bangladesh och Myanmar.

Resultat av det multilaterala utvecklingsarbetet

Under året bidrog Sverige aktivt inom FN och i olika internationella fora till att påvisa de stora behov som fortfarande återstår vad gäller kvinnors, flickors och barns hälsa. Sverige var en tydlig röst i de hälsorelaterade multilaterala organisationerna WHO, UNFPA, Globala fonden mot aids, tuberkulos och malaria (GFATM) och den Globala vaccinalliansen (Gavi) vad gäller att förbättra koordinering och effektivitet i det internationella hälsosystemet. I GFATM:s styrelse har Sverige varit med och påverkat och fattat beslut om den nya finansieringsmodell, som kommer att stärka det lokala ägarskapet kring GFATM:s stöd, samt stärka dialogen med myndigheter, civilsamhälle och andra givare på landnivå. Inom ramen för UNFPA:s styrelsemöten och vid möten i FN:s befolkningskommission drev Sverige också aktivt SRHR-frågorna med fokus på ungdomars, kvinnor och flickors rätt och tillgång till sexualundervisning, preventivmedel och sexuell och reproduktiv hälsoservice.

Under 2014 kom behovet av att arbeta med icke-smittsamma sjukdomar att lyftas fram. Sverige var drivande i att tydligt lyfta de stora utmaningarna vad gäller luftföroreningar, antibiotikaresistens och de bredare kopplingarna mellan hälsa, miljö och bärkraftig utveckling i internationella fora, inte minst WHO.

En ny svensk strategi för samarbetet med GFATM beslutades 2014 där mer effektiva och bärkraftiga hälsosystem är ett av tre prioriterade områden. Det svenska påverkansarbetet i GFATM:s styrelse handlade bl.a. om att säkerställa genomförandet av fondens nya arbets- och finansieringsmodell och att öka anpassningen till ländernas egna system och processer. I flera länder, främst sviktande stater,

är det UNDP som tagit på sig den viktiga rollen som förmedlare av GFATM-stöd.

Genom Sveriges och andra givares stöd till Gavi 2014 uppskattas 900 000 dödsfall ha undvikits genom att barn har vaccinerats mot de sjukdomar som är de främsta orsakerna till barnadödlighet. Sverige har medverkat till att Gavi ska inkludera HPV-vaccin, som skyddar mot livmodershalscancer, i de vaccinationsprogram som erbjuds.

Hanteringen av ebola-utbrottet i Västafrika hösten 2014 påverkade de multilaterala hälsoorganisationernas arbete och kantades stundtals av vissa effektivitets- och samordningsutmaningar. Sverige bidrog tidigt med resurser till Läkare utan gränser och Svenska Röda Kors Kommitteen. Med bidrag på totalt 530 miljoner kronor till ebola-arbetet var Sverige en av de största bidragsgivarna räknat per capita. Det svenska stödet i form av finansiella bidrag, personal och internationellt samarbete ingick som en del i världssamfundets samlade agerande som bidrog till att utbrottet inte fick en så förödande spridning som befarades vid sensommaren 2014.

Sverige har förespråkat att en utvärdering av ebola-insatserna ska se till hela FN-systemets insatser och inte till WHO isolerat. WHO har samtidigt betonat vikten av fortsatt engagemang och ytterligare resurser till dess att utbrottet är över. En av de lärdomar som redan nu kan dras från ebola-utbrottet är vikten att stärka länders hälsosystem långsiktigt för att klara av kriser, samt vikten av att det internationella hälsoreglementet, IHR 2005, implementeras.

WHO:s arbete kom under 2014 att kretsa mycket kring hanteringen av ebola-utbrottet. Sveriges samarbete med WHO fokuserade under resultatperioden även i stor utsträckning på förstärkta insatser mot antimikrobiell resistens (AMR). Detta resulterade bl.a. i att WHO, på initiativ av Sverige, arbetade fram den första globala handlingsplanen mot AMR, som Världshälsoförsamlingen antog med mycket starkt stöd i maj 2015. Vidare har WHO under perioden, genom en svensk sekondering tagit fram den första globala rapporten någonsin om resistensövervakning.

Sverige gick i maj 2015 in i styrelsen för WHO. Styrelseplatsen ger, förutom ökad synlighet, goda möjligheter för Sverige att fortsätta driva och ta initiativ som främjar svenska prioriteringar inom t.ex. reform, SRHR,

icke-smittsamma sjukdomar och AMR som fastslagits i den svenska organisationsstrategin.

Unicef är en central aktör vad gäller förbättrad grundläggande hälsa för flickor och pojkar. Unicefs arbete bidrog bl.a. till att minska barns utsatthet i de ebola-drabbade länderna. Sveriges bidrag har gjort det möjligt att utöka Unicefs arbete kring hiv-bekämpning med fokus på kvinnor och barn.

Sverige var under 2014 största kärnstödsgivare till UNFPA. Stödet uppgick till 485 miljoner kronor. UNFPA verkar bl.a. för att öka kvinnors, flickors och ungdomars tillgång till SRHR. Sveriges stöd till UNFPA:s arbete har bl.a. bidragit till att antalet samhällen som praktiserar kvinnlig könsstympning minskat. Sveriges stöd genom UNFPA har också bidragit till att förbättra kvinnors och flickors tillgång till förlossningsvård i humanitära konflikter, bl.a. i samband med ebola-utbrottet, samt till att öka preventivmedelanvändningen främst bland kvinnor.

Resultat av EU-biståndet

Med hjälp av EU-stöd på landnivå vaccinerades 18,2 miljoner barn mot mässling mellan 2004-2012. Under denna period bidrog EU dessutom till att 7,5 miljoner födselar övervakades av kompetent vårdpersonal. EU-stöd har bidragit till att förbättra barn- och mödrahälsa, samt att bekämpa hiv, malaria och andra sjukdomar i Marocko, Tunisien, Palestina, Libyen och Egypten.

EU:s bistånd till hälsosektorn i Filippinerna har bidragit till en expansion av sjukförsäkringar, renoveringar av vårdcenter och en markant ökad tillgänglighet till medicin. I dagsläget har 80 procent av filippinerna en sjukförsäkring. I Sydafrika har EU:s bistånd bidragit till tillgång och god kvalitet på primärvård, skolhälsa och distriktspecialistteam, samt genomförande av regeringens plan att bekämpa hiv/aids och tuberkulos.

EU gav också stöd genom internationella fonder, såsom den Globala fonden mot aids, tuberkulos och malaria (GFATM), Global Polio

Eradication Initiative (GPEI) och den Globala vaccinalliansen (Gavi).

Analys

Sammantaget har det svenska stödet till förbättrad hälsa i världen fortsatt att generera påtagliga resultat för fattiga människor i länder med bristande ekonomiska möjligheter. Betydelsen av stärkta hälsosystem kom att bli väldigt tydligt under 2015 i spåren av ebola-krisen.

Den internationella hälsoarkitekturen bidrar till att stödja och stärka ländernas egna system och institutioner. WHO bedöms spela en nyckelroll i det arbetet. UNFPA:s arbete har bidragit till att uppmärksamma och förbättra kvinnor och flickors sexuella och reproduktiva hälsa runt om i världen. Gavi och Globala fonden har fortsatt varit de främsta kanalerna för att kanalisera medel för ökad tillgång till grundläggande hälsotjänster, samtidigt som de bidrar till stärkande av hälsosystem.

Hälsa har fått ökad prioritet inom det bilaterala biståndet i och med beslut om nya samarbetsstrategier. Detta skapar förutsättningar för bärkraftighet och långsiktiga resultat.

Omfattande satsningar har också gjorts av Sverige vad gäller kapacitetsutveckling och påverkansarbete inom hälsoområdet. Vad gäller dessa insatser är det dock svårare att kvantifiera de konkreta resultaten.

De positiva resultat som kunnat uppvisas under året, och som Sverige har bidragit till, beror till stor del på ökad tillgång till hälso- och sjukvård, vacciner, och mediciner samt ökad kunskap hos befolkningen genom insatser som fokuserar på sexualupplysning och beteendeförändring. Förbättrade system, både nationella hälsosystem och internationella finansieringsmekanismer, är förutsättningar för detta, något som allt mer har hamnat i fokus för multilaterala och bilaterala hälsostrategier. Stora behov och utmaningar kvarstår dock, särskilt i Afrika söder om Sahara, och i Syd- och Sydostasien

Tabell 2.11 Resultatindikatorer i urval Förbättrad grundläggande hälsa					
Resultatindikatorer från det bilaterala utvecklingssamarbetet	Institution	Resultat 2014			
Antal förlossningar med barnmorska /på institution	Sida	796 594 Somalia: 75 554 Zambia: 231 040 Bangladesh: 490 000 Myanmar: - Afghanistan: -			
Antal kvinnor och män som fått tillgång till preventivmedel	Sida	8 788 500 Zambia: 188 500 Bangladesh: 8 600 000			
Antal och skolor och hälsokliniker som fått tillgång till bättre sanitet	Sida	470 Burkina Faso: - Mali: 470			
Resultatindikatorer från det multilaterala utvecklingssamarbetet ¹	Institution	Resultat 2012	Resultat 2013	Resultat 2014	Sveriges bidrag som % av totalt kärnstöd 2014
Antal hiv-positiva personer behandlade med bromsmediciner	GFATM	4 200 000	6 000 000	7 300 000	3,2 %
Allmän förekomst av preventivmedel	UNFPA	56,5%	55,6%	63,7%	14,7%
Antal länder som möter och upprätthåller kärnkapaciteterna under Internationella Hälsoregementet (IHR)	WHO	-	80	84	1,0 % ²
Antal fullt vaccinerade barn	Gavi	46 500 000	48 000 000	56 300 000	3,4 %
Antal behandlade för TB	GFATM	1 100 000	1 500 000	1 100 000	3,2 %
Antal personer med tillgång till rent vatten	Unicef	7 300 000	7 900 000	13 800 000	12 %

Värnad mänsklig säkerhet och frihet från våld

Våld och väpnad konflikt är ett av de största hindren för fattigdomsbekämpning. Antalet våldsamma konflikter har ökat under 2014 och flera har eskalerat under året. En allt större andel av biståndet går till länder där mänsklig säkerhet och frihet från våld saknas. Det innebär att biståndsinsatser genomförs i komplexa, riskfyllda och föränderliga miljöer. Hinder i konfliktländer kräver ett flexibelt förhållningssätt. Viktiga framgångsfaktorer för flexibilitet är lokalt ägarskap, långsiktighet och flexibla stödformer.

Sviktande stater är särskilt sårbara för globala utmaningar relaterade t.ex. migration, fred och säkerhet, klimatförändringar, radikaliserad brottslighet och bristande ekonomisk utveckling. Bilaterala insatser behöver kompletteras av globala insatser som verkar för att hantera dessa globala utmaningar.

Resultat av det bilaterala utvecklingssamarbetet

Sverige har bilateralt utvecklingssamarbete med 17 länder som klassas som "sviktande stater" av OECD (Afghanistan, Colombia, Demokratiska republiken Kongo, Etiopien, Guatemala, Irak, Kenya, Liberia, Mali, Myanmar, Palestina, Rwanda, Somalia, Sudan, Sydsudan, Uganda, Zimbabwe samt regionalt i Mellanöstern och Nordafrika). Sidas insatser inom konfliktförebyggande, konfliktlösning, fred och säkerhet under 2014 uppgick till 928 miljoner kronor.

Arbetet fokuserar huvudsakligen på folkligt deltagande i fredsprocesser, konfliktlösning och försoning på lokal och nationell nivå, fredsvinster, freds- och statsbyggnad och minskat könsrelaterat våld samt FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet.

Exempel på resultat som Sveriges bilaterala utvecklingssamarbete har resulterat i är:

- I Darfur, Sudan, har Sida stött 160 mekanismer för konfliktlösning, vilka har gagnat 146 500 individer och lett till 98 inkomstgenererande aktiviteter i syfte att stärka eftersatta grupper.

¹ Könsuppdelad statistik saknas.

² Avser Sveriges uttaxerade bidrag.

- I Colombia bidrog Sida till 9 regionala möten för drabbade av den väpnade konflikten, i vilka 2800 personer från 1723 organisationer deltog.
- I Somaliland och Puntland har tillgång till utbildning och infrastruktur ökat.
- I Palestina har Sverige bidragit med stöd till den Palestinska myndigheten och till att stärka palestinsk förhandlingskapacitet.
- 16 säkerhetskommittéer har etablerats.
- 15 säkerhetsplaner har utarbetats.
- 2 500 personer har utbildats i konfliktlösning.
- 36 000 personer har genomgått minrisk-utbildning.

Stödet genom Sida kanaliserades i huvudsak genom multilaterala organisationer och civilsamhällets organisationer. Genomförande myndigheter inom området är Sida, Folke Bernadotteakademien (FBA), Rikspolisstyrelsen, Kriminalvården, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Kustbevakningen, Domstolsverket, Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten.

Sverige bidrog under 2014 fortsatt till genomförandet av den så kallade ”New Deal for Engagement in Fragile States”, särskilt genom insatser i Liberia och Somalia. New Deal innebär en möjlighet att på ett tydligare sätt inkludera kvinnor, fred och säkerhet i både bilaterala och globala insatser.

Genomförandet av FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet stärktes globalt genom svenskt stöd till UN Women. Sida har under rapporteringsperioden arbetat förebyggande mot könsrelaterat våld, kvinnors utsatthet i konflikt, samt främjat kvinnors deltagande i fredsprocesser. Nationellt har en översyn gjorts av den svenska handlingsplanen vilken har inkluderat både dialog med relevanta aktörer inom området, inklusive civilsamhällesorganisationer, och en oberoende utvärdering. Av detta arbete framgår att planen bidragit till att dels lyfta jämställdhetsfrågorna hos myndigheterna och dels öka myndighetssamverkan och erfarenhetsutbyte. I utvärderingen konstateras bl.a. också att det finns utmaningar när det gäller återkopplingen mellan den politiska och den operativa nivån och att tydligare mål skulle underlätta en stärkt uppföljning. En ny nationell handlingsplan ska tas fram för att träda i kraft 1 januari 2016.

FBA:s uppgift är att stödja internationell fredsfrämjande verksamhet. Förutom att sända

ut civil personal genomför FBA:s utbildnings- och övningsverksamhet. Detta bidrar till en ökad möjlighet för insatserna att nå sina mål.

Under 2014 har FBA fortsatt bidra till ett projekt för konfliktlösning i Irak. Fokus för projektet har varit att samla flera etniska grupper för att skapa samsyn kring hur landets gemensamma tillgångar ska förvaltas, som en del i en långsiktig konflikt hanteringsprocess. FBA har även fortsatt angelägna insatser i Palestina under 2014.

De myndigheter som bidrar med personal till internationella civila krishanteringsinsatser har under 2014 deltagit i 22 insatser i 18 länder under ledning av FN, EU och OSSE. Myndigheterna har verkat i länder av vilka många karaktäriseras av osäkerhet och orolig utveckling. Under året har ett antal nya insatser inletts i Ukraina. Regeringen gör en komplett redogörelse av svenska myndigheters deltagande i krishanteringsinsatser under utgiftsområde 5.

Resultat av det multilaterala utvecklingsarbetet
Svenskt multilateralt stöd inom området går till bl.a. UNDP, Unicef, UN Women, UNFPA och till Världsbanken.

UNDP har en betydande fältnärvaro i de värst konfliktdrabbade länderna. Under 2015 har Sverige genom UNDP bl.a. bidragit till att nationella och lokala förvaltningar har stärkt sin förmåga att upprätthålla grundläggande samhällsfunktioner, rättvisa och säkerhet i krissituationer. Exempelvis initierade UNDP 2014 ett innovativt tvåårigt program som svar på Syrienkrisen. Avsikten är att som komplement till andra aktörers humanitära insatser arbeta långsiktigt för återuppbyggnad och återhämtning av de människor och samhällen som drabbats. Sverige stödde även UN Womens arbete med att öka kvinnors och flickors deltagande i fredsprocesser och inkorporera ett jämställdhetsperspektiv i fredsavtal. Genom UNFPA bidrog Sverige till att kvinnor och flickor i situationer av krig och konflikt fick tillgång till förlossningsvård och sexuell och reproduktiv hälsoservice. Sverige har också varit en av de mest pådrivande givarna vad gäller Unicefs arbete med ”Child Protection” som bl.a. bidrar till att barn får leva i en miljö fri från alla former av våld.

Utvecklingsbankerna har också ett betydande engagemang i konfliktdrabbade stater, ofta i nära samverkan med FN-systemet. Bland annat

beslutade Världsbanken under 2014, efter att Sverige med likasinnade drivit frågan, att arbetet i konflikttrubbade och sviktande stater ska vara en särskild prioritering för Världsbankens arbete i låginkomstländer. Världsbanken initierade 2014 ett program på totalt 107 miljoner USD i Burundi, Rwanda och östra Kongo med fokus på hälsovård och stöd till kvinnor som utsatts för sexuellt våld i samband med konflikter. Man beräknar att över 640 000 kvinnor och flickor kommer att nås, varav merparten bor i Demokratiska republiken Kongo. Sverige gav under 2014 ett stöd om 100 miljoner kronor till två fonder hos Världsbanken med syfte att stödja flyktingar och värdsamhällen i Jordanien och Libanon att hantera effekterna av Syrienkrisen.

Afrikanska utvecklingsbanken har under 2014 bl.a. initierat ett program som ger stöd till regeringen i Sierra Leone för att stärka nationella myndigheters kontroll över naturfyndigheter och de intäkter de ger. Detta förväntas ge ökade intäkter och minska smuggling av konfliktmineraler vilket tidigare varit en bidragande orsak till konflikter i landet.

Resultat av EU-biståndet

EU:s stabilitetsinstrument (IFS) kan användas för att reagera på kriser som kräver en snabb respons. Till följd av den arabiska våren användes instrumentet flera gånger i Mellanöstern och Nordafrika. Under 2013 användes instrumentet ca 45 gånger för kortsiktiga krisresponsinsatser till en kostnad av ca 215 miljoner euro. Exempel på insatser inkluderar stöd till libanesiska och jordanska myndigheter att ta emot och stödja syriska flyktingar, stöd till den maliska staten inom områdena säkerhet och rättssektor, samt stöd till säkerhetssektorreform och lokal media i Centralafrikanska republiken. I Panama bidrog EU med 28 miljoner euro i ett projekt för att stärka nationella institutioner med ansvar för medborgarnas säkerhet vad gäller förebyggande av våld och brottsbekämpning.

EU har fortsatt sitt arbete för att förbättra kunskap om och kapacitet för att implementera FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 och dess efterföljande resolutioner om kvinnor, fred och säkerhet. Bland annat genomförde EU ett program för att stärka kapaciteten bland kvinnliga människorättsaktivister och andra jämställdhetsexperter för att främja dialog och engagemang kring freds- och säkerhetsfrågor i Sydasiens. EU:s stöd har även bidragit till att

hjälpa ca 300 000 syriska kvinnor och barn med skydd, särskilt psykosocialt stöd och stöd kopplat till könsbaserat våld.

EU har bidragit till att bygga upp Arabförbundets regionala center för krishantering i Kairo för att stödja partnerländernas kapacitet att förebygga och hantera kriser. Kapacitetsbyggande insatser har också genomförts för personer som ingår i EU:s civila krishanteringssuppdrag. Detta har inneburit förbättrad kunskap om konfliktanalys, konfliktkänslighet, juridisk kunskap, medling och jämställdhetsarbete.

Analys

Möjligheterna för sviktande stater att nå milleniemålen har förbättrats något under rapporteringsperioden. 35 sviktande stater beräknas nu uppnå ett eller flera av milleniemålen. Samtidigt halkar denna grupp länder fortsatt efter och av de sviktande staterna beräknas fortsatt sex av sju stater troligen inte kunna uppnå något milleniemål. Flertalet sviktande stater är helt beroende av bistånd för att finansiera sin utveckling, trots detta minskar de totala bistandsflödena.

Regeringen gör bedömningen att Sidas och Folke Bernadotteakademiens verksamhet, samt stödet till civil krishantering genom Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Domstolsverket, Kriminalvården, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Kustbevakningen, liksom stödet till multilaterala organisationer och via EU, har bidragit till att minska länders och individers sårbarhet för konflikt och återfall i konflikt, ökat mänsklig säkerhet i konflikt- och postkonfliktsituationer samt minskat könsrelaterat våld.

I områden som präglas av konflikt är det viktigt att fokus ligger på långsiktiga resultat. Uppbyggnad av stater kräver långsiktigt engagemang genom att systematiskt stärka konfliktförebyggande och konfliktkänslighet i insatser. Erfarenhet från biståndet i konflikt- och postkonfliktländer har även visat på vikten av att arbeta med känsliga frågor som försoning, säkerhetssektorreform och institutionsbyggande, kombinerat med en nära politisk dialog med samarbetslandet.

Det finns fortsatta utmaningar i arbetet med att öka kvinnors deltagande i fredsprocesser och motverka könsrelaterat våld. Vad gäller minskat könsrelaterat våld prioriterades dels ett

fokusskifte från kvinnor och flickor som offer till aktörer, dels normerande arbete som inkluderar män och pojkar. Sammantaget bedömer regeringen att Sveriges utvecklings-samarbete inom området mänsklig säkerhet och frihet från våld har bidragit till positiva resultat,

för en stor mängd människor som lever i utsatta miljöer. Mot bakgrund att de länder som befinner sig i konflikt- och postkonflikt-situationer tenderar att vara minst utvecklade, mest fattiga och mest sårbara är behovet stort av ett fortsatt engagemang inom detta område.

Tabell 2.12 Resultatindikatorer i urval
Värnad mänsklig säkerhet och frihet från våld

Indikatorer från det bilaterala utvecklingsarbetet	Institution	Resultat 2014			
Andel insatser som har fred och säkerhet som huvud- eller delsyfte	Sida	Huvudsyfte: 10 % Delsyfte: 25 %			
Antal insatser som bygger på konfliktanalys i länder som anges "sviktande" enligt OECD	Sida	178			
Resultatindikatorer från det multilaterala utvecklingsarbetet	Institution	Resultat 2012	Resultat 2013	Resultat 2014	Sveriges bidrag som % av totalt kärnstöd 2014
Antal länder där Unicef har bidragit till att alla former av sexuellt våld mot flickor och pojkar har strafflagts	Unicef	120	123	123	12 %
Antal lokalsamhällen som mottagit stöd av UNFPA och som därefter tillkännagivit att de tar avstånd från könsstympning	UNFPA	2,171	2,538	815 ¹	14,7 %
Andel fredsavtal som inkorporerat speciella skrivningar om vikten av att stärka säkerheten och statusen för kvinnor och flickor	UN Women	22 %	30 %	45 %	6 %

¹Kumulativt har UNFPA därmed över åren bidragit till att 13,568 lokalsamhällen tar avstånd från könsstympning.

Räddade liv, lindrad nöd och upprätthållen mänsklig värdighet

Under 2014 var de humanitära behoven i världen på extremt höga nivåer. Nödlidande människor lider stor brist på tillgång till primärvård, förnödenheter och vatten och sanitet. Möjligheterna till egen försörjning är ofta mycket små. Vid årets slut efterfrågade FN 17,9 miljarder USD för att hjälpa 76 miljoner människor som bedömdes vara i behov av humanitärt stöd. Över 50 miljoner människor befann sig i december 2014 på flykt – det största antalet sedan andra världskriget.

Vid 2014 års slut pågick fyra så kallade L3 kriser, vilket är den allvarligaste nivån för en humanitär kris: i Syrien, Irak, Sydsudan och Centralafrikanska republiken. Merparten av de humanitära kriserna i världen har sin bakgrund i konflikter. Ett exempel på detta är krisen i Ukraina. Ett flertal av dessa kriser är utdragna till sin karaktär och har ofta regionala konsekvenser genom konfliktspridning och flyktingströmmar. Samtidigt har arbetet med att svara upp mot

naturl katastrofer och söka minska konsekvenserna av dessa fortgått.

Det svenska humanitära biståndet fördelas utifrån behov och därför styrs fördelningen av krisernas utveckling. Under 2014 avsatte Sverige 5,2 miljarder kronor till humanitära insatser vilket utgör ungefär 13 procent av Sveriges totala bistånd. En stor del av det svenska stödet, ca 2,1 miljarder kronor, utgår i form av icke öronmärkt kärnstöd till de humanitära organisationernas budget. Huvuddelen av stödet kanaliseras dock till organisationernas arbete i pågående kriser, ofta via FN:s appeller, men även via internationella rödakors och rödahalvmåne-rörelsen.

Resultat av det bilaterala utvecklingsarbetet

Sverige är en av världens största humanitära givare. Det humanitära biståndet uppgick 2014 till drygt 5 miljarder kronor, varav Sida disponerade nära 60 procent. Ökade humanitära behov ställer större krav på planering och fördelning av humanitära medel. Det humanitära biståndet har dock varit prioriterat under året.

Sidas humanitära budgetreserv för plötsligt uppkomna kriser hade till stor del utnyttjats i mitten på året för att hantera kriser i Irak, Pakistan, Palestina samt ebola-epidemin. Därmed avsattes och omfördelades ytterligare medel från olika utvecklingsanslag till att finansiera humanitära insatser i slutet på året.

Under rapporteringsperioden finansierade Sida humanitära insatser i 74 länder och regioner runt om i världen. De största anslagen från Sida gick till matbristen i Sahel samt komplexa kriser såsom de i Syrien och Sydsudan.

Sveriges bilaterala utvecklingsamarbete inom området har bl.a. bidragit till att:

- 174 snabba insatser i 38 krisområden har beviljats under rapporteringsperioden.
- 90 000 flyktingar och drygt 260 000 internflyktingar i 14 krisområden har fått skydd och stöd.
- 40 000 fångar besöktes i häkten för att säkerställa att de behandlades under anständiga förhållanden i enlighet med internationell humanitär rätt.
- 370 000 krisdrabbade människor erhöll matbistånd i 37 konfliktområden.
- 250 000 krisdrabbade barn erhöll skydd i länder såsom Pakistan, Jemen, Mali, Libanon, Filippinerna, Somalia, Indien, Uganda, Indonesien och Sudan.
- 800 personer med funktionsnedsättningar i Nordkorea fick stöd med ortopediska hjälpmedel.
- 3 500 människor deltog i nätbaserade humanitära kurser.
- 274 000 krisdrabbade människor i Centralafrikanska republiken fick skydd.
- 4 lokala riskreduceringsplaner för 40 000 personer utarbetades i Liberia.
- 23 lokala kvinnoorganisationer i 19 länder har erhållit stöd genom Community Resilience Fund.

Under rapporteringsperioden kanaliserades drygt hälften av Sidas stöd genom enskilda organisationer, drygt 40 procent genom FN-organ, samt en mindre andel genom svenska offentliga institutioner. De aktörer som mottog mest humanitära medel från Sida under rapporteringsperioden var den Internationella Rödakorskommittén (ICRC), FN:s utvecklingsprogram (UNDP), som hanterar större humanitära landfonder, samt FN:s flyktingorgan (UNHCR).

Resultat av det multilaterala utvecklingsamarbetet
Sveriges multilaterala humanitära bistånd går huvudsakligen till större humanitära organisationer, främst UNHCR, samt till några geografiskt avgränsade kriser som t.ex. Syrien, Irak, Somalia och ebola-krisen i Västafrika.

Det icke öronmärkta stödet till de humanitära organisationerna och den humanitära krisfonden, Central Emergency Response Fund (CERF), är en central del av Sveriges humanitära politik. Stödet ger organisationerna en flexibilitet att reagera på hastigt uppkomna kriser, men säkrar även finansiering för kriser som inte har särskilt stort fokus. Sveriges kärnstöd har bidragit till att FN:s livsmedelsprogram (WFP) har kunnat bistå 80 miljoner människor med matassistans, att UNHCR på olika sätt har kunnat bistå 19,5 miljoner flyktingar och 38,2 miljoner internflyktingar, samt att UNRWA kunnat tillhandahålla 9,3 miljoner hälsovårdsbesök (varav 983 000 i Syrien).

Sverige driver varje år utvecklingen av den centrala humanitära resolutionen i FN:s generalförsamling genom att samordna förhandlingarna. Resolutionen är ett grunddokument som varje år bekräftar global konsensus kring de humanitära principerna och lyfter fram viktiga prioriteringsområden. År 2014 fick resolutionen flera viktiga tillägg, bl.a. rörande skydd av särskilt utsatta grupper, sexuell- och reproduktiv hälsa, och närmare samverkan mellan det humanitära biståndet och andra utvecklingsaktörer.

Sverige har en ledande roll i arbetet kring den humanitära reformen, Transformative Agenda), där Sverige driver på för förbättrade samordningsmekanismer, tydligare ansvarsutkrävande och starkare ledarskap i katastrofsituationer.

Det humanitära systemets förmåga att effektivt svara på plötsliga och pågående kriser är beroende av korrekta behovsbedömningar och gemensamt framtagna responsplaner. År 2014 använde Sverige sin starka ställning som kärnstödsgivare till FN:s kontor för humanitärt bistånd (OCHA) för att förmå organisationen att lägga mer resurser på förbättrad samordning vid behovsbedömningar och höjd kvalitet på de humanitära appellerna.

Genom FN:s livsmedelsprogram (WFP) kunde Sverige bidra med livsmedelsstöd till behövande och med logistiskt stöd till andra humanitära aktörer, vilket har varit två

avgörande utmaningar för att lindra nöd och rädda liv i den rådande globala, humanitära situationen.

Sveriges stöd till ICRC kompletteras med en dialog och nära samarbete runt frågor som berör stärkandet av respekten för internationell humanitärrätt (IHR) och de humanitära principerna. Sverige har i dialogen lagt särskilt fokus på arbetet med genus-aspekter på IHR, vilket delvis resulterat i ett ökat fokus från ICRC på dessa frågor, inklusive framtagande av en strategi för att motverka sexuellt våld.

Sverige var 2014 näst största givare till CERF med 510 miljoner kronor. Stödet har möjliggjort ett snabbare och mer effektivt stöd till de hastigt uppkomna eller särskilt utdragna humanitära kriserna i världen, så som de i Sydsudan, Sudan, Etiopien och Irak. Stödet till CERF möjliggör inte bara snabbare insatser utan också ökade möjligheter för den humanitära koordinatören (RC/HC) på plats att bättre koordinera inkomna medel.

Sverige har verkat för att FN:s fonder och program i sin verksamhet länkar till humanitärt arbete när så är relevant. Detta har fått genomslag i bl.a. Unicef och UN Women. UN Women har exempelvis arbetat med att ta fram en humanitär strategi med syfte att stärka kvinnors och flickors roll och skydd i humanitära kriser.

Resultat av EU-biståndet

Europeiska kommissionen är världens näst största humanitära aktör. Användandet av den humanitära budgeten är behovsbaserat och styrs av de internationella humanitära principerna om humanitet, opartiskhet, neutralitet och oberoende. 2013 bidrog EU med humanitär hjälp till ca 124 miljoner människor. Kommissionens katastrofbistånd uppgick under 2013 till över 1,3 miljarder euro och hjälpte människor i över 90 länder.

Enligt ECHO:s årsrapport 2014 fortsatte EU och dess medlemsstater 2013 att vara den största givaren av humanitärt stöd (över 2 miljarder euro) till de 9,3 miljoner människor som påverkades av Syrienkonflikten, varav nära hälften av dem barn. Europeiskt stöd nådde upp till 80 procent av den berörda befolkningen.

En särskild luftbro organiserades från Europa till Centralafrikanska republiken genom vilken man levererade 37 ton medicinsk utrustning och försåg över 100 000 fördrivna människor med

tillfälliga bostäder och nödartiklar (filtar och grundläggande hushållsartiklar såsom husgeråd, tvål och myggnät).

EU:s Haiti-insats har kritiserats på goda grunder, men stödet med anledning av kolera-epidemin på Haiti bidrog till att behandling kunde ges till 160 000 människor under det första året efter jordbävningen. Stöd gavs till 26 hälso- och sjukvårdsinrättningar och 42 behandlingsenheter, 122 500 människor försågs med vätskeersättning, 900 000 människor gavs tillgång till bättre sanitära anläggningar, och hygienpaket delades ut till 1,3 miljoner människor.

Under 2013 gick över 20 procent av kommissionens humanitära finansiering till katastrofriskreducering. Kommissionen använder sig av en strategi i två delar för att hantera naturkatastrofer:

- Snabba insatser för att tillhandahålla humanitärt bistånd och för att underlätta och samordna civilskydds-biståndet.
- Katastrofberedskap som innebär att man lokaliserar de geografiska områden och befolkningsgrupper som är mest utsatta för naturkatastrofer och inrättar särskilda katastrofberedskapsprogram för dessa.

Under 2013 ökade EU sina ansträngningar för att skapa motståndskraft i krisbenägna länder genom slutförandet i juni 2013 av sin handlingsplan "Action Plan for Resilience in Crisis Prone Countries 2013-2020".

Analys

Under 2015 har de humanitära behoven varit historiskt höga och FN:s appeller har varit underfinansierade. Utifrån dessa förutsättningar har de humanitära organisationerna försökt nå de mål som de satte upp i början av året. Bland annat kan det konstateras att flyktingar har erbjudits stöd och skydd i en rad sammanhang – i flera fall riktade sig detta stöd till särskilt utsatta grupper såsom barn. Ett omfattande matbistånd kunde också genomföras i en rad svåra kontexter. Samtidigt bör två faktorer som begränsat de humanitära organisationernas arbete framhållas. Det främsta hindret utgjordes av begränsat humanitärt tillträde. I framför allt Syrien och Irak kunde organisationerna inte nå vissa grupper av personer i behov av humanitärt stöd, främst beroende på säkerhetssituationen. Tillträdet var även begränsat i delar av Afghanistan och Pakistan. Sverige har i olika fora

arbetat för att nyckelaktörer skulle förmås att öka det humanitära tillträdet, inte minst vad gäller Syrien. Det faktum att de humanitära appellerna endast var finansierade till 54 procent har även medfört att vissa insatser begränsats. WFP meddelade t.ex. att organisationen var tvungen att tillfälligt avbryta sina insatser i Syrien på grund av resursbrist. Unicef var i Syrien förhindrade att genomföra viktig planering inför vintern på grund av underfinansiering och drabbades även av

begränsningar vad gällde vaccinationsinsatser. Trots dessa begränsningar är det tydligt att Sveriges humanitära bistånd bidragit till att rädda liv och lindra nöd. Sveriges icke-öronmärkta humanitära stöd har bidragit till att ge de humanitära organisationerna en viktig flexibilitet att agera snabbt i en konfliktfylld och föränderlig värld. Sverige kunde även genom omfördelningar av biståndet svara upp mot de ökande behoven i Irak, Ukraina och i Västafrika under ebola-epidemin.

Tabell 2.13 Resultatindikatorer i urval
Räddade liv, minskad nöd och upprätthållen mänsklig värdighet

Resultatindikatorer från det bilaterala utvecklingssamarbetet	Institution	Resultat 2014			
Antal krisdrabbade människor som fått tillgång till skydd (inkluderar överlevande från sexuellt och könsbaserat våld, barn och fångar)	Sida	2 500 000			
Antal krisdrabbade människor som fått tillgång till hälsoinrättningar	Sida	10 100 000			
Antal krisdrabbade människor för vilka humanitärt bistånd samordnats	Sida	81 200 000			
Antal krisdrabbade skolbarn som fått förbättrade utbildningsmöjligheter	Sida	990 000			
Resultatindikatorer från det multilaterala utvecklingssamarbetet ¹	Institution	Resultat 2012	Resultat 2013	Resultat 2014	Sveriges bidrag som % av totalt kärnstöd 2014
Antal undernärda barn som fått näringstillskott	WFP	9 800 000	7 800 000	7 300 000	18 %
Antal nödlidande människor som fått tillgång till rent vatten och sanitet	ICRC	22 030 000	28 707 000	26 200 000	5,6 %
Antal nödlidande människor som mottagit förnödenheter	ICRC	2 772 000	3 466 000	3 800 000	5,6 %
	UNHCR ²	3 500 000	5 000 000	5 900 000	17,7 %
Antal nödlidande människor som har fått tillgång till primärvård	ICRC	7 168 000	8 233 000	6 200 000	5,6 %
	UNHCR ³	28 000 000	32 000 000	34 000 000	17,7 %
Antal nödlidande människor som mottagit försörjningsstöd	WFP	6 000 000	7 900 000	8 900 000	18 %
	ICRC	5 730 000	8 145 000	5 300 000	5,6 %
	UNRWA	-	-	294 000 ⁴	7,3 %

¹ Könsuppdelad statistik saknas.

² Siffrorna redovisas inte särskilt av UNHCR utan bygger på en skattning gjord av regeringskansliet.

³ Siffrorna redovisas inte särskilt av UNHCR utan bygger på en skattning gjord av regeringskansliet.

⁴ Genom transfereringar i form av livsmedel, kontanter eller andra tjänster. Därtill kommer nödhjälp till 1 391 781 palestinska flyktingar, varav 87 procent i Syrien eller Gaza.

Redovisning av övrig verksamhet

Nya globala utvecklings- och hållbarhetsmål bortom 2015

Sverige har bidragit aktivt till en ambitiös och bred post 2015-agenda inom FN för att utrota fattigdom och främja hållbar utveckling. Sverige har deltagit konstruktivt i såväl de mellanstatliga förhandlingarna som i EU-arbetet för att säkra genomslag för svenska prioriteringar, bl.a. jämställdhet, miljö- och klimathänsyn, hållbar utveckling samt produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor.

Samstämmighet präglar den nya universella agendan och Sverige har därför i enlighet med politiken för global utveckling (PGU) arbetat för att de tre dimensionerna av hållbar utveckling (den sociala, den ekonomiska och den miljömässiga) integrerats. I Sverige har den miljömässiga dimensionen av hållbar utveckling konkretiserats i form av 16 miljökvalitetsmål och ett generationsmål.

Sverige har bidragit till att agendans politiska deklaration är transformativ och genomsyras av universalitet samt att mål och delmål integrerar alla dimensioner av hållbar utveckling.

Konferensen om utvecklingsfinansiering som ägde rum i Addis Abeba den 13-16 juli 2015 var en uppföljning till Monterrey Consensus (2002) och Doha Declaration (2008). Sverige har lagt stor vikt vid de frågor som rör utvecklingsfinansiering och arbetat för att hållbarhet ska genomsyra hela agendan. Utöver ett tydligt miljö- och klimatfokus, har jämställdhet som medel för ökad resursmobilisering, bekämpande av skatte- och kapitalflykt, sociala aspekter av hållbar utvecklingsfinansiering, vikten av Official Development Assistance (ODA), ökade finansiella flöden och migrationens utvecklingseffekter varit viktiga svenska prioriteringar. Sverige har också bidragit till att inkludera och tillvarata de fattigaste och mest utsatta ländernas och människornas behov och prioriteringar.

Multilateral utvecklingspolitik och humanitär politik

Sverige har arbetat både övergripande och mer organisations specifikt för att påverka reform-

och effektiviseringsarbetet inom multilaterala organisationer. Det organisations specifika arbetet har huvudsakligen skett inom ramen för policydialog och styrelsearbete. Sverige lägger stor vikt vid framtagandet av strategiska ramverk och de uppföljningsmekanismer som utformas inom organisationerna. Vid utformningen av resultatramverk har Sverige lagt särskild vikt på prioriterade frågor som jämställdhet, miljö och klimat.

Sverige deltar i Multilateral Organisations Performance Assessment Network (MOPAN), ett nätverk bestående av närmare tjugo länder som tillsammans gör bedömningar av multilaterala organisationers interna och externa effektivitet. Detta skapar en grund för fortsatt påverkansarbete för att åtgärda eventuella brister. Sveriges eget bedömningsarbete och framtagande av organisationsstrategier för multilaterala organisationer har intensifierats sedan den förra budgetpropositionen.

En stark svensk röst i FN

Sverige är genom såväl regeringens kärnstöd som Sidas multi-bi-bidrag en av de största givarna till FN:s fonder och program samt fackorgan, och driver inom ramen för organisationernas styrelser svenska politiska prioriteringar. För att ge de styrande organen bättre förutsättningar att leda verksamheten och sekretariatet ökad framförhållning och flexibilitet arbetar Sverige för att motverka en alltmer splittrad och öronmärkt finansiering. Sverige har haft en nyckelroll i att förmå WHO att gå före genom att koppla alla finansiella bidrag (både frivilliga och uttaxerade) till resultat och fastställa den totala budgeten i världshälsoförsamlingen, och ha en strukturerad dialog med medlemsstater och stora icke-statliga givare om hur denna budget ska finansieras.

Sverige är en mycket engagerad partner i den pågående FN-reformen "Fit for Purpose", en dialogprocess inom ramen för ECOSOC som inleddes i slutet av 2014 i syfte att effektivisera och modernisera FN:s utvecklingssystem. Sverige har, tillsammans med främst Norge och Schweiz, finansierat det inledande analysarbete som ligger till grund för diskussionerna. En viktig utgångspunkt har varit att anpassa FN-

systemet så att det med kraft kan bistå i genomförandet av den nya agendan för hållbar utveckling.

Systemskifte i utvecklingsbankerna

Inom de multilaterala utvecklingsbankerna pågår ett omfattande reformarbete som kan komma att få betydande systemövergripande effekter. Frågan har aktualiserats särskilt genom en omfattande reformprocess som diskuteras i Asiatiska utvecklingsbanken (AsDB) men som också har påverkan på de reformdiskussioner som förs i övriga multilaterala utvecklingsbanker. Reformerna syftar i huvudsak till att frigöra relativt omfattande resurser utan ökade bidrag från givarna. Detta är en särskilt aktuell fråga med tanke på de internationella konferenser om utvecklingsfinansiering, och nya globala agendan för hållbar utveckling som hålls 2015, men har också bäring på hur utvecklingsbankerna organiseras, finansieras och hur inflytande utövas i dem. På sikt förväntas reformen medföra en betydande ökning av det stöd som både låg- och medelinkomstländer kan få från bl.a. AsDB. Sverige har under diskussionernas gång varit en stark röst för att reformerna inte får leda till minskade resurser till låginkomstländer, att de sociala och miljömässiga standarder man har för utlåningen inte får urvattnas, och att bankens finansiella ställning inte får undermineras.

2.4.3 Analys

Regeringen bedömer att Sveriges utvecklingssamarbete har haft goda resultat inom samtliga tematiska områden som regeringen valt att fokusera på och att resultaten som uppnåtts har bidragit till det övergripande målet för utgiftsområdet; att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Det humanitära läget i världen har satt det internationella systemet under mycket stor press det senaste året. Sverige tillhör de som har bidragit i oförminskad skala, men den samlade förmågan att svara upp mot behoven har i flera fall varit undermålig. Det är angeläget att Sverige förmår fler länder att bidra i större utsträckning.

Flera låginkomstländer förväntas bli medelinkomstländer framöver vilket är en indikation på att utvecklingen går i rätt riktning. Stora utmaningar kvarstår dock, inte minst i sviktande stater och de minst utvecklade länderna. Dessa länder har svag inhemsk resursmobilisering och begränsad tillgång till internationella kapitalmarknader. Biståndet ska riktas dit där det gör störst nytta. Omkring 70 procent av de minst utvecklade länderna ligger i Afrika. Ett stort antal av de afrikanska länderna är fortsatt prioriterade för det svenska utvecklingssamarbetet. Samtidigt återfinns några av världens snabbast växande ekonomier i Afrika. Utvecklingssamarbetet kan antas ha bidragit till detta.

Demokrati och mänskliga rättigheter utgjorde under 2014 det största området i svenskt utvecklingssamarbete. Att främja och stärka demokratisk samhällsstyrning och en öppen och effektiv förvaltning är centralt för människors förutsättningar att förbättra sina levnadsvillkor och möjlighet att delta i och bidra till samhällsutvecklingen. Långsiktigt institutionsbyggande är grundläggande för både social, ekonomisk, och miljömässigt hållbar utveckling.

Regeringen bedömer att jämställdhet och kvinnors egenmakt har integrerats väl i utvecklingssamarbetet under rapporteringsperioden och att prioriteringen har fått gott genomslag. Fler insatser och projekt föregås av en jämställdhetsanalys. Kvinnor och flickor har varit en prioriterad målgrupp inom stora delar av utvecklingssamarbetet. Regeringen noterar dock brister i jämställdhetsintegreringen, bl.a. inom det humanitära arbetet och på miljö- och klimatområdet. Därtill saknas det ofta statistik uppdelad på kön.

Regeringen bör göra mer för att stärka integreringen av miljö- och klimataspekter i utvecklingssamarbetet. Även om goda resultat har uppnåtts på miljö- och klimatområdet visar resultaten att ett miljö- och klimatperspektiv behöver stärkas inom flera andra tematiska områden och inom såväl bilateralt som multilateralt utvecklingssamarbete samt EU:s bistånd.

Ekonomisk utveckling leder inte till minskad fattigdom om de ökade resurserna inte kommer de fattiga till del. Regeringen bedömer att satsningar på bl.a. utbildning på

alla nivåer inklusive särskilda satsningar på yrkesutbildning, jämställdhet och kvinnors ekonomiska egenmakt, infrastruktur och tillgång till informations- och kommunikationsteknik har inneburit ökade förutsättningar för en inkluderande ekonomisk utveckling och därmed bidragit till det övergripande målet för utgiftsområdet. Även om människors hälsa i världen förbättrats avsevärt återstår stora behov när det gäller hälsa i fattiga länder samt länder som präglas av konflikt och post-konflikt. Regeringen bedömer att mer behöver göras för att stärka nationella hälsosystem samtidigt som stöd ges till organisationer och nätverk som arbetar med ansvarutkrävande kring hälsa, inklusive SRHR.

Bristen på tillförlitlig statistik försvårar resultatuppföljningen i många av de länder och sammanhang som biståndet verkar i. Därför är det viktigt att stödja institutionsbyggande och förmågan att ta fram, tillhandahålla och analysera relevant statistik i fattiga länder, inklusive könsuppdelad statistik.

Omvärldsanalys

Den ekonomiska utvecklingen är god i många låg- och medelinkomstländer. Många utvecklingsländer i Asien och Afrika väntas exempelvis nå en tillväxt på mellan fyra och sju procent 2015. Fattigdomen i världen har minskat påtagligt de senaste decennierna, men den är fortfarande utbredd och djup på många håll. Fortfarande lever över 70 procent av världens fattiga på landsbygden. En stor utmaning är att inkludera de 2 miljarder människor, som antingen lever på, eller riskerar falla ner under, 1,25 US-dollar om dagen i den positiva ekonomiska utvecklingen som sker på många håll. Samtidigt är ekonomin sårbar i många länder. I synnerhet en längre inbromsning i de större medelinkomstländernas ekonomiska utveckling riskerar att medföra stora negativa effekter.

Det sker en demografisk förskjutning där Afrika söder om Sahara under de närmaste decennierna kommer att stå för huvuddelen av den globala befolkningsökningen. Den omfattande ökningen av arbetskraft i världen de kommande decennierna, och en fortsatt hög arbetslöshet i delar av världen, ställer krav

på jobbskapande och en inkluderande ekonomisk utveckling.

Mer än hälften av världens arbetstagare befinner sig i osäkra anställningar, ofta instängda i en ond cirkel av lågproduktiva yrken med dålig lön och begränsad tillgång till både utbildning och socialförsäkringar. Detta gäller i högre utsträckning kvinnor än män. En växande utmaning för fattiga länder är även det ökande antalet äldre och deras särskilda behov.

En klar majoritet av hushållen i utvecklingsländer lever i samhällen som är mer ojämlika än 1990. Fattigdom handlar i ökad utsträckning om en ojämlik fördelning av resurser och möjligheter snarare än om en absolut brist på resurser. I länder under snabb utveckling syns ofta en kärna av kronisk och extrem fattigdom bland grupper med bristande resurser, makt och möjligheter, och grupper utsatta för diskriminering. Särskilt i konflikttrubbade länder finns i stället en risk för självförstärkande negativa cirklar på landnivå med svaga institutioner, låga investeringar, låg tillväxt och utbredd fattigdom. Fyra av tio postkonfliktländer återfaller i konflikt inom tio år.

Ökad kunskap och tillgång till internet leder till att unga som växer upp i fattigdom har andra referensramar än tidigare. Samtidigt ökar rörlighet och urbanisering vilket innebär att olika generationer i minskad utsträckning lever sida vid sida.

Miljöförstöring och klimatförändringar ökar utsattheten för människor som lever i fattigdom och riskerar att ominstetgöra många av de ekonomiska och sociala framsteg som har uppnåtts i låg- och medelinkomstländer under de senaste decennierna. Halten av koldioxid i atmosfären fortsätter att öka. Om utsläppen fortsätter att öka i nuvarande takt kommer den globala temperaturökningen att vida överstiga det internationellt överenskomna målet om mindre än två graders ökning jämfört med 1990 års nivå. Detta skulle få mycket allvarliga konsekvenser, särskilt för de fattigaste och mest utsatta länderna.

Jordens biologiska mångfald minskar i historiskt snabb takt samtidigt som många ekosystem är utarmade. Detta drabbar inte minst människor som livnär sig på lantbruk och fiske, däribland många av de allra fattigaste. Överfiske och avskogning till annan markanvändning utgör endast några exempel där globala produktions- och konsumtions-

mönster överskrider de planetära gränserna. Företagen har i enlighet med den nya utvecklingsagendan ett ansvar att bidra till att dessa mönster blir socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbara.

Sett över tid har utvecklingen av demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer gått i rätt riktning. Andelen auktoritära stater är t.ex. i dag betydligt färre jämfört med för 30 år sedan. Samtidigt har vi under de senaste åren globalt sett upplevt en negativ utveckling, och demokratins ställning som dominerande styrelseform kan, om denna trend fortsätter, komma att hotas. Arbetet för demokratisk utveckling försvåras på många håll av bl.a. avsaknad av fria och rättvisa val, ett krympande utrymme för civilsamhället, övergrepp mot kvinnor och flickor, blockeringar av internet och bristande pressfrihet samt bristande rättssäkerhet. Det civila samhällets möjligheter att verka har också försvårats i många länder under de senaste åren. Sedan 2012 har t.ex. ett 90-tal lagar eller lagförslag som begränsar förenings- eller församlingsfriheten tillkommit över världen. Det finns därför ett behov av en strategi för stöd till det civila samhället i utvecklingsländer. En sådan strategi bör framför allt stödja långsiktiga samarbeten och erfarenhetsutbyten mellan svenska organisationer och deras partners i utvecklingsländer, och därigenom bidra till ett livskraftigt och pluralistiskt civilsamhälle.

Välfungerande politiska partier och flerpartisystem, inklusive ett fungerande parlament, är centrala för ett demokratiskt styrelseskick och för en hållbar utveckling. Det finns därför behov av en strategi som strävar efter att ge ökad frihet och större möjligheter för alla individer att organisera sig i politiska partier, och andra civilsamhällesorganisationer, i syfte att delta i och utöva inflytande på politiska processer och beslut.

Konflikter, klimatförändringar och bristande respekt för mänskliga rättigheter påverkar särskilt kvinnors och flickors situation negativt. Jämställdhet är en förutsättning för en fredlig, demokratisk och hållbar utveckling. Trots viktiga framsteg för jämställdhet globalt, återstår omfattande juridiska och sociala hinder för att kvinnor och flickor, på lika villkor som män och pojkar, fullt ut ska kunna delta i ekonomisk aktivitet och åtnjuta sina mänskliga rättigheter. Ett

omfattande och utbrett könsbaserat våld, i såväl fredstid som i konflikt och post-konflikt, utgör det mest påtagliga uttrycket för kvinnors och flickors systematiska underordning. Konsekvenserna av våldet är omfattande, framför allt för den enskilda kvinnan och flickan, men även för samhällsutvecklingen i stort. Kvinnor och flickor förnekas rätten att bestämma över sina egna kroppar och sin sexualitet, kvinnor saknar tillgång till arbetsmarknaden och goda arbetsvillkor och kvinnors rätt till politiskt deltagande och inflytande begränsas. Efter att antalet konflikter i världen minskat kontinuerligt sedan millennieskiftet har trenden vänt och antalet krig och väpnade konflikter ökar markant. Under FN:s 70-åriga historia har världen inte bevittnat så många allvarliga kriser och ett så stort antal flyktingar och internflyktingar som under 2015. Konflikterna har både direkta och indirekta konsekvenser. Dessa sträcker sig från människor som dödas och såras av krig, via omfattande psykosociala trauman, våldtäkter, indirekta dödsfall på grund av bristande sjukvård och förlossningsvård, till generationer av barn som inte kan gå i skolan. I spåren av ökad väpnad konflikt utgör även minor, klusterammunition, och andra explosiva lämningar ett hot mot människor, inklusive deras livsmedelsförsörjning. Uppemot 1,4 miljarder människor, och 43 procent av världens fattiga människor, beräknas leva i konfliktdrabbade och sviktande stater. Till 2030 förväntas andelen ha stigit till 62 procent. Med andra ord ser vi en ökad koncentration av fattigdom till de våldsutsatta miljöerna.

Biståndsministern är sedan 2015 medordförande i den Internationella dialogen för freds- och statsbyggande tillsammans med Sierra Leones finansminister. Dialogen utgör en unik plattform för samarbete mellan sviktande stater och givare för att bedriva bättre utvecklingsverksamhet i dessa länder. Civil krishantering genom FN, EU och OSSE är prioriterad därför att den riktas mot att stärka mänsklig säkerhet, rättsväsende, och demokrati. Snabba omvärldsförändringar kräver hög beredskap, flexibilitet och handlingsfrihet för att anpassa insatserna.

Påtagliga hälsoförbättringar har skett de senaste 30 åren tack vare bl.a. nya vacciner, bromsmediciner mot hiv och distribution av

myggnät mot malaria. Barna- och mödradödligheten har halverats. Samtidigt utgör luftföroreningar, samt brist på rent vatten och sanitet, allvarliga hot mot inte minst barns hälsa i fattiga miljöer. Det pågår också en snabb ökning av ohälsosamma livsstilmönster. I allt fler samhällen ökar förekomsten av livsstilssjukdomar såsom fetma, diabetes, cancer och hjärtkärlsjukdomar. Ökad resistens mot antibiotika utgör ett allt större hot mot människors och djurs hälsa. Klok och ansvarsfull användning och hantering är en nödvändighet för att minska problemet såväl inom humanmedicinen som inom djurhälsan. Otillräckliga incitament för att ta fram nya, verksamma antibiotika bidrar till problemet. Klimatförändringen spår på flera hälsoproblem och introducerar nya hälsorisker på platser där de inte förekommit tidigare. Stormar, översvämningar och torka påverkar människors tillgång till och kvalitet på vatten och mat. Hälsoeffekten av luftföroreningar förvärras av höga temperaturer.

Stora framsteg har skett inom utbildningssektorn. Sedan 2000 har antalet barn som inte går i skolan halverats och jämställdheten ökat, framför allt på grundskolenivå. Men fortfarande finns 58 miljoner barn som inte går i skolan och 780 miljoner vuxna i världen som inte kan läsa eller skriva. Samtidigt har ojämlikheten ökat med försämrade möjligheter för barn som lever i fattigdom, och i andra utsatta situationer, att få tillgång till och slutföra skolgång av god kvalitet. Utbildningssektorn är fortsatt underfinansierad i många länder samtidigt som anslagen från givare minskar.

Den humanitära situationen i världen var vid ingången av 2015 den allvarligaste på många år. Antalet människor i behov av humanitärt stöd var den högsta någonsin och även summan av de humanitära appellerna var på historiskt höga nivåer. Antalet människor som tvingats fly sina hem uppgick för första gången på över 70 år till över 50 miljoner människor. Merparten av de humanitära kriserna har sin bakgrund i väpnade konflikter. I många fall är dessa kriser utdragna till sin karaktär. Det är tydligt att skyddsbehoven för de drabbade har ökat. Inte minst kvinnor och barn utsätts ofta i konflikter för sexuella övergrepp, våld och trafficking. Det finns tydliga tecken på att respekten för de

humanitära principerna och den internationella humanitära rätten minskar. Humanitär personals neutralitet och opartiskhet respekteras allt mindre och attacker mot personal verksam i humanitära insatser ökar. Det finns tydliga exempel i konflikter att den internationella humanitära rätten inte efterlevs. Bakgrunden till detta står delvis att finna i en större andel icke-statliga väpnade grupper än tidigare, men även statsparters agerande bidrar till minskad respekt för internationell humanitär rätt. Samtidigt inträffar återkommande betydande naturkatastrofer med allvarliga konsekvenser. Ofta drabbas redan sårbara samhällen. Mycket talar för att klimatförändringar kommer att öka förekomsten av allvarliga naturkatastrofer. Klimatförändringarna ökar även risken för att konflikter uppstår eller intensifieras.

World Humanitarian Summit, 2016, utgör ett viktigt tillfälle att bekräfta de humanitära principernas relevans, den internationella humanitära rättens centrala betydelse och dessutom söka reformera de humanitära finansieringsmekanismerna för att kunna möta de omfattande behoven. Andra viktiga frågor vid toppmötet förväntas bli ansvarsutkrävande från drabbade grupper, lokala aktörers roll samt att bättre koppla samman humanitära insatser och utvecklingsinsatser.

FN behöver moderniseras för att kunna hantera de framtida globala utvecklingsutmaningarna. De snabba förändringar som sker i världen måste tillåtas påverka vilka uppgifter FN tilldelas och hur dess olika delar verkar. Till nödvändiga reformer hör vem som betalar för verksamheten och hur budgetbeslut fattas.

Afrika befinner sig i ett skifte från en postkolonial period med stort biståndsberoende till en afrikaägd samhällsutveckling. Stark tillväxt, om än från en låg nivå, och ökad stabilitet med en växande medelklass präglar många länder i Afrika söder om Sahara. Det afrikanska ansvarstagandet för kontinentala och globala frågor stärks, den afrikanska integrationen ökar och Afrika får ett ökat genomslag i globala frågor. Samtidigt kvarstår betydande utvecklingsutmaningar. Fattigdomen minskar allt snabbare, men fortfarande uppskattas över 400 miljoner personer leva på under 1,25 US-dollar om dagen. En tillväxt som inte är inkluderande bidrar även till att klyftorna inom många länder ökar. Den

afrikanska kontinenten är sårbar för klimatförändringar. Två av tre invånare i länder söder om Sahara saknar tillgång till el. Ett av fem barn arbetar. Utvecklingen avseende jämställdhet går framåt om än långsamt. Det finns samtidigt stora brister avseende kvinnors och flickors åtnjutande av mänskliga rättigheter, t.ex. med avseende på politisk representation, SRHR och ekonomisk egenmakt. Trots att antalet mellanstatliga konflikter minskar präglas regioner såsom Afrikas horn, Sahel och Västafrika av osäkerhet. Konflikter och politiska kriser i dessa regioner överlappar och underblåser varandra. Bakom instabiliteten döljer sig strukturella orsaker såsom kränkningar av de mänskliga rättigheterna, avsaknad av demokrati och en rättsstat, etniska spänningar, brist på social trygghet, ineffektiv förvaltning och korruption samt organiserad brottslighet.

Utvecklingen i MENA-regionen domineras av konflikter. Inbördeskriget i Syrien har orsakat den största pågående humanitära katastrofen med över tio miljoner människor i akut behov av humanitär hjälp och tre miljoner flyktingar i grannländerna. Krisen bedöms bli långvarig och få långtgående konsekvenser. Framväxten av ISIL (Islamic State of Iraq and the Levant) har bidragit till att destabilisera Irak vilket har lett till omfattande inbördesstrider och en humanitär kris. Israel-Palestina-konflikten präglas av suspenderade fredsförhandlingar. I Libyen har staten i princip fallit samman och omfattande strider pågår. I Jemen har konflikten lett till en allvarlig humanitär kris.

Stora delar av Asien har de senaste decennierna upplevt såväl en stark ekonomisk tillväxt som utveckling. Samtidigt råder på många håll en utbredd fattigdom och cirka 560 miljoner människor lever under fattigdomsgränsen på 1,25 dollar om dagen. Det finns en mängd miljöproblem i regionen och snabb urbanisering ställer stora krav på hållbar planering och infrastruktur. Flera länder, däribland Bangladesh och mindre ö-stater, tillhör de mest utsatta för klimatförändringar. Det finns stora variationer vad gäller respekt för mänskliga rättigheter. Stärkta regionala samarbeten, framför allt i Sydostasien, bidrar till en konstruktiv dialog mellan länder. I Afghanistan är säkerhetsläget fortfarande mycket allvarligt vilket ställer stora krav på utvecklingssamarbetet. Bangladesh har

genomgått en betydande ekonomisk utveckling och har gjort stora sociala framsteg, men fattigdomen är fortfarande utbredd. Den ekonomiska tillväxten i Kambodja har de senaste åren varit hög och postkonflikt-situationen har stabiliserats, men stora delar av befolkningen lever i fattigdom. Trots politiska och ekonomiska framsteg i Myanmar återstår många utmaningar vad gäller bl.a. demokratisering och respekten för de mänskliga rättigheterna. I delar av landet pågår konflikten fortfarande.

Länderna i Latinamerika har under de senaste decennierna överlag genomgått en positiv utveckling. I dag är samtliga regionens presidenter demokratiskt tillsatta – Kuba undantaget. Även om det i dag råder en ekonomisk inbromsning, så sker det efter ett drygt decennium av stark tillväxt och de allra flesta länder uppvisar makroekonomisk balans. I flertalet länder har också fattigdomen minskat avsevärt. Samtidigt kvarstår flera utmaningar när det gäller det fortgående arbetet med fredsprocesser, inkomstklyftor, klimatförändringar, medborgarsäkerhet, ägande- och nyttjanderätter samt tillgång till rättssystem.

Utvecklingen i Östeuropa präglas av den pågående krisen i Ukraina. Fortsatt stöd från såväl Sverige som EU är nödvändigt för att säkerställa att länderna fritt kan välja att närma sig EU. I Ukraina fortsätter den humanitära situationen att förvärras med många internflyktingar som en följd av konflikten samtidigt som landet genomgår en svår ekonomisk kris. I Moldavien försvåras möjligheterna till nödvändiga reformer av en svag parlamentarisk situation, medan det i Georgien görs vissa framsteg. Vitryssland visar tecken på ett ökat intresse för samarbete.

Länderna på Västra Balkan står fortsatt inför betydande utmaningar för att stärka rättsstat, konkurrenskraft, offentlig administration, demokratiska fri- och rättigheter samt hållbarhet avseende miljö och klimat. Dessa utmaningar utgör också de centrala frågorna på ländernas respektive reformagendor för EU-närmandet. Dialogen mellan Kosovo och Serbien visar gradvisa framsteg. Reformarbetet i Albanien går framåt efter erhållen kandidatlandsstatus i juni 2014. Förhoppningen är att Bosniens reformansträngningar kan drivas på efter ett nytt EU-

initiativ. Turkiets reformansträngningar har avtagit och vissa inskränkningar i rättstatens oberoende, och på yttrandefrihetens område, ger skäl till oro och försvårar för insatser i landet.

De globala tillväxtnörens har förskjutits och utvecklingsländer står för en allt högre andel av den globala tillväxten. I takt med att biståndets andel av BNP sjunker efterlyser företrädare för utvecklingsländerna en fördjupad relation bortom biståndet – en relation baserad på handel och investeringar och bredare kontaktytor med svensk offentlig och privat resursbas.

2.5 Politikens inriktning

Sveriges utvecklingsamarbete tar sin utgångspunkt i Gemensamt ansvar – Sveriges politik för global utveckling (PGU, prop. 2002/03:122, bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:122). Det tar även sin utgångspunkt i en syn på hållbar global utveckling som inlemmar tre dimensioner; den ekonomiska, sociala och miljömässiga. Grundvalen för utvecklingsamarbetet är en helhetssyn på människors och samhällens utmaningar, behov och förutsättningar liksom en mångdimensionell syn på fattigdom. Den bärande principen är att ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden och processer ska förstås och hanteras i ett integrerat sammanhang – de är principiellt lika viktiga och varandras förutsättning och stöd.

Vid 2015 års utgång kommer tre stora konferenser att ha ägt rum – toppmötet om den nya hållbara utvecklingsagendan post 2015, den tredje konferensen om utvecklingsfinansiering i Addis Abeba och klimatmötet COP21. Sammantaget ger detta en unik möjlighet att skapa ett samlat och universellt ramverk för hållbar global utveckling.

Den nya agendan för hållbar utveckling innefattar 17 nya globala mål för hållbar utveckling. Målen är universella och giltiga för alla, såväl på nationell och regional nivå som på global nivå. Alla aktörer kommer att behöva göra stora ansträngningar för att målen ska nås – såväl rika som fattiga länder, såväl statliga aktörer som näringsliv och det civila samhällets organisationer. Sverige kommer på

olika sätt att aktivt driva på genomförandet globalt. Sverige ska ta ansvar, visa ledarskap och gå före i genomförandet utifrån våra goda erfarenheter av att förena välfärd och miljöhänsyn med ekonomisk utveckling. De nationella miljö kvalitetsmålen och generationsmålet konkretiserar i Sverige den miljömässiga dimensionen av hållbar utveckling. Målen kopplar på så sätt till genomförandet av den nya globala agendan för hållbar utveckling. Som en del i att uppfylla Sveriges åtagande i den nya utvecklingsagendan post 2015 och i linje med Politiken för Global Utveckling, gör regeringen en särskild satsning som syftar till att informera och engagera en bredd av aktörer i det svenska samhället i genomförandet.

Politiken för global utveckling – PGU

För att genomföra post 2015-agendan, både i Sverige och internationellt, behövs samstämmiga lösningar där flera politikområden och aktörer involveras. Sverige står väl rustat för detta genom den nystart av politiken för global utveckling (PGU) som regeringen genomför. Den innebär bl.a. att handlingsplaner för PGU kopplat till den nya globala agendan för hållbar utveckling tas fram. Handlingsplanerna kommer att utgöra en viktig del av det ramverk för regeringens PGU-arbete, som redovisas för riksdagen i en skrivelse under våren 2016. Regeringen uppmuntrar till en bred diskussion och samhällsallians i nystarten av PGU kopplat till genomförandet av den nya post 2015-agendan.

Olika tematiska områden och s.k. mål- och intressekonflikter kommer även fortsatt att lyftas och fördjupas inom PGU-arbetet som t.ex. kapital- och skatteflykt. Det är centralt att utvecklingsländers deltagande i internationella skattefora ökar och att utvecklingsländerna därmed får större möjligheter att föra fram sina prioriteringar vid arbete med internationella skattereformer och standarder. Utvecklingsländer behöver även stöd i att implementera dessa överenskommelser. Transparens i både rika och fattiga länder är av vikt. Ökad resursmobilisering möjliggör bl.a. satsningar på sociala trygghetssystem.

Andra relevanta tematiska frågor inom PGU är socialt, miljömässigt och ekonomiskt

hållbart företagande, anständiga arbetsvillkor, fri- och rättvis handel samt ökade investeringar i förnybar energi. Regeringen vill även ytterligare stärka EU:s arbete med genomförandet av den nya globala agendan för hållbar utveckling. Denna ansats blir även viktig att driva inom multilaterala organisationer och i de internationella finansiella institutionerna.

Prioriteringar inom det svenska utvecklingssamarbetet 2016

Målet för svenskt utvecklingssamarbete är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Utvecklingssamarbetet ska bidra till att den globala agendan för hållbar utveckling, som antas i New York i september 2015, uppnås. Allt utvecklingssamarbete ska genomsyras av ett rättighetsperspektiv och av fattiga människors perspektiv på utveckling. Arbetet med att bekämpa fattigdom i de minst utvecklade länderna är prioriterat.

Politikens inriktning under 2016 tar sin utgångspunkt i situationen i omvärlden och i erfarenheterna från det svenska utvecklingssamarbetet. Dessa erfarenheter bildar grundstommen i det svenska utvecklingssamarbetet, som omfattar: demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer; inkluderande ekonomisk och social utveckling; miljö och klimat; humanitär verksamhet; ett starkt FN.

För att nå målet för det svenska utvecklingssamarbetet och för att fortsatt ligga i internationell framkant måste svenskt bistånd svara upp mot de förändringar vi ser i omvärlden. Samtidigt måste biståndet vässas kvalitativt så att dess fulla potential tillvaratas. Regeringen ser därför att större kraft behöver läggas på tre globala utvecklingsfrågor: miljö och klimat, jämställdhet samt freds- och statsbyggande. För en positiv utveckling inom dessa tre områden är mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer centrala både som mål och medel. Produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor är också en förutsättning för en framgångsrik kamp mot fattigdomen. De framsteg som nåtts inom en rad områden riskerar enorma bakslag om inte engagemanget för miljö och klimat stärkts. Jämställdheten går inte framåt i

den takt som skulle behövas. Ansträngningarna och kvaliteten i biståndet måste därför öka ytterligare. Trenden mot minskade konflikter är bruten och fattigdomen fokuseras allt mer till konfliktområden. Våra satsningar måste därför intensifieras inom detta tema. Dessa tre perspektiv ska förstärkas med ett mer systematiskt metodarbete i form av konflikt-, jämställdhets-, miljö- och klimatanalys. Detta kommer att avspeglas i att större vikt än tidigare läggs vid dessa frågor i de strategier som styr biståndet till enskilda länder, tematiska områden eller genom multilaterala organisationer.

Svenskt utvecklingssamarbete ska utformas genom ett brett deltagande, samt präglas av folklig förankring och ägarskap i enlighet med principerna för ett effektivt utvecklingssamarbete. Lyhördhet inför samarbetsländernas behov och prioriteringar är fundamentalt. Regeringen fördjupar därför dialogen med såväl svenska som utländska aktörer. Under 2016 kommer regeringen att presentera ett policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet. Policyramverket kommer att omfatta inriktningen för det samlade svenska utvecklingssamarbetet och ange delmål och bärande principer. Riksdagens beslutade mål för utgiftsområdet ligger fast. Inriktningen kommer att ta sin utgångspunkt i den globala agendan för hållbar utveckling som beslutas i september. Regeringen kommer att lämna över en skrivelse till riksdagen om ett policyramverk för det svenska biståndet.

Miljö och klimat

En hållbar miljö är en grundförutsättning för långsiktig fattigdomsbekämpning och samtidigt för långsiktigt tryggad livsmedels- och energiförsörjning, folkhälsa, och socio-ekonomisk utveckling.

Att vända de negativa trenderna med klimatförändringar och miljöförstöring kräver en omställning av världens ekonomier och energisystem. Det kräver hållbar konsumtion och produktion, resurseffektivitet och koldioxidnsål utveckling. Utvecklingssamarbetet ska både bidra till denna omställning och till fattiga länders resiliens, d.v.s. motståndskraft, katastrofriskreducering, anpassningskapacitet och förmåga till återhämtning och vidareutveckling.

Genomförandet av regeringens ambitionsökning inom området miljö och klimat fortsätter, genom såväl integrering av ett miljö- och klimatperspektiv i allt utvecklingssamarbete som genom specifika miljö- och klimatinsatser. Sverige har ingått avtal med den Gröna klimatfonden (GCF) om att bidra med fyra miljarder kronor för påfyllnadsperioden 2015-2018, vilket gör Sverige till en av fondens största givare i absoluta tal och största givare per capita. Sverige kommer att fortsätta att bedriva aktivt styrelsearbete i GCF och verka för genomslag av svenska prioriteringar. Sverige är också en av de största givarna till Anpassningsfonden och Fonden för de minst utvecklade länderna som båda arbetar med klimatanpassning. Sverige kommer också att fortsätta bidra till Världsbankens klimatinvesteringsfonder som fokuserar på energifrågor och koldioxidsnål utveckling.

Sverige ska öka ansträngningarna att genomgående integrera ett jämställdhetsperspektiv i miljö- och klimatinsatser. Sverige ska också använda sitt inflytande i det multilaterala samarbetet och i de internationella finansiella institutionerna för att verka för en långsiktig utfasning av investeringar och stöd till fossil energi. Sverige ska på kort och medellång sikt verka för att avsevärt minska sådana investeringar och betydligt öka investeringar i förnybar energi. Vidare ska Sverige verka för en global utfasning av subventioner av fossila bränslen. Sverige avser också stärka arbetet för att öka utvecklingsländernas tillgång till förnybar energi och förnybart producerad el för en långsiktig hållbar utveckling. Sveriges engagemang i Power Africa, International Renewable Energy Agency (IRENA), Sustainable Energy for All och andra multilaterala och bilaterala sammanhang syftar till detta.

Bistånd för klimatinsatser bidrar också till att länder kan formulera och genomföra åtaganden under ett nytt klimatavtal under FN:s ramkonvention om klimatförändringar som väntas antas vid den tjugoförsta partskonferensen COP21 i Paris.

Sverige kommer att öka ambitionsnivån på miljöområdet, bl.a. avseende biologisk mångfald, ekosystemtjänster och hållbar naturresursförvaltning, inklusive global havsförvaltning. Detta manifesteras i ökade volymer till multilaterala miljöorganisationer

såsom Globala Miljöfaciliteten för påfyllnadsperioden 2014-2017, där Sverige är en av de största givarna. Det manifesteras också genom styrelsearbete i multilaterala organisationer där Sverige aktivt driver svenska prioriteringar inom miljö- och klimatområdet. UNDP är härvidlag en viktig aktör. Ett miljö- och klimatperspektiv ges också ökat genomslag i de bilaterala, regionala och tematiska strategierna och i organisationsstrategierna. Likaså kommer Sida, på uppdrag av regeringen, att öka integrationen av miljö- och klimatfrågor i sin verksamhet, både i Stockholm och i fält. Det rör sig bl.a. om att öka synergier mellan olika tematiska områden och att öka omfattningen av miljö- och klimatrapporteringen. Båda åtgärderna leder till att mervärdet av svenskt bistånd ytterligare tydliggörs.

Offentlig upphandling är ett kraftfullt styrmedel i arbetet mot målet om en hållbar global utveckling. Sverige ska verka för ökad hänsyn till miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter i såväl bilaterala som multilaterala biståndsfinansierade upphandlingar, däribland i FN och de olika multilaterala utvecklingsbankerna. Vidare kommer regeringen att förstärka Swedfunds möjligheter att arbeta mer offensivt med miljö- och klimatrelaterade investeringar i utvecklingsländer. Regeringen ger Swedfund finansiella förutsättningar för att bidra till utvecklingen av fler hållbara företag som bidrar till hållbara miljö- och klimatlösningar och en omställning till förnybar energi.

Sverige bidrar också till FN:s Multilaterala Fond (MLF) under Montrealprotokollet. Fortsatt stöd till fonden bedöms viktigt för att utvecklingsländerna ska kunna uppnå sina åtaganden under Montrealprotokollet och för att nå målen om att minska utsläppen av växthusgaser.

Sverige ska även fortsatt verka för en hållbar hantering av kemikalier och avfall vilket sker främst genom utvecklingen av en effektiv kemikalielagstiftning och institutioner som kan sörja för dess efterlevnad. Inom kemikalie- och avfallsområdet avser bl.a. Sverige att fortsätta stödja det finansiella instrumentet Special Programme som skapades 2014 och som stödjer genomförandet av globala åtaganden.

Jämställdhet

Jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt och rättigheter är ett mål i sig såväl som en förutsättning och ett medel för en hållbar global utveckling. Sveriges feministiska utrikes- och utvecklingspolitik ska bidra till att bryta kvinnors och flickors systematiska underordning. Målet är global jämställdhet och kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Kvinnor och flickor, men också män och pojkar, ska framhållas som aktörer och partners i arbetet. Jämställdhetsperspektivet ska systematiskt integreras i allt utvecklingssamarbete, inklusive i det humanitära biståndet och i klimatinsatserna. Jämställdhetsanalysen – bl.a. av hur resurser fördelas – ska förbättras och genomföras systematiskt.

Jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter ska kontinuerligt tas upp i politisk dialog med officiella företrädare för länder, multilaterala organisationer och andra relevanta aktörer. Frågan ska utgöra en central och integrerad del av dialogen och argumentationen ska baseras på analys och fakta.

Utvecklingssamarbetet ska stärka kvinnors och flickors politiska deltagande och inflytande, vilket bl.a. omfattar medverkan i konfliktförebyggande, konfliktlösning och fredsbyggande, inklusive civilsamhällesorganisationer och MR-försvare som verkar för ökad jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter. Det ska också stärka kvinnors ekonomiska egenmakt, deltagande och inflytande, inklusive tillgång till utbildning och arbetsmarknad, produktiva och ekonomiska resurser samt kvinnors och flickors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter. Kvinnor och flickor, män och pojkar utgör inga enhetliga grupper. De består av individer med olika identiteter, behov, förutsättningar och inflytande. Förutom kön ska hänsyn tas till bland annat ålder, härkomst, klass, social status, könsidentitet och könsuttryck, sexuell läggning, funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet och trosuppfattning. Diskriminerade grupper och individer ska synliggöras.

Det humanitära biståndet ska bidra till kvinnors och flickors rätt till skydd i konflikter och humanitära kriser och katastrofer samt ge kvinnor möjlighet att spela en aktiv roll i respons vid konflikter och

humanitära kriser och katastrofer, bl.a. i egenskap av ekonomiskt aktörskap och särskilda roll i livsmedelsproduktion.

Freds- och statsbyggande

Riktade insatser för att komma till rätta med bakomliggande orsaker till konflikt är en förutsättning för fattigdomsminskning och hållbar utveckling i konfliktbenägna och sviktande stater. I praktiken innebär detta ett fokus på freds- och statsbyggande, vilket omfattar stärkta formella och informella institutioner, samt kapacitetsbyggande. För att utvecklingssamarbetet ska kunna verka såväl effektivt som förebyggande måste en konfliktanalys systematiskt integreras i samarbetet med alla länder. Sverige ska verka för att EU, FN och Världsbanken arbetar konfliktkänsligt i hela sitt arbete. Sverige ska intensifiera arbetet för att få hela FN-systemet att agera samstämmigt i konfliktbenägna länder.

Sverige ska, bl.a. inom ramen för den Internationella dialogen för freds- och statsbyggande, där biståndsministern är medordförande, driva att politiken för att bygga fred och förebygga konflikt baseras på en helhetssyn på såväl konfliktorsaker som lösningar till konflikter. En inkluderande politik och kvinnors deltagande är centralt. Kvinnor kan som medlare och deltagare i fredsprocesser spela en avgörande roll för fredens varaktighet. Klimatförändringarna förväntas öka kraven på förbättrad och förstärkt förvaltning av naturresurser, såsom land och vatten, så att inte motsättningar om dessa eskalerar i våld.

Sveriges engagemang i krishantering är en del i ett långsiktigt svenskt åtagande. Insatser mot spridning av små och lätta vapen och genomförande av vapenhandelsfördraget (ATT), liksom insatser inom minhantering, inkl. klusterammunition och andra explosiva lämningar, är av stor vikt för att främja fredligare samhällen. Länken mellan humanitär verksamhet och det mer långsiktiga utvecklingssamarbetet i konflikt- och postkonfliktländer behöver stärkas.

Detta illustreras i t.ex. Syrien, Afghanistan, Centralamerika och Demokratiska republiken Kongo. Sveriges kommande strategi för syrienkrisen, för perioden 2016-2020, syftar till ett långsiktigt och strategiskt förhållningssätt till Syrienkrisen och dess

konsekvenser för närliggande länder. Initialt ges främst stöd till flyktingmottagande grannländer. Fokus läggs på att bygga resiliens hos både den syriska befolkningen och vårdssamhällen i form av tillgång till grundläggande samhällstjänster samt ökad mänsklig säkerhet. När så är möjligt ska strategin även bidra till Syriens återuppbyggnad.

I Centralamerika behöver det postkonflikt-inriktade stödet kompletteras med mer långsiktiga insatser för att främja rättstat, antikorrupktion och ökad respekt för mänskliga rättigheter. Ett regionalt perspektiv för norra Centralamerika med detta syfte behöver anläggas under de kommande åren. I den nya samarbetsstrategin för Demokratiska republiken Kongo, 2015-2019, bidrar en flexibel ansats och synergier mellan det humanitära stödet och utvecklingssamarbetet till att verksamheten anpassas till en föränderlig miljö och bidrar till att stärka landets motståndskraft. Sverige ska bl.a. bidra till ett säkert och hållbart återvändande för internflyktingar och flyktingar.

Den långvariga Israel-Palestina-konflikten präglas av suspenderade fredsförhandlingar, försvårade förutsättningar för en tvåstatslösning och strider i och kring Gaza. I avvaktan på en politisk lösning kommer regeringen att fortsätta att stötta det palestinska statsbyggandet och bistå Gaza humanitärt.

Den pågående konflikten i Ukraina har lett till destabilisering av Ukrainas politiska och ekonomiska utveckling. Det svenska stödet till Ukraina, inklusive erbjudandet av ett bilateralt lån om 100 miljoner US-dollar, syftar till att stödja Ukraina i dess svåra situation och stötta reformer i landet. Delar av lånet räntas avses subventioneras med medel från utgiftsområde 5, Internationell samverkan, samt från utgiftsområde 7, Internationellt bistånd. Den del som avses finansieras av utgiftsområde 7 är i enlighet med OECD/DAC:S definition av bistånd (den s.k. gåvodelen). Även vissa administrativa kostnader avses finansieras från utgiftsområde 5.

I genomförandet av de tre prioriteringarna är tillgång och utveckling av institutioner centralt. En demokratisk, öppen och effektiv förvaltning främjar ansvarutkrävande och är en förutsättning för en miljömässigt, ekonomiskt

och socialt hållbar utveckling som kommer alla människor till del. Väl fungerande och oberoende institutioner och procedurer är centrala för demokratisk utveckling, för respekten för rättsstatens principer samt för att individer ska kunna hävda sina mänskliga rättigheter. Kampen mot korrupktion utgör en central fråga i utvecklingssamarbetet.

Svenskt utvecklingssamarbete ska inriktas på att utveckla välfungerande offentliga institutioner, system och processer som en integrerad del av biståndet inom de olika tematiska områdena. Regeringen avser se över hur stödet till institutionsutveckling kan stärkas bl.a. genom ökad samordning mellan aktörer. Sveriges stöd till kapacitetsutveckling ska vara behovs- och efterfrågestyrt och utformat så att det bidrar till öppenhet, långsiktigt hållbar kapacitet samt stärker lokalt ägarskap och möjliggör ansvarsutkrävande.

Det är centralt att stärka institutioners förmåga att säkra kvalitet och hållbarhet i upphandlingar. I dag saknas ofta livscykelkostnader i upphandlingar vilket premierar kortsiktiga lösningar snarare är långsiktigt hållbara system. Sverige ska även verka för ökad hänsyn till miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter i biståndsfinansierade upphandlingar och stärka den institutionella kapaciteten härvidlag.

En kraftigt ökad inhemsk resursmobilisering i utvecklingsländer är central för att den globala agendan för hållbar utveckling ska kunna genomföras. Ökad resursmobilisering kan vidare minska korrupktion och stärka demokratin. Sverige ska bidra till att stärka utvecklingsländers inhemska resursmobilisering. Regeringen kommer därför stödja Addis Tax Initiative och dubblera stödet till tekniskt samarbete inom skatteområdet i jämförelse med 2014 års stöd inom ramen för befintligt anslag.

Kapacitetsutveckling och utbyten mellan myndigheter på nationell, regional och lokal nivå är ett viktigt redskap för att bidra till en hållbar utveckling. Bredare kontaktytor med offentlig och privat resursbas bidrar också till målet om bärkraftiga relationer med samländerna bortom biståndet. Svenskt utvecklingssamarbete ska stödja en sådan utveckling. Att stärka nationella statistikinstitutioner är också centralt för institutionsutveckling.

Utvecklingseffektivitet, lokalt ägarskap och lärande

De internationellt överenskomna principerna om ett effektivt utvecklingsamarbete ska genomsyra det svenska biståndet. Samarbetsländernas ägarskap av den egna utvecklingen ska stå i centrum. Det är därför viktigt att stödja ländernas uppbyggnad av en varaktig kunskapsbas och att utvecklingsamarbetet baseras på ett kunskapsutbyte som stärker både givar- och samarbetsländer. På samma sätt ska Sverige utgå från samarbetslandets egen utvecklingsstrategi och stärka och använda ländernas nationella system. Svenskt utvecklingsamarbete ska bygga på ett brett partnerskap med samhällsaktörer. Utvecklingsamarbetet ska även samordnas bättre för att bli mer effektivt. Rätt använda blir principerna för ett effektivt utvecklingsamarbete viktiga verktyg för att uppnå hållbarhetsmålen i post 2015-agendan.

Kunskapen om vad som bidrar till långsiktiga och hållbara förändringar för människor som lever i fattigdom måste kontinuerligt stärkas. Lärande och erfarenhetsåterföring ska därför genomsyra utvecklingsamarbetet. Såväl kvalitativa som kvantitativa uppföljnings- och utvärderingsmetoder ska bidra till lärandet för att skapa en balans mellan kortsiktiga och långsiktiga resultat och ge förutsättningar för en bredare analys. Civilsamhället har en viktig roll både som kunskapsförmedlare och för att säkerställa efterlevnad av grundläggande principer. En förutsättning för att civilsamhället ska kunna fylla sin roll är att FN-systemet, de multilaterala utvecklingsbankerna och EU fortsätter skapa utrymme för dialog och konsultationer, vilket Sverige aktivt ska verka för.

Demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer

Sverige har en lång tradition av att främja demokrati och respekten för mänskliga rättigheter samt rättsstatens principer. Detta gäller också svenskt civilsamhälle. Utvecklingen i vår omvärld gör det särskilt viktigt att fortsatt prioritera detta arbete där Sverige har kunskap, resurser och ett tydligt mervärde. Under 2016 kommer regeringen att

lämna över en skrivelse till riksdagen om Sveriges politik för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. Relevanta delar av skrivelsen kommer att återspeglas i kapitlet om demokrati och mänskliga rättigheter i det biståndspolitiska policyramverket.

Demokrati, respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer är både mål i sig själva och medel för att uppnå andra mål. En central utgångspunkt för svenskt utvecklingsamarbete är att de mänskliga rättigheterna är universella, ömsesidigt samverkande och odelbara. I de strategier som styr det svenska bilaterala utvecklingsamarbetet är främjande av demokrati och ökad respekt för mänskliga rättigheter fortsatt grundläggande.

Regeringen kommer att ta ett förnyat grepp om rättighetsperspektivet för att säkerställa dess fortsatta relevans. Ett sådant förhållningssätt innebär ett synliggörande av diskriminerade, exkluderade och marginaliserade individer och grupper före varje insats. Detta så att människor, oavsett kön, ålder, funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet, religion och andra trosuppfattningar, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck ska kunna åtnjuta sina rättigheter.

En viktig del av rättighetsperspektivet är barnrättsperspektivet. Sverige är en betydande givare på barnrättsområdet och frågan prioriteras nu upp i pågående och kommande strategiprocesser.

Sverige ska bidra till att kvinnor och män under hela sin livscykel har möjlighet och frihet att påverka sina levnadsvillkor genom att delta och utöva inflytande i politiska processer och beslut, samt att kunna organisera sig för detta genom civilsamhället och politiska partier. Välfungerande politiska partier och flerpartisystem, inklusive ett fungerande parlament, är centralt för ett demokratiskt styrelseskick. Insatser för att främja hbtq-personers rättigheter är viktiga i arbetet för mänskliga rättigheter och demokrati.

Respekten för medborgerliga och politiska rättigheter liksom för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter samt rättsstatens principer är avgörande för att bygga fungerande demokratier och minska fattigdomen i alla dess dimensioner. Därför ges dessa rättigheter och de institutioner som

garanterar dem en framskjuten plats i svenskt utvecklingssamarbete.

Respekten för de olika opinionsfriheterna – yttrandefriheten, informationsfriheten, mötesfriheten, demonstrationsfriheten, föreningsfriheten och religionsfriheten – utgör en stomme i det demokratifrämjande arbetet. Tillgång till fria och oberoende nya och traditionella medier är av vikt i detta arbete. Svenskt utvecklingssamarbete ska verka för lagstiftning och politik som möjliggör fria och oberoende medier, forskningsfrihet, rätt till kulturella uttryck och användande av fri, öppen och säker informations- och kommunikationsteknologi.

Det civila samhällets aktörer har en särskild betydelse och potential för att bidra till demokratisk utveckling och främja en ökad respekt för mänskliga rättigheter. Därför är det viktigt att aktivt motarbeta deras krympande utrymme. Civilsamhällesorganisationer spelar också en viktig roll för att belysa utvecklingshinder, väcka engagemang och driva på utvecklingen. Regeringens kommande strategi för stödet till informations- och kommunikationsverksamheten ska också skapa bättre förutsättningar för civila samhällets och andra fristående aktörers kunskapsspridning, opinionsbildning och en kritiskt oberoende granskning inom områden av betydelse för fattigdomsbekämpning och en rättvis och hållbar global utveckling. De gemensamma åtagandena för stärkt dialog och samverkan inom utvecklingssamarbetet lägger grunden för ett långsiktigt och fördjupat samarbete mellan regeringen och svenska civilsamhällesorganisationer med en tydlig koppling till PGU och åtaganden inom ramen för post 2015-agendan.

En hållbar inkluderande ekonomisk utveckling

Trots stora framsteg brottas fortfarande många låginkomstländer med både djup och utbredd fattigdom. I många medelinkomstländer är bilden delad mellan en god, ofta urban, ekonomisk utveckling och en kvarstående omfattande fattigdom på framför allt landsbygden. Sveriges bistånd ska bidra till att stärka bron mellan tillväxt och fattigdomsbekämpning genom att bidra till en mer inkluderande och därför mer hållbar

ekonomisk utveckling. Särskilt i konfliktbenägna och sviktande stater är en inkluderande utveckling av stor betydelse.

Produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor är en nyckel till att kvinnor, män och ungdomar som lever i fattigdom ska kunna bidra till och ta del av ekonomisk tillväxt. Det stora antalet unga kvinnor och män på väg in på den afrikanska arbetsmarknaden innebär en möjlighet, men också en utmaning. En stor andel kvinnor och män i låg- och medelinkomstländer är sysselsatta i den informella sektorn, med osäkra anställningar och undermåliga arbetsvillkor. Även barnarbete är vanligt, särskilt på landsbygden.

Fria arbetsmarknadsparter och att de mänskliga rättigheterna i arbetslivet, inklusive migranternas rättigheter, upprätthålls är nyckeln för en sysselsättningsutveckling med högre kompetens och bättre produktivitet. Sverige ska verka för att ILO:s kärnkonventioner genomförs i alla länder och att den sociala dialogen får en mer framträdande roll.

Sverige ska arbeta för anständiga arbetsvillkor och en bättre fungerande arbetsmarknad, med utbildningar som bättre matchar efterfrågan, och lyfta fram dialogen mellan arbetsmarknadens parter som en central ansats för att uppnå detta. ILO har en nyckelroll i dessa frågor och ILO:s *Decent work*-agenda utgör en viktig plattform för arbetet med sysselsättningsfrågorna.

Lika rättigheter och möjligheter för kvinnor och män är en förutsättning för en hållbar och inkluderande ekonomisk utveckling. Kvinnor och flickor utför i dag merparten av hushålls- och omsorgsarbetet i både egna och andras hem vilket hindrar deras möjligheter till utbildning och produktivt arbete. Sverige ska aktivt stödja en jämställd arbetsfördelning av obetalt hushålls- och omsorgsarbete mellan män och kvinnor respektive flickor och pojkar liksom förbättrade rättigheter och arbetsförhållanden för de som arbetar i andras hem.

För att åstadkomma en hållbar ekonomisk utveckling behövs institutioner och regelverk som bl.a. gynnar ansvarsfulla, långsiktigt hållbara och jämställda investeringar och effektivitet. Detta inkluderar insatser för ett stärkt rättssystem och mot korruption. Efterfrågan på arbetskraft hindras i dag av bl.a. brist på energi, infrastruktur, ICT och finansiering. Sverige ska bidra till att minska

dessa hinder genom att stödja gröna, långsiktigt hållbara, ansvarsfulla investeringar som en del av en miljöomställning där den stora potentialen till förnybar energi tillvaratas. För att utvecklingsländer, i synnerhet de fattigaste, ska kunna tillvarata möjligheterna i den globala ekonomin och för att få till stånd en hållbar ekonomisk utveckling, är insatser för en friare, rättvisare och grönare handel (Aid for Trade) och fungerande marknader centralt. Hållbart företagande, såsom genomslaget för FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter samt miljöhänsyn, är också centralt för en hållbar ekonomisk utveckling. Den nationella handlingsplanen för företagande och mänskliga rättigheter är en viktig del av Sveriges arbete med dessa frågor.

Flertalet kvinnor och män som lever i fattigdom är beroende av jord- och skogsbruk eller fiske för sin försörjning. Regeringen fäster därför vikt vid utvecklingen av dessa sektorer. Ansvarsfulla investeringar och förbättrade produktionsförutsättningar är väsentliga för en positiv utveckling, liksom en stärkt förvaltning. Kvinnor innehar ofta en avgörande roll inom livsmedelsförsörjning. En stor andel av världens kvinnor saknar dock kontroll över samt ägande- och arvsrätt till resurser inklusive mark, fiskevatten, kapital, naturresurser, teknologi och information, liksom tillträde till finansiella tjänster och fungerande marknader. Att aktivt verka för avskaffandet av de juridiska och sociala strukturer och normer som hindrar kvinnor och flickor från att ta sig ur fattigdom och uppnå ekonomisk egenmakt är centralt. Frågan om antimikrobiell resistens och ansvarsfull användning av antibiotika inom lantbruket är en viktig del av hållbarhetsarbetet. Resistens kan förebyggas genom bl.a. förbättrad djurhållning och ett tvärsektorielt perspektiv. Sverige ska också bidra till ett holistiskt perspektiv, där kopplingen mellan rent vatten, energi och livsmedelsförsörjning lyfts fram. Detta återspeglas bl.a. i den genomgående prioriteringen av jämställdhet, miljö och klimat inom den ökade ramen för befintligt anslag.

Stärkt inhemsk resursmobilisering kan avsevärt öka utvecklingsländers långsiktiga resurser för utveckling såsom institutionsutveckling. Stöd inom offentlig finansiell

styrning, och i synnerhet rörande skatteadministration, är därför viktigt.

Utvecklingen mot ökad nationell ojämlikhet i många länder visar på vikten av att ekonomisk tillväxt kompletteras med fungerande resursfördelning. Tillgången till väl fungerande sociala trygghetssystem är både en rättighetsfråga och en grund för inkluderande social och ekonomisk utveckling. Sociala trygghetssystem är grundläggande för kvinnors möjlighet att delta på arbetsmarknaden och bidra till ekonomisk utveckling under lika villkor som män och underlättar pojkars och flickors skolgång. Svenskt kunnande rörande social trygghet ska tas tillvara där denna är relevant och efterfrågad.

Den ekonomiska kris som följt i spåren av ebolautbrottet har haft förödande konsekvenser för miljontals människor i de drabbade länderna i västra Afrika. Världssamfundet, inklusive Sverige, mobiliserade stort både finansiellt och politiskt för att stävja utbrottet. Ett viktigt återuppbyggnadsarbete tar nu vid för att långsiktigt stärka ländernas ekonomier och skapa arbetstillfällen och garantera matsäkerhet. Flera multilaterala aktörer, inklusive UNDP, kan spela en viktig roll i detta arbete. Detta reflekteras i tilldelningen av resurser.

Social utveckling

Social utveckling är central för minskad fattigdom, förbättrad hälsa och ökad livslängd i fattiga länder. Hälsa- och sjukvård, utbildning och sociala trygghetssystem är viktiga pelare i arbetet för social utveckling. Mänskliga rättigheter, jämställdhet, miljö- och klimat samt välfungerande institutioner är andra nyckelområden.

En jämlik tillgång till hälso- och sjukvård och utbildning gynnar fred och demokratisk utveckling. Satsningar tidigt i livet är centralt. Mer än var femte barn i utvecklingsländer lever i absolut fattigdom och riskerar näringsbrist. Bristande näring och hälso- och sjukvård bidrar till att många fattiga barn har sämre förutsättningar för lärande redan när de börjar skolan.

Utveckling av hälsosystem utgör en central del av hälsobiståndet. Starka hälsosystem utgör dessutom grunden för arbetet med

global hälsosäkerhet. I detta arbete ingår även att förbättra implementeringen av det internationella hälsoreglementet (2005). Sverige ska konsekvent främja ett systemtänkande som stärker kapaciteten på landnivå och lokalt att leverera fungerande hälsoservice.

Regeringen ska med oförminskad kraft verka för att Sverige är en stark global aktör och förespråkare för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) genom att oförtrutet påtala sambandet mellan SRHR, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling. Sverige ska aktivt driva SRHR-frågorna inom ramen för internationella förhandlingar med fokus på de särskilt svåra frågorna, stärka arbetet med att främja kvinnor och flickors SRHR inom ramen för humanitära insatser, samt främja stärkt kapacitet på landnivå och lokalt att leverera fungerande hälsoservice.

Den multilaterala arkitekturen för att förebygga och bota sjukdomar samt främja hälsa är stadd i snabb förändring. Sverige har länge haft en framskjuten plats i det arbetet och kommer fortsatt spela en viktig roll inte minst genom att peka på vikten av förebyggande insatser, riktad utbildning och en rättighetsbaserad ansats i hälsoarbetet. Regeringen avser verka för en tydlig differentiering mellan hur de multilaterala insatserna utformas i de länder som har hög egen kapacitet och stora resurser kontra de stater där samhällsstrukturerna är svaga och konfliktrisken hög.

En hållbar miljö är en grundförutsättning för långsiktigt tryggad livsmedels- och energiförsörjning, folkhälsa, och socio-ekonomisk utveckling. Integrerade ansatser behövs för att hantera dessa sammanhängande problem. Genom att samlat förebygga hälso- och miljöproblem förstärks effekterna.

Sverige ska lyfta fram samband mellan miljöfrågor och hälsa, såsom effekten av luftföroreningar, samt uppmärksamma framväxande hot mot människors välbefinnande, inklusive antibiotikaresistens och narkotika-relaterade problem, lyfta fram behovet av disaggregerad data och analys, bl.a. med avseende på kön, som stöd för anpassat hälsoarbete där det är motiverat.

Utbildning och livslångt lärande utgör en grundpelare för FN:s nya agenda för global hållbar utveckling. Utbildning är en mänsklig rättighet och en grundsten för demokrati, jämlikhet, jämställdhet och en socialt,

ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling. Utbildning ger individen förutsättningar att försörja sig och kunskap för att aktivt kunna delta i och påverka samhällets utveckling. Svenskt utvecklingsamarbete ska utgå från en helhetssyn på lärande med fokus på utbildningssystem, inklusive lärarutbildning av hög kvalitet och fortbildning, och främja tillgången till utbildning av god kvalitet på samtliga nivåer från tidiga år och genom hela livscykeln. Sveriges stöd till en likvärdig och inkluderande utbildning ska inriktas på att säkerställa att barn, ungdomar och vuxna som lever i fattigdom och i andra utsatta situationer, t.ex. barn med funktionsnedsättning, får tillgång till och kan slutföra utbildning av god kvalitet. Särskilt fokus ska läggas på flickors och kvinnors deltagande i utbildning.

Utbildning för hållbar utveckling (*Education for Sustainable Development*) och utbildning för ett aktivt globalt medborgarskap (*Global Citizen Education*) är värdefulla instrument för ökade kunskaper om hållbar utveckling och mänskliga rättigheter. Informations- och kommunikationsteknologi har en ökande betydelse för lärande, kapacitetsutveckling och demokratisk utveckling. Utbildningens betydelse för länder och människor i konflikt- och postkonflikt, samt i humanitära situationer, ska särskilt uppmärksammas.

Det är viktigt att stödja kvinnors rätt till utbildning, genom hela livet, framför allt vad gäller möjligheter till anställning eller eget företagande. Yrkesutbildning har stor betydelse för en växande formell arbetsmarknad och ökad produktivitet. Vidare är insatser för stöd till högre utbildning och uppbyggnad av ländernas egen kapacitet för analys och forskning samt hållbara forskningssystem en viktig del för en långsiktigt hållbar utveckling. Sveriges stöd ska bygga på samarbetsländernas egna behov och prioriteringar. Stödet till Nordiska Afrika-institutet bidrar vidare till att stärka kontakter mellan forskare i Afrika och Sverige och öka förståelsen för ett Afrika i förändring.

Sverige fortsätter därför det betydande stödet till forskning och utbildning inom ramen för befintligt anslag.

Genom stöd till initiativ och organisationer som the Global Partnership for Education (GPE), UNICEF och Unesco får svenska

prioriterade frågor genomslag. Bistånd på kulturområdet bidrar till att bygga kulturella relationer och stärka fattiga människors självkänsla.

Allt fler utvecklingsländer uppmärksammar behovet av att bygga upp system för social trygghet, som en investering i den långsiktiga välfärden och i stärkt motståndskraft mot fattigdom och utsatthet i synnerhet för grupper och individer som är särskilt utsatta för humanitära katastrofer. Avsikten med regeringens ökade stöd till skatteområdet är bl.a. att stärka resurserna till sociala trygghets-system.

Humanitär verksamhet

De humanitära behoven i världen är historiskt stora och det humanitära systemet är mycket ansträngt. Merparten av de behövande befinner sig i de kriser som klassificerats som särskilt allvarliga, de s.k. L3-kriserna. Under 2015 gäller detta bl.a. kriserna i Syrien, Sydsudan, Irak, och Jemen. Det finns ett behov att finna hållbara politiska lösningar på konflikterna och bryta cykliskt återkommande konflikter och oroligheter. De humanitära behoven har mer än fördubblats sedan 2012 och givarnas humanitära budgetar är kraftigt ansträngda. Appellerna för 2014 var vid årets slut finansierade till 54 procent. Det finns i dagsläget inget som tyder på att den globala humanitära utvecklingen kommer att förbättras under 2015.

De humanitära finansieringsmekanismerna behöver stärkas och de humanitära principerna behöver bekräftas. Sverige ska vara tongivande i det humanitära systemet och aktivt i humanitära krisinsatser. Sverige ska också aktivt driva reformer av det humanitära systemet för att bidra till en effektiv humanitär respons i en tid av extremt stora behov. Inte minst viktigt är arbetet med att utveckla de humanitära finansieringsstrukturerna. Sverige ska aktivt arbeta med att öka respekten för de humanitära principerna och efterlevnaden av den internationella humanitära rätten. Givet de ökande skyddsbehoven ska Sverige fokusera särskilt på skyddsfrågor – inte minst för särskilt utsatta grupper som kvinnor och barn. Kopplingen mellan humanitära insatser och långsiktiga utvecklingsinsatser ska stärkas. Det

humanitära stödet stärks inom den ökade ramen för befintligt anslag.

Mycket talar för att risken för naturkatastrofer kommer att öka i takt med de globala klimatförändringarna. Mot bakgrund av detta förblir arbetet med katastrofriskreducering av vikt. I mars 2015 i Sendai slogs nya riktlinjer för katastrofriskreducering fast. Dessa riktlinjer är centrala för att stärka samhällets motståndskraft mot naturkatastrofer och bidra till katastrofriskreducering. Enligt forskningsrön innebär varje dollar som används till katastrofriskreducering en besparing på sju dollar i händelse av en naturkatastrof. Sverige stödjer insatser för katastrofriskreducering, främst med utvecklingsfinansiering men även humanitärt. Sverige är en av de största givarna till FN:s organ för katastrofriskreducering, UNISDR, samt stöder fonden för naturkatastrofförebyggande, Global Facility for Disaster Reduction and Recovery (GFDRR), som har ett nära samarbete med Världsbanken.

Ett starkt FN

Nya och mer komplexa, flerdimensionella risker i omvärlden tydliggör behovet av robusta globala institutioner. Växande klyftor mellan och inom länder ställer också allt högre krav på dessa. En multipolär värld fordrar multilateralt samarbete med moderna former för normbildning, verksamhet och representation. Behovet av samverkan mellan regeringar och regionala organisationer förstärks också i takt med att antalet inflytelserika icke-statliga aktörer ökar.

FN utgör navet i det internationella samfundet. Regeringen har en uttalad ambition att stärka och reformera FN. Sveriges röst och inflytande i FN ska stärkas ytterligare och Sverige ska visa globalt ledarskap i utvecklingspolitiken. Sverige ska verka för en ändamålsenlig och effektiv roll- och ansvarsfördelning inom det internationella systemet, så att varje organisation tillför mervärde där den gör mest nytta. Sverige ska driva på för att världssamfundet ska axla ansvaret för genomförandet av den nya globala agendan för hållbar utveckling vilket kräver både förnyelse, engagemang och resurser. Under 2016 förväntas reformer av FN:s

utvecklingssystem vara föremål för diskussion och förhandling.

FN behöver moderniseras för att kunna hantera de framtida globala utvecklingsutmaningarna, d.v.s. vara Fit for Purpose. Systemet behöver stärkas och anpassas för att stödja genomförandet av de nya globala målen för hållbar utveckling som ska vägleda det internationella samfundet till år 2030.

Sverige ska agera brobyggare i den dialogen och säkra att EU driver en progressiv handlingslinje.

Sverige ska också ta en fortsatt ledande roll för att höja kvaliteten på finansieringen av FN:s fonder och program genom att driva frågan om strukturerade finansieringsdialoger som en förutsättning för ett moderniserat FN. Regeringen prioriterar också ett strategiskt och aktivt påverkansarbete på den fyraåriga översynen av FN:s operationella aktiviteter (QCPR), till vilken bl.a. UN Fit for Purpose är kopplad, och stärker därför den interna beredning, uppföljningen och utvärderingen av svenskt stöd.

Sverige ska verka för att FN:s normativa, samordnande och operativa verksamhet samspelar effektivt och slagkraftigt, och söka stärka FN:s normativa arbete inom utvecklingspolitiken. Regeringen kommer att driva aktivt att FN flexibelt och i ett tidigt skede engagerar sig i utvecklingsinsatser i sviktande stater, krisituationer och humanitära situationer. Inom ramen för befintligt anslag är FN prioriterat.

Ett brett genomslag för svenska prioriteringar i det multilaterala utvecklingsarbetet

Regeringen arbetar aktivt för att få genomslag för svenska utvecklingspolitiska prioriteringar i Världsbanken, de regionala utvecklingsbankerna och de multilaterala vertikala fonderna. Regeringen stödjer också de reformprocesser som pågår för att göra dessa institutioner effektivare och väl rustade att möta de framtida utvecklingsbehov som både låg- och medelinkomstländer står inför. Regelverken för upphandling behöver moderniseras för att bidra till den globala agendan för hållbar utveckling så att utvecklingsbanker och internationella finansieringsinstitutioner effektivt understödjer väl förberedda infrastruktur-

investeringar och goda tekniska lösningar som tar hänsyn till långsiktig hållbarhet, livscykelkostnader (LCC) och hållbart företagande. Under 2016 kommer regeringen att ha en högre ambitionsnivå när det gäller ökade investeringar i förnyelsebara energiformer. Tydligare målsättningar och handlingsplaner för att uppnå detta ska eftersträvas. Ett miljö- och klimatperspektiv ska genomsyra samtliga investeringar och stöd.

Integreringen av ett jämställdhetsperspektiv i alla insatser måste bli bättre. Sverige ska verka för att de policyer som finns på jämställdhetsområdet omsätts i praktiken.

Översynen av Världsbankens och utvecklingsbankernas miljömässiga och sociala standarder ska ske på ett sätt som återspeglar de grundläggande mänskliga rättigheterna och stärker rättighetsperspektivet, miljö- och klimathänsyn och som garanterar ett gott genomförande av dessa regler. Parallellt ser regeringen över hur Sveriges arbete med dessa frågor kan intensifieras.

EU som viktig aktör

EU och dess medlemsstater står för 60 procent av världens samlade bistånd. Kommissionen hanterar cirka en femtedel av detta, vilket 2013 motsvarade ca 127 miljarder kronor. EU bedriver utvecklingsamarbete i 140 länder.

Regeringen kommer under året att i EU:s utvecklingsamarbete fortsätta verka aktivt för i synnerhet rättighets- och demokratifrågor, jämställdhetsfrågor, miljö- och klimatfrågor, freds- och statsbyggande, civilsamhällets deltagande samt samstämmighetsfrågor med koppling till den nya globala agendan för hållbar utveckling.

Sveriges mervärde i EU-sammanhang består framför allt i en mångårig erfarenhet av att bedriva ett fattigdomsfokuserat och rättighetsbaserat utvecklingsamarbete. Vidare kan Sverige bidra med erfarenheter kring att bedriva samstämmighetspolitik i arbetet för en hållbar utveckling.

Informations- och kommunikationsteknik

Regeringen betonar betydelsen som teknologi, och särskilt informations- och kommunikationsteknik (ICT), har för hållbar utveckling. Den ökade tillgången till och användningen av ny teknologi ger helt nya möjligheter för människor som lever i fattigdom att få tillgång till finansiella tjänster och information.

Ny teknologi ger länder unika möjligheter att bygga upp befolkningsdatabaser, uppdatera folkbokföring, öka rättssäkerhet, minska korruption, förbättra skatteuppbörd, förbättra hälsa, samt är grundläggande för att kunna följa upp den nya agendan för hållbar utveckling. Regeringen avser utveckla arbetet på detta område för att tillvarata den potential som ökad tillgänglighet, relevans och transparens av data ger.

Ny teknologi bidrar till att hitta nya lösningar på utvecklingsutmaningar, inte minst genom de allt fler innovationshubbar som nu etableras i låg- och medelinkomstländer. Den ökande tillgången till ICT har också möjliggjort innovation på andra områden, inte minst på miljö- och klimatområdet.

Tillgång till teknologi utgör en nyckel till inflytande, delaktighet och egenmakt. Idag råder stora skillnader i tillgången till och användningen av ny teknologi mellan kvinnor och män respektive flickor och pojkar. Regeringen betonar därför särskilt vikten av att öka den jämlika tillgången till ett öppet, säkert och fritt internet.

Den snabba teknologiska utvecklingen har gjort att många låg- och medelinkomstländer saknar rättssäkra och effektiva institutioner när det gäller ny teknologi (och särskilt gällande Internet). Mänskliga rättigheter respekteras i allt mindre utsträckning på nätet. Regeringen betonar därför vikten av att stödja låg- och medelinkomstländer i framtagandet av lagstiftning och institutioner byggda på rättsstatens principer på detta område.

Nya former för samverkan och finansiering för hållbar utveckling

För att kunna klara av de viktiga åtagandena från konferensen om utvecklingsfinansiering om att mobilisera resurser för den nya agendan för hållbar utveckling måste biståndet verka

tillsammans med andra resursflöden. Nya finansieringsformer och samverkan kan bidra till fattigdomsbekämpning och globalt hållbar utveckling genom att katalysera additionella resurser och stimulera hållbara investeringar.

Samverkan med den privata sektorn och tillvaratagandet av näringslivets initiativförmåga, erfarenhet, expertis och resurser kan även bidra till att främja socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbart företagande, inklusive företagens deltagande i arbetet för mänskliga rättigheter, bättre jobb och arbetstagares rättigheter, samt bättre fungerande marknader. Agendan för anständiga arbetsvillkor syftar till att lyfta fram rätten till anständiga arbetsförhållanden i alla länder som en drivkraft för utveckling. Regeringen lyfter även vikten av social dialog och förtroende mellan arbetsmarknadens parter och regeringar för produktivitet, jobbskapande och anständiga arbetsvillkor bl.a. med konceptet Global Deal.

Regeringen avser se över de svenska aktörernas uppdrag och inriktning i syfte att öka effektiviteten, samt stärka fokus på de olika instrumentens bidrag till att främja miljö, klimat och hållbara investeringar. Höga hållbarhetskrav på partners och projekt är en förutsättning för samverkan. Regeringen ser också en särskild potential vad gäller miljö- och klimatinvesteringar.

Swedfunds verksamhet

Det statliga bolaget Swedfund International AB är regeringens utvecklingsfinansiär och ett viktigt verktyg för att bidra till fattigdomsminskning genom stöd till hållbar privatsektorutveckling i utvecklingsländer. I likhet med övriga 14 utvecklingsfinansiärer inom EDFI (European Development Finance Institutions), det europeiska nätverket för utvecklingsfinansiärer, bedrivs Swedfunds verksamhet i länder och på marknader med särskilda utmaningar och stort behov av investeringar.

Swedfunds primära uppdrag är att bidra till minskad fattigdom genom stöd till hållbart företagande. Bolaget arbetar främst med direktinvesteringar i små och medelstora företag och har sedan starten utvecklat sitt arbete med att stödja framväxten av hållbara företag. De senaste åren har Swedfund stärkt

sitt fokus på Afrika och har 62 procent av sina investeringar i Afrika. I en internationell jämförelse är det en hög andel, motsvarande siffra för ett genomsnitt av övriga 14 europeiska utvecklingsfinansiärerna är ca 20 procent.

Regeringens bedömning är att bolaget är ett viktigt verktyg för att minska fattigdom genom att skapa sysselsättning i hållbara företag. Regeringen har under 2015 förtydligt ägaranvisningen vad gäller arbetet med jämställdhet och miljö- och klimatfrågor. Regeringen anser att Swedfunds investeringar inte skall bidra ytterligare till att låsa in utvecklingsländer i fossilberoende utan främja investeringar i hållbara miljö- och klimatlösningar som leder till en omställning till förnybar energi.

Mot bakgrund av detta är det regeringens ambition att ge Swedfund stabila förutsättningar att utveckla verksamheten ytterligare, i synnerhet vad gäller investeringar inom miljö- och klimatområdet, och föreslår därför ett kapitaltillskott om 400 miljoner kronor. Regeringen aviserar att den avser att återkomma till riksdagen i budgetpropositionerna för 2017 och 2018 med förslag om ytterligare kapitaltillskott för Swedfund 2017 respektive 2018 (se avsnitt 2.7). Regeringen ser ett behov av att komplettera verksamheten med teknisk assistans. Sådant stöd möjliggör för Swedfund att i ökande grad göra investeringar inom miljö- och klimatområdet. Samtidigt möjliggörs ett förstärkt, strategiskt arbete med jämställdhet och miljö- och klimatfrågor inom befintlig portfölj.

Lån till Ukraina

Den 11 mars 2015 erbjöd Sverige Ukraina ett bilateralt lån om 100 miljoner US-dollar. Syftet med lånet är att bidra till finansiell och ekonomisk stabilitet i Ukraina. Lånet kopplas till utbetalningarna av Internationella valutafondens lån till Ukraina. Delar av lånets ränta avses subventioneras med medel från utgiftsområde 5, Internationell samverkan, samt från utgiftsområde 7, Internationellt bistånd. Den del som avses finansieras av utgiftsområde 7 är i enlighet med OECD/DAC:s definition av bistånd (den s.k. gåvodelen). Även vissa administrativa

kostnader avses finansieras från utgiftsområde 5. Ett avtal om lån till Ukraina förutsätter riksdagens godkännande. Regeringen avser att återkomma till riksdagen när ett avtal förhandlats fram med Ukraina.

2.6 Beskrivning av anslagsposterna

I tabellerna nedan redovisas utfall 2014, budget 2015 samt en indikativ fördelning av anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* per anslagspost 2016.

Tabell 2.14 Anslaget 1:1 Biståndsverksamhet, Utvecklingssamarbete genom Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete

Tusental kronor

	Utfall 2014	Budget 2015 ¹	Indikativ fördelning 2016
Humanitära insatser	3 022 999	2 772 703	2 957 500
Informations- och kommunikationsverksamhet ²	95 600	91 471	127 471
Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället	1 695 292	1 620 419	1 625 128
Regional och bilaterala strategier för Asien	1 509 530	1 370 000	1 730 000
Bilaterala strategier för Latinamerika	513 551	510 000	600 000
Regionala och bilaterala strategier för Afrika	5 029 752	4 681 499	5 175 579
Regional och bilaterala strategier för Mellanöstern och Nordafrika	844 626	735 000	1 070 000
Reformsamarbete i Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet	1 144 677	1 041 760	1 161 760
Särskilda insatser för mänskliga rättigheter och demokratisering ³	932 014	809 603	752 603
Globala insatser för miljö- och klimatmässigt hållbar utveckling	734 490	699 500	784 500
Globala insatser för socialt hållbar utveckling	1 263 340	1 132 000	1 044 000
Globala insatser för ekonomiskt hållbar utveckling	687 486	588 710	591 224
Globala insatser för mänsklig säkerhet	197 082	180 000	200 000
Kapacitetsutveckling och utbyten	469 821	453 000	478 000
Forskningssamarbete	848 493	785 879	765 879
SUMMA	18 988 753	17 471 544	19 063 644

¹ Inklusivt vår- och höständringsbudgetar 2015.

² Inklusivt särskild satsning som syftar till att informera och engagera en bredd av aktörer i det svenska samhället i genomförandet av den nya utvecklingsagendan post 2015.

³ Bidraget till OHCHR, United Nations High Commissioner for Human Rights flyttas och ingår fr.o.m. 2016 i anslagsposten Multilaterala och internationella organisationer och fonder. Utgifterna för valobservatörsverksamheten överförs fr.o.m. 2016 till Folke Bernadotteakademien.

Tabell 2.15 Anslaget 1:1 Biståndsverksamhet

Tusental kronor

	Utfall 2014	Budget 2015 ¹	Indikativ fördelning 2016
Multilaterala utvecklingsbanker, fonder och skuldavskrivningar	3 829 933	2 871 150	3 037 610
Multilaterala och internationella organisationer och fonder	5 999 208	6 612 825	7 624 897
Strategiskt inriktade bidrag	239 108	314 598	499 705
Konferenser, seminarier, utredningar och projekt	19 049	25 530	25 250
Svenska institutet i Alexandria	13 068	15 900	16 650
Sektionen för turkiskt-svenskt samarbete vid generalkonsulatet i Istanbul	6 241	7 000	7 000
Polismyndigheten	163 977	161 200	180 000
Kriminalvården	22 543	26 600	30 000
Åklagarmyndigheten	1 861	3 300	4 000
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	35 526	39 000	42 000
Domstolsverket	1 659	4 000	4 000
Folke Bernadotteakademin	79 397	77 720	93 820
Svenska institutet	218 287	227 410	226 805
Nordiska Afrikainstitutet	14 259	14 000	14 000
Strålsäkerhetsmyndigheten	12 661	13 000	13 000
Kammarkollegiet ²	33 140	34 000	55 000
Vetenskapsrådet	172 315	165 000	165 000
Riksgäldskontoret	5 499	6 202	4 944
Kommerskollegium		9 500	13 500
	10 867 731	10 627 935	12 057 181
SUMMA	29 856 484	28 099 479	31 120 825

¹ Inklusivt vår- och höständringsbudget 2015.² Inklusivt medel om 10 miljoner kronor för teknisk assistans för att finansiera insatser för att initiera nya samarbeten och höja kvaliteten i befintliga projekt och investeringar vid Swedfund International AB och att i ökande grad göra investeringar inom miljö- och klimatområdet.**Tabell 2.16 De 10 största kärnstöden till multilaterala organisationer 2014-2016¹**

Tusental kronor

	Årsbidrag 2014	Budget 2015	Indikativ fördelning 2016
Globala fonden mot hiv, tuberkulos och malaria (GFATM)	500 000	850 000	850 000
FN:s flyktingkommissarie (UNHCR)	640 000	640 000	715 000
FN:s världslivsmedelsprogram (WFP)	550 000	550 000	600 000
FN:s barnfond (Unicef)	550 000	525 000	545 000
FN:s befolkningsfond (UNFPA)	485 000	485 000	504 000
FN:s fond för katastrofbistånd (CERF)	410 000	410 000	520 000
Globala vaccinaliansen (GAVI)	350 000	350 000	300 000
FN:s utvecklingsprogram (UNDP)	510 000	495 000	560 000
FN:s hjälporgan för palestinska flyktingar (UNRWA)	282 000	300 000	345 000
FN:s samlade program mot hiv och aids (UNAIDS)	230 000	200 000	200 000
SUMMA	4 507 000	4 805 000	5 139 000

¹ Avser ap.31 Multilaterala och internationella organisationer och fonder, exklusive stöd till Europeiska utvecklingsfonden (EUF).

2.7 Budgetförslag

2.7.1 1:1 Biståndsverksamhet

Tabell 2.17 Anslagsutveckling för 1:1 Biståndsverksamhet

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags- sparande	Belopp
2014	Utfall	29 856 482		343 412
2015	Anslag	28 099 479 ¹	Utgifts- prognos	28 253 979
2016	Förslag	31 120 825		
2017	Beräknat	35 098 437		
2018	Beräknat	38 389 594		
2019	Beräknat	40 152 697		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för internationellt bistånd. Medlen från anslaget får även användas för att subventionera premier för avgifter avseende statens garantier för Nordiska investeringsbankens låneanordning för miljöinvesteringar som inte klassificeras som bistånd enligt OECD/DAC:s definition och för viss verksamhet vid Sida Partnership forum i Härnösand. Anslaget får även användas för viss metodutveckling, studier, utvärderingar och erfarenhetsredovisningar, revisioner samt temporär verksamhet inom avgränsade projekt. Anslaget får även användas för förvaltningsutgifter, vilka beräknas uppgå till ca 120 miljoner kronor, vid myndigheter som genomför internationellt bistånd.

Kompletterande information

Medel från anslaget får användas för att subventionera premier för garantier i enlighet med förordningen (2009:320) om finansiering av utvecklingslån och garantier för utvecklings-samarbete.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 77 000 000 000 kronor 2017–2027.

Skälen för regeringens förslag: För att främja en högre grad av förutsägbarhet i biståndsgivningen behöver ekonomiska avtal inom biståndsverksamheten kunna ingås. Nya åtaganden beräknas uppgå till drygt 28 miljarder kronor. Myndigheter som disponerar bemyndiganden under anslaget är bland andra Regeringskansliet, Sida, Svenska institutet, Vetenskapsrådet och Strålsäkerhetsmyndigheten.

För den del av anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* som regeringen respektive Regeringskansliet beslutar om beräknas nya åtaganden göras 2016 till ett belopp om ca 14 miljarder kronor. Framför allt rör det sig om 18:e påfyllnaden av den Internationella utvecklingsfonden i Världsbanken (IDA), 14:e påfyllnaden i Afrikanska utvecklingsfonden (AfDF) och den 12:e påfyllnaden i Asiatiska utvecklingsfonden (AsDF). År 2017 och 2018 beräknas infriade åtaganden uppgå till drygt 7 miljarder kronor per år. Mellan 2019 och 2027 beräknas infriade åtaganden uppgå till ca drygt 31 miljarder.

För den del av anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* som Sida disponerar beräknas nya åtaganden göras 2016 till ett belopp om ca 14 miljarder kronor. Åtagandena består av insatser som löper under flera år och som berör alla Sidas verksamheter. Nya och tidigare gjorda ekonomiska åtaganden medför behov av framtida anslag t.o.m. 2023. År 2017 beräknas infriade åtaganden uppgå till drygt 15 miljarder kronor, 2018 till drygt 9 miljarder kronor. Mellan 2019 och 2023 beräknas infriade åtaganden uppgå till drygt 5 miljarder kronor. De angivna beloppen är osäkra. Utfallet kan bl.a. komma att påverkas av att avtal tecknas senare än beräknat samt att det i mottagarländerna inträffar oförutsedda händelser som inverkar på planerade beslut om projekt och program. Förändringar kan även inträffa på grund av att utbetalningar av redan beslutade insatser förskjuts över tiden. Regeringen bör därför

bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför

behov av framtida anslag på högst 77 000 000 000 kronor 2017–2027.

Tabell 2.18 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet

Miljoner kronor

	Utfall 2014	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019–2027
Ingående åtaganden	45 610	60 521	67 577			
Nya åtaganden	30 244	23 546	28 367			
Infriade åtaganden	– 16 099	– 16 490	– 19 040	– 22 801	– 17 226	– 36 877
Utestående åtaganden	60 521	67 577	76 904			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	69 221	71 071	77 000			

Garantigivning

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 ikläda staten betalningsansvar för statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet omfattar ett statligt garantiåtagande avseende Sidas garantigivning. Denna innefattar såväl äldre system för biståndsgarantier och fristående garantier som garantier enligt det system som infördes 2009. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att ikläda staten betalningsansvar för statliga garantier till Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken (IBRD) som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till 2 247 182 446,7 US-dollar.

Skälen för regeringens förslag: I samband med att Sverige fattade beslut om att delta i den pågående kapitalhöjningen i IBRD (2012-2016) beslutade riksdagen i budgetpropositionen 2010/2011:1 att bemyndiga regeringen att ikläda sig statliga garantier till IBRD. Bemyndiganderamen för Sveriges totala garantiåtaganden

gentemot banken efter genomförd kapitalhöjning bestämdes till 2 247 182 392 USD. Beslutet av guvernörsstyrelsen i Världsbanken (Resolution No. 613, 2010) gör emellertid gällande att Sverige har ett åtagande att ställa ut totalt 2 247 182 446,7 US-dollar i statliga garantier till år 2016. Bemyndiganderamen är således för låg och behöver utökas med 54,7 US-dollar för att inte överskridas år 2016.

Kapitaltillskott till Swedfund International AB

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 besluta om kapitaltillskott på högst 400 000 000 kronor till Swedfund International AB.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har under 2015 redovisat för riksdagen de åtgärder som vidtagits med anledning av riksrevisionens observationer i rapporten, Swedfund International AB – Är finansieringen av bolaget effektiv för staten? (RiR 2014:16), och särskilt gäller detta val av finansieringsform för bolaget. Regeringen har därför i samband med beredningen av föreliggande proposition vägt lämpligheten att använda kapitaltillskott mot andra finansieringsformer, som t.ex. lånefinansiering. Regeringen noterar att Riksrevisionens bedömning i RiR 2014:16 bekräftar den positiva utveckling som bolaget genomgått. Regeringen instämmer i att förbättringar har skett på de områden som berörde de centrala rekommendationerna i den

granskning som gjordes 2009. Detta gäller inte minst målen för investeringarnas utvecklings-effekter där Swedfund arbetar systematiskt med redovisning och uppföljning av resultat. Regeringen ser positivt på att Swedfund på ett framgångsrikt sätt genomfört en integrerad hållbarhetsredovisning enligt internationellt fastlagda normer.

Det är regeringens ambition att Swedfunds arbete med miljö- och klimatinvesteringar ska utökas. Regeringen har förtydligat denna inriktning genom revideringar av ägaranvisningen inför årsstämman 2015 och avser att förstärka Swedfunds möjligheter att arbeta mer med investeringar inom miljö- och klimatområdet.

Det föreslagna kapitaltillskottet är en förutsättning för detta arbete eftersom det möjliggör en ökad investeringsvolym för bolaget. Swedfunds verksamhet finansieras huvudsakligen med eget kapital och bolaget har erhållit sammanlagt 3,85 miljarder kronor i kapitaltillskott, vilket för närvarande möjliggör en årlig investeringsvolym för utvecklingsfinansiering om ca 500 miljoner kronor. För att bolaget ska kunna fylla sin roll som utvecklingsaktör, och för att säkerställa att bolagets verksamhet bedrivs effektivt, krävs en årlig investeringsvolym om ca 800 miljoner kronor. Eftersom bolaget i normalfallet inte finansierar sin verksamhet med lån kan en utökad investeringstakt endast ske genom att det egna kapitalet förstärks, eller att tidigare gjorda investeringar avyttras i snabbare takt för att skapa ett återflöde av kapital. De närmaste åren förväntas dock Swedfunds möjligheter till avyttringar av pågående investeringar vara begränsade, framför allt på grund av de nya investeringar som möjliggjorts genom de senaste årens kapitaltillskott befinner sig i en tillväxtfas och därför ännu inte kan avyttras. En grundläggande strategi för bolagets verksamhet är att genom långsiktiga åtaganden och samarbeten bygga hållbara företag som beaktar anständiga arbetsvillkor. Sammantaget begränsar detta utrymmet för nyinvesteringar. För att säkerställa investeringskompetens, inte minst på miljö- och klimatområdet, är det viktigt att bolaget kan upprätthålla en jämn och uthållig investeringsvolym, även under de år då återflödena är begränsade. Det är regeringens mening att ytterligare stärka Swedfunds

möjligheter att bidra till hållbar utveckling och fattigdomsbekämpning.

Regeringen anser att Swedfunds investeringar inte skall bidra ytterligare till att låsa in utvecklingsländer i fossilberoende utan främja investeringar i hållbara miljö- och klimatlösningar som leder till en omställning till förnybar energi. Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 besluta om kapitaltillskott till Swedfund om 400 miljoner kronor. Utgiften belastar anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet*.

För att bolaget ska kunna planera och bedriva sin verksamhet på ett strategiskt och hållbart sätt är det lämpligt med förutsägbarhet vad gäller nivå på de resurser Swedfund förväntas disponera. En långsiktig strategi för bolaget har också efterfrågats av Utrikesutskottet och Riksrevisionen. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i budgetpropositionerna för 2017 och 2018 med förslag om ytterligare kapitaltillskott till Swedfund om 400 miljoner kronor 2017 respektive 2018. Givet kapitaltillskott om sammanlagt 1,2 miljarder kronor under treårsperioden 2016-2018, uppskattas att möjligheten att nå Swedfunds uthålliga investeringsvolym till cirka 800 miljoner kronor per år förstärks avsevärt.

Kapitalhöjning i Internamerikanska investeringsbolaget (IIC)

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i Interamerikanska Investeringsbolaget (IIC) som sker genom teckning av aktier som tilldelas medlemsländerna och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till IIC med 8 946 766 US-dollar

Skälen för regeringens förslag: IIC är den delen av IDB-gruppen (Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB) som är privatsektorinriktad och som fokuserar på små och medelstora företag i regionen.

IIC syftar till att tillsammans med IDB kunna utnyttja offentliga/privata synergier för att uppnå bättre utvecklingsresultat. Detta sker genom att man använder låneinstrument som riktar sig till både statliga och icke-statliga aktörer, samt att dessa instrument kompletterar varandra. IDB-gruppen är den största utvecklingsbanken i Latinamerika och Mellanamerika.

IIC kommer bl.a. att fortsätta arbetet med att bygga vidare på stöd till förnybara energikällor och klimat via privata sektorn, samt fortsätta arbetet med att främja innovativa affärsmodeller och maximera de hävstångseffekter som erbjuds genom privatsektorsarbete. Betalningen sker över en sju-årsperiod enligt särskilt betalningsschema med start 2016. Sveriges medverkan i kapitalhöjningen innebär att Sverige bibehåller sin andel i IIC som uppgår till 0,557 procent.

Ur svenskt bistånds- och utvecklingspolitiskt perspektiv är det viktigt att kunna påverka IIC:s/IDB:s arbete med hållbar utveckling. Genom samarbete med IIC/IDB kan svenskt utvecklingssamarbete nå fattiga människor i länder där Sverige inte har bilateralt bistånd. På detta sätt stödjer Sverige innovativa sätt att finansiera utveckling genom andra kanaler än traditionellt bistånd. Därmed är ett bibehållande av Sveriges andel i IIC viktigt.

Regeringens överväganden

Anslaget tillförs 886 miljoner kronor, i ökningen ingår bl.a. medel till den gröna klimatfonden

(GCF) och andra bidrag till klimatfinansiering i utvecklingsländer.

För 2016 föreslår regeringen att anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* anvisas 31 120 825 000 kronor, vilket är en ökning med 3 021 346 000 kronor jämfört med anslagna medel för 2015 (inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015). För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 35 098 437 000 kronor, 38 389 594 000 kronor respektive 40 152 697 000 kronor.

Tabell 2.19 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:1 Biståndsverksamhet

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	28 336 579	28 336 579	28 336 579	28 336 579
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	623 214	831 614	816 614	814 614
Övriga makro-ekonomiska förutsättningar	2 035 185	3 763 155	5 615 958	7 363 160
Volymer	4 300			
Överföring till/från andra anslag	-5 200	-5 200	-5 200	-5 200
Övrigt	126 747	2 172 289	3 625 643	3 643 544
Förslag/beräknat anslag	31 120 825	35 098 437	38 389 594	40 152 697

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

2.7.2 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete

Tabell 2.20 Anslagsutveckling för 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete

Tusental kronor

2014	Utfall	972 746	Anslags- sparande	30 131
2015	Anslag	1 011 123 ¹	Utgifts- prognos	1 023 413
2016	Förslag	1 050 445		
2017	Beräknat	1 058 359 ²		
2018	Beräknat	1 071 309 ³		
2019	Beräknat	1 089 050 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 050 366 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 050 229 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 050 228 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för förvaltningsutgifter avseende Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete (Sida). Anslaget får även användas för förvaltningsutgifter för samarbete inom Östersjöregionen, som inte klassificeras som bistånd enligt OECD/DAC:s definition.

Regeringens överväganden

Sida har fortsatt att stärka myndighetens förmåga för genomförande av det bilaterala utvecklingsarbetet. Regeringen beslutade i juni om en uppdaterad förordning med instruktion till myndigheten (SFS 2010:1080) som bl.a. betonar vikten av att i biståndsverksamheten arbeta integrerat och genomgående med bl.a. miljö- och klimatperspektiv, jämställdhet- och konfliktperspektiv. Sverige ska fortsätta att bidra med ett modernt bistånd som på ett effektivt och kompetent sätt bidrar till de nya globala agendan för hållbar utveckling. I den fortlöpande utvecklingen av biståndsförvaltningen bedömer regeringen att myndigheten kommer att behöva fortsätta att höja sin kompetens och kapacitet inom bl.a. ovan nämnda områden. Vidare blir det en viktig uppgift för Sida att tillvarata den samlade kompetensen bland svenska offentliga och privata aktörer.

Sida och Folke Bernadotteakademien (FBA) har på regeringens uppdrag gjort en översyn om möjligheten att överföra Sidas uppdrag avseende

valobservatörsverksamheten till FBA. Av myndigheternas gemensamma redovisning framgår att båda myndigheterna har grundkapacitet att hantera uppdraget men att FBA kan ge ett mervärde i verksamheten genom myndighetens utvecklade strukturer för utbildning och utsändande av personal. Mot bakgrund av myndigheternas redovisning föreslår regeringen att valobservatörsverksamheten överförs från Sida till Folke Bernadotteakademien och anslaget 1:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete* minskas med 800 000 kronor. Regeringen föreslår att anslaget för 2016 ökas med 26 886 000 kronor som en justering för valutakursutvecklingen.

Vidare föreslås anslaget för 2016 ökas med 9 160 000 kronor för att justera för den högre kostnadsutveckling för lokaler som präglar de länder och orter som Sida har fältnärvaro.

För 2016 föreslår regeringen att anslaget 1:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete* anvisas 1 050 445 000 kronor, varav 5 000 000 kronor inte klassificeras som bistånd enligt OECD/DAC:s definition. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 1 058 359 000 kronor, 1 071 309 000 kronor respektive 1 089 050 000 kronor.

Tabell 2.21 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	1 003 023	1 003 023	1 003 023	1 003 023
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	14 908	22 654	35 340	52 536
Beslut	24 154	24 259	24 418	24 822
Överföring till/från andra anslag	-800	-806	-816	-830
Övrigt	9 160	9 230	9 344	9 499
Förslag/ beräknat anslag	1 050 445	1 058 359	1 071 309	1 089 050

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

2.7.3 1:3 Nordiska Afrikainstitutet

Tabell 2.22 Anslagsutveckling för 1:3 Nordiska Afrikainstitutet

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2014	13 997	324	
2015	Anslag	14 353 ¹	13 995
2016	Förslag	14 464	
2017	Beräknat	14 544 ²	
2018	Beräknat	14 679 ³	
2019	Beräknat	14 896 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 14 464 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 14 463 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 14 464 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Nordiska Afrikainstitutets förvaltningsutgifter.

Kompletterande information

Nordiska Afrikainstitutet (NAI) har, enligt förordningen (2007:1222) med instruktion för Nordiska Afrikainstitutet, som uppgift att främja och bedriva vetenskaplig forskning om Afrika, sprida kvalificerad och relevant information inklusive föra en aktiv policydialog samt bevaka och tillgängliggöra litteratur om det

moderna Afrika. Arbete utförs inom tre verksamhetsområden: forskning, kommunikation och bibliotek.

Regeringens överväganden

Nordiska Afrikainstitutet har under 2014 fortsatt att utveckla verksamheten genom att öka andelen resurser som allokeras till forskning, ett ökat utbyte med afrikanska och nordiska länder och en alltmer aktiv policydialog. NAI har även ökat sin synlighet och kunskap om den forskning som bedrivs. Sökverktygen har förbättrats och förutsättningar för att nå ut med information stärkts.

Mot bakgrund av den översyn av Nordiska Afrikainstitutets verksamhet och roll som Statskontoret presenterade 2013 har regeringen efter noggrant övervägande beslutat att NAI ska fortleva som myndighet. Regeringen ser inte tillräckligt tungt vägande skäl för att ändra på NAI:s organisationsform.

För 2016 föreslår regeringen att anslaget 1:3 *Nordiska Afrikainstitutet* anvisas 14 464 000 kronor. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 14 544 000 kronor, 14 679 000 kronor respektive 14 896 000 kronor.

Tabell 2.23 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:3 Nordiska Afrikainstitutet

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	14 353	14 353	14 353	14 353
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	147	227	363	580
Beslut	-36	-36	-37	-37
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	14 464	14 544	14 679	14 896

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

2.7.4 1:4 Folke Bernadotteakademin

Tabell 2.24 Anslagsutveckling för 1:4 Folke Bernadotteakademin

Tusental kronor

2014	Utfall	96 525	Anslags- sparande	2 236
2015	Anslag	99 651 ¹	Utgifts- prognos	97 174
2016	Förslag	105 475		
2017	Beräknat	106 530 ²		
2018	Beräknat	108 191 ³		
2019	Beräknat	110 183 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 105 477 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 105 483 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 105 482 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas till Folke Bernadotteakademin förvaltningsutgifter.

Kompletterande information

Folke Bernadotteakademin har i uppgift att stödja internationell fredsfrämjande verksamhet.

Regeringens överväganden

Folke Bernadotteakademin har rekryterat och sänt ut civil personal till internationella fredsinsatser, bedrivit utbildning och övning, samt främjat och bedrivit erfarenhetshantering, doktrin- och metodutveckling och forskning inom sitt verksamhetsområde. Myndigheten har fortsatt att utveckla och konsolidera instrument och verktyg inom civilt fredsfrämjande, såsom bl.a. genomförandet av FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet, säkerhetssektorreform (SSR), avväpning och återanpassning av f.d. kombattanter (DDR) och multifunktionell samverkan.

Folke Bernadotteakademin och Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) har på regeringens uppdrag gjort en översyn om möjligheten att överföra Sidas uppdrag avseende valobservatörsverksamheten till Folke Bernadotteakademin. Av redovisningen framgår att båda myndigheterna har grundkapacitet att hantera uppdraget men att Folke Bernadotteakademin kan ge ett mervärde i verksamheten

genom myndighetens väluppbyggda strukturer för utbildning och utsändande av personal. Mot bakgrund av myndigheternas redovisning föreslår regeringen att valobservatörsverksamheten överförs från Sida till Folke Bernadotteakademin och anslaget 1:4 *Folke Bernadotteakademin* ökar med 1 700 000 kronor.

Inom ramen för den feministiska utrikespolitiken har regeringen särskilt pekat ut att kvinnors delaktighet i beslutsfattande ska stärkas såväl i länder med fred som i länder i konflikt eller där återuppbyggnadsarbete pågår. Folke Bernadotteakademin är en central aktör inom området kvinnor, fred och säkerhet. För att kunna möta regeringens prioriteringar inom området kvinnor, fred och säkerhet föreslår regeringen att anslaget 1:4 *Folke Bernadotteakademin* ökar med 3 000 000 kronor.

För 2016 föreslår regeringen att anslaget 1:4 *Folke Bernadotteakademin* anvisas 105 475 000 kronor. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 106 530 000 kronor, 108 191 000 kronor respektive 110 183 000 kronor.

Tabell 2.25 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:4 Folke Bernadotteakademin

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	99 651	99 651	99 651	99 651
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 375	2 383	3 969	5 877
Beslut	2 749	2 779	2 828	2 880
Överföring till/från andra anslag	1 700	1 717	1 744	1 776
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	105 475	106 530	108 191	110 183

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

2.7.5 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete

Tabell 2.26 Anslagsutveckling 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete

Tusental kronor

År	Utfall	Belopp	År	År
2014	Utfall	40 528	Anslags-sparande	921
2015	Anslag	40 000 ¹	Utgifts-prognos	41 400
2016	Förslag	50 000		
2017	Beräknat	50 000 ²		
2018	Beräknat	50 000 ³		
2019	Beräknat	50 000 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete. Medlen används i överensstämmelse med OECD/DAC:s definition av bistånd och inom ramen för målen för svensk biståndspolitik.

Kompletterande information

Enligt lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen ska Riksrevisionen bedriva internationellt utvecklingssamarbete i enlighet med vad riksdagen beslutat. Verksamheten redovisas under avsnittet Riksrevisionen under

utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning. Riksrevisionen publicerar vidare återkommande en uppföljningsrapport som beskriver inriktningen, resultat och effekter av myndighetens internationella utvecklingssamarbete.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Riksrevisionens förslag: Riksrevisionen bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:5 *Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete* ingå avtal om samarbetsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2017–2019.

Skälen för Riksrevisionens förslag: De samarbetsavtal om internationellt utvecklingssamarbete som Riksrevisionen ingår förutsätter fleråriga åtaganden. Riksrevisionen bedömer att Riksrevisionen behöver göra åtaganden inom ramen för anslaget 1:5 *Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete* som medför behov av anslagsmedel efter budgetåret 2016. Riksrevisionen bör därför bemyndigas att under 2016 ingå avtal om fleråriga samarbetsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2017–2019.

Tabell 2.27 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete

Tusental kronor

	Utfall 2014	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019–20XX
Ingående åtaganden	17 325	5 594	16 197			
Nya åtaganden	1 500	15 064	10 000			
Infriade åtaganden	-13 231	-4 461	-9 112	-12 085	-5 000	–
Utestående åtaganden	5 594	16 197	17 085			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	20 000	25 000	20 000			

Riksrevisionens överväganden

Riksrevisionens internationella utvecklings-samarbete utgör en viktig del av Sveriges internationella utvecklings-samarbete.

Målet är att bidra till att stärka de nationella revisororganens kapacitet och förmåga att bedriva revision enligt internationella standarder. Huvudinriktningen bör vara långsiktigt institutionellt samarbete. Utvecklings-samarbetet initieras, planeras och genomförs i direkt samverkan med samarbetslandets nationella revisionsmyndighet.

Riksrevisionen stöder samarbetsparternas utveckling av metoder och processer inom finansiell revision och effektivitetsrevision samt coachar enskilda revisionsteam. Insatser görs också inom utvecklingen av personalfrågor, it, ledarskap och kommunikation.

Under 2014 bedrevs verksamheten enligt plan trots politisk turbulens och bristande mottagningskapacitet i några av samarbets-länderna. Riksrevisionens sammanfattande bedömning är att goda resultat har uppnåtts; insatserna bidrar till att utveckla revisionsmyndigheternas förmåga att bedriva revision och därmed också till att stärka parlamentens kontrollmakt i länder som är prioriterade inom det svenska utvecklings-samarbetet.

Även under 2014 har anslaget använts fullt ut. Riksrevisionen tvingas i dag att tacka nej till förfrågningar om samarbete med revisionsmyndigheter i prioriterade svenska biståndsländer på grund av begränsade resurser. Riksrevisionen bedömer att efterfrågan på myndighetens insatser även fortsättningsvis kommer att vara hög. Riksrevisionen föreslår mot denna bakgrund att anslag 1:5 *Riksrevisionen: Internationellt utvecklings-samarbete* bör ökas till 50 000 000 kronor för 2016. Även för 2017, 2018 och 2019 bör anslaget beräknas till 50 000 000 kronor.

Tabell 2.28 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklings-samarbete

Miljoner kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	40 000	40 000	40 000	40 000
Beslut	10 000	10 000	10 000	10 000
Övriga makro-ekonomiska förutsättningar				
Volymer				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag beräknat anslag	50 000	50 000	50 000	50 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

2.7.6 1:6 Utvärdering av internationellt bistånd

Tabell 2.29 Anslagsutveckling för 1:6 Utvärdering av internationellt bistånd

Tusental kronor

2014	Utfall	10 494	Anslags-sparande	5 926
2015	Anslag	15 080 ¹	Utgifts-prognos	14 705
2016	Förslag	16 265		
2017	Beräknat	16 435 ²		
2018	Beräknat	16 703 ³		
2019	Beräknat	17 016 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 16 266 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 16 268 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 16 267 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för den verksamhet som bedrivs av Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) och för EBA:s förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Expertgruppen för biståndsanalys har enligt kommittédirektivet (Dir. 2013:11) uppdrag att beställa, sammanställa, genomföra och kommunicera utvärderingar, analyser och studier

om biståndets genomförande, resultat och effektivitet.

Regeringen lägger stor vikt vid uppföljning och utvärdering som grund för den framtida utformningen av Sveriges internationella bistånd. Expertgruppen har därför en mycket viktig roll när det gäller att utvärdera Sveriges internationella bistånd för att på så vis utveckla biståndet och bygga upp en långsiktig kunskapsbas av hög kvalitet. Regeringen föreslår därför att anslaget för 2016 ökas med 1 000 000 kronor.

För 2016 föreslår regeringen att anslaget 1:6 *Utvärdering av internationellt bistånd* anvisas 16 265 000 kronor. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 16 435 000 kronor, 16 703 000 kronor respektive 17 016 000 kronor.

Tabell 2.30 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:6 Utvärdering av internationellt bistånd

Tusental kronor

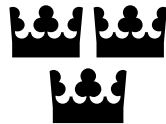
	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	15 080	15 080	15 080	15 080
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	224	383	634	929
Beslut	961	972	989	1 007
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	16 265	16 435	16 703	17 016

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Bilaga 1

Samarbetsstrategier

Bilaga 1

Samarbetsstrategier

Innehållsförteckning

Samarbetsstrategier.....	5
--------------------------	---

Tabellförteckning

Tabell 1.1 Samarbetsstrategier	5
--------------------------------------	---

Samarbetsstrategier

Tabell 1.1 Samarbetsstrategier
tusental kronor

	Ursprunglig tidsperiod för gällande strategi	Kommentar	Utbetalat stöd 2014
AFRIKA			
Regional strategi Afrika söder om Sahara	2010–2015	Strategi förlängd att gälla under 2016 eller till dess att regeringen har fattat beslut om ny strategi.	512 328
Strategi för regionalt arbete med hiv och aids och SRHR, samt arbete för hbt-personers mänskliga rättigheter i Afrika söder om Sahara s	2012-2014		360 890
Burkina Faso	2004–2010	Till dess regeringen fattat beslut om ny strategi ska samarbetet ta sin utgångspunkt i den tidigare samarbetsstrategin.	101 306
Demokratiska Republiken Kongo	2015–2019		226 557
Etiopien	2003–2010	Strategi förlängd att gälla under 2015 eller till dess att regeringen har fattat beslut om ny strategi.	76 328
Kenya	2009–2013	Strategi förlängd att gälla under 2015 eller till dess att regeringen har fattat beslut om ny strategi.	375 920
Liberia	2008–2013	Strategi förlängd att gälla under 2015 eller till dess att regeringen har fattat beslut om ny strategi.	185 546
Mali	2004–2010	Strategi förlängd att gälla under 2015 eller till dess att regeringen har fattat beslut om ny strategi.	157 897
Moçambique	2015-2020		744 289
Rwanda	2015-2019		196 736
Somalia	2013-2017		385 876
Sudan	2014-2016		19 085
Sydsudan	2014-2016		146 943
Tanzania	2013–2019		336 974
Uganda	2014-2018		142 516
Zambia	2013-2017		319 081
Zimbabwe	2011–2012	Strategi förlängd att gälla under 2016 eller till dess att regeringen har fattat beslut om ny strategi.	207 079
ASIEN, MELLANÖSTERN OCH NORDAFRIKA			
Regional strategi Asien och Sydostasien	2010–2015	Strategi förlängd att gälla under 2016 eller till dess att regeringen har fattat beslut om ny strategi.	205 696
Regional strategi Mellanöstern och Nordafrika	2010–2015		256 103
Afghanistan	2014-2019		708 790
Bangladesh	2014-2020		237 536
Myanmar (Burma)	2014-2018		143 810
Irak	2009–2014	Utfasning pågår t o m 2016	145 692
Kambodja	2014-2018		225 303
Palestina	2015-2019		229 339
LATINAMERIKA OCH KARIBIEN			
Regional strategi Latinamerika		Utfasning pågår	22 761
Bolivia	2009–2013	Till dess regeringen fattat beslut om ny strategi ska samarbetet ta sin utgångspunkt i den tidigare samarbetsstrategin.	120 878
Colombia	2009–2013	Strategi förlängd att gälla under 2016 eller till dess att regeringen har fattat beslut om ny strategi.	157 419

Guatemala	2008–2012	Strategi förlängd att gälla under 2016 eller till dess att regeringen har fattat beslut om ny strategi.	208 368
-----------	-----------	---	---------

ÖSTEUROPA, VÄSTRA BALKAN OCH TURKIET¹

Albanien	2014-2020		79 443
Bosnien och Hercegovina	2014-2020		165 657
Kosovo	2014-2020		85 985
Makedonien	2014-2020		341
Moldavien	2014-2020		103 768
Georgien	2014-2020		99 296
Serbien	2014-2020		114 539
Turkiet	2014-2020		75 156
Ukraina	2014-2020		172 784
Vitryssland	2014-2020		89 934

¹ De enskilda landstrategierna ersattes under 2014 av Resultatstrategi för Sveriges reformsamarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet 2014-2020.